DEVRİMCİ İŞÇİ

Sayı 24 23 Haziran 1984 2,— DM

Zimmermann Bizden Ne İstiyor?

Bu Yük Nereye Kadar Taşınır?

NÜRNBERG

Paskalya Yürüyüşleri:

Özellikle Barış Hareketlerinin başını çektiği ve organize ettiği silahlanmaya karşı bu yürüyüşler, her yıl olduğu gibi bu yıl da Nürnberg'de 10 binlerin katılımıyla gerçekleşti. 30-40 km.'lik uzaklıktaki köylerdem ve kasabalardan gelen insanlar yürüyerek Nürnberg'e geldiler. Biz Nürnberg Devrimci İşçi taraftarları olarak yürüyüşte gücümüz ölçüsünde yerimizi aldık.

1 Mayıs:

Bu yıl 1 Mayıs'ı geçen yıllardan biraz değişik geçirdik. Dünya işçi sınıfının mücadele ve dayanışmasını simgeleyen 1 Mayıs gününde Alman Sendikalar Birliği DGB'nin düzenlediği yürüyüşe katılarak Alman ve yabancı işçilerin dayanışmasını bir kez daha gösterdik.

5-6 bin insanın katıldığı 1 Mayıs yürüyüşü 4 koldan başlayarak ve yürüyüş boyunca kinimizi, isteklerimizi ve dayanışmamızı dile getiren sloganlarla Nürnberg caddelerini bir kez daha inleterek DGB binasının önüne gelindi. Mitingde 1 Türkiyeli ve DGB'ye bağlı çeşitli Alman sendikacılar konuştular. Bu yıl ağırlık verilen nokta, özellikle Alman işçi sınıfının mücadelesini verdiği 35 saatlik iş haftasıydı.

Biz Nürnberg Devrimci İşçi taraftarları yürüyüşe düzenli katılımı sağlamaya çalıştık.

Asıl bizim için geçmiş yıllardan farklı olan yan, 1 Mayıs akşamı idi. 1 Mayısa 2-3 hafta kala Alman arkadaşlar Türkiyeli, Kürdistanlı, Yunan, İspanyol, İtalyan işçilerle enternasyonalist 1 Mayıs gecesi hazırladık.

Temel konu olarak 35 saatlik iş haftası, Fransa işçi sınıfının bugünkü mücadelesi ve ek olarak diğer dünya ülkelerinde durum ve kültürel gösteriler seçilmişti. Özellikle Fransa işçilerinin bugün içinde bulundukları mücadeleyi anlatabilmek için Fransa'dan bir sendikacıyı çağırdık. Ve çağrımızı kabul edip Fransa'nın Lothringen şehrinden 3 kişilik bir komisyon geceye katıldı ve oradaki mücadelelerini dia ile anlatıp gösterdiler.

Gece, 35 saatlik çalışma haftası hakkında bilgilendirmekle devam etti. Türkiye, Kürdistan, İspanyol, Yunan, Alman kültürel programlarından sonra "Enternasyonal" marşı ile sona erdi.

İlk olarak bu kadar ulstan insanın katıldığı ve gerçekten de enternasyonal dayanışmayı gösteren 1 Mayıs gecesi başarılı geçti. Geceye 200-300 insan katıldı ve çok uluslu olduğu ve ilk olduğu için eksikleri olmasına rağmen başarılı oldu.

BRAUNSCHWEIG

Geçtiğimiz aylarda yöremizde çalışmalarımızı geçen ayların eylemliliği üzerinde devam ettirdik. Çalışmalarımızı sizlere iletmeye Paskalya yürüyüşleriyle başlayalım.

Almanya'nın dört bir yanında barış için, işsizliği protesto ve 35 saatlik iş haftası istemlerinin yanı sıra bizler de yabancılar sorunu ve Türkiye olayını gündeme getirdik. Yürüyüş, dayanışma ve ortak mücadele açısından anlamlıydı.

1 Mayıs yürüyüşüne bu sene Salzgitter'de, oradaki arkadaşlarla birlikte katıldık. Çünkü bu sene Salzgitter'deki mitinge DGB, Federal Hükümetin Çalışma Bakanı Blüm'i davet etmişti. Yöredeki Alman-yabancı tüm ilerici kuruluşlar Blüm'ün 1 Mayıs mitinginde işçilere seslenmesi olayını protesto ve gerçek anlamda 1 Mayıs'ı kutlamak için yürüyüş ve miting çağrısı yapmışlardı. Bu alternatif yürüyüş ve mitinge çok sayıda insan katıldı. Yürüyüş boyunca hükümetin işçi düşmanı politikaları, yabancılar politikası kınandı ve 35 saatlik iş haftası talebi tekrarlandı. Daha sonra bu alternatif yürüyüş ve mitinge katılanlar DGB'nin hazırladığı ve Blüm'ün konuşmacı olarak davet edildiği mitinge katılıp Blüm'ün konuşmasını protestolarla kesmeye çalıştılar. Bu mitinge katılanlardan çok protestocular vardı.

1 Mayıs'ın hemen ertesinde Braunschweig'da "Türkiye Haftası" Türkiyeli-Alman Kültür Derneği ve Türkiye Komitesi tarafından başlatıldı.

2 Mayıs-5 Mayıs tarihleri arasında yapılan haftanın programı şöyleydi:

– Hafta boyunca karikatürist Uğur Durak'ın "Hüseyin Almanya'da" adlı sergisi izleyicilere açık tutuldu. Sergi boyunca sergiyi izlemeye gelenlerle sohbetler ve tartışmalar yapıldı.

– 4 Mayıs günü ise zengin bir program vardı. Türkiye'de folklor gösterileriyle başlayan ve izleyenlerin de katılmasıyla genişleyen gösteri çok ilgi gördü. Folklorun hemen ardından dia gösterisi başladı. Dialar Türkiye ve Türkiye Kürdistanında iş, yaşam ve doğayı konu ediyordu. Dia gösterisi sürerken, F.Almanya'daki Türkiyeli kadınların durumunu konu alan bir skeç oynandı ve skeç sonunda kadınların durumu üzerine bir tartışma yapıldı.

Daha sonra karikatürist Uğur Durak ile resim sergisi üzerine sohbet başladı. Sohbette ağırlıkla Almanya'daki yabancı sorunları ve çözüm yoları tartışıldı. Tüm bu program Türkçe ve Almanca yürütüldü.

Ve 2 Mayıs'ta başlatılan "Türkiye Haftası" 5 Mayıs'ta düzenlenen bir gece ile sona erdi. Gecede A.Asker-Emekçi-Grup Yabanel-Regina ve Kaya-Folklor vardı.

Tüm bu çalışmaların sonunda yapılan değerlendirmelerde çıkarttığımız önemli sonuçlardan birisi Türkiyeliler olarak kendimizi anlatmakta çok güçlük çektiğimizdi. Tüm sorunlarıyla kendi içinde yanan bir topluluk... Sorunlarını gören, çözüm yolları konusunda beklenti içinde yaşayan insanlar, insanlarımız... (Tabii ki biz de bu insanlardan bir kaçıyız.)

Daha bir çok sonuçlar tartışmalar var faaliyetlerimize ilişkin. Bunları ileriki sayılarda iletmeye ve tarışmaya çalışacağız.

19 Mayıs günü yöremize yakın Bad Harzburg'da yapılan Nazileri protesto yürüyüşüne katıldık. Bilindiği üzere Naziler 19 Mayıs'ta toplantı yapmak istemişler ve Lüneburg mahkemesi tarafından bu toplantı yasaklanmıştı. Nazileri protesto yürüyüşünde faşizme ve yabancı düşmanlığına karşı sloganlar atıldı.

TRIER

Bizler, Trier bölgesinde bulunan, demokrat, devrimci öğrenciler olarak Türkiye'de içerde ölüm kalım savaşı veren devrimcilerin sesini elimizdeki olanaklar ölçüsünde bulunduğumuz bölgenin kamuoyuna duyurmak için 28 Mart'tan 6 Nisan'a kadar 10 günlük bir açlık grevini hayata geçirdik.

Mamak'taki açlık grevini duyar duymaz bölgemizde bulunan Türkiye'li ve Alman demokrat, devrimcilerle ilişkiye geçip yapmayı düşündüğümüz açlık grevi konusunda görüşmelere başladık. Alman arkadaşlar önerimizi basında ve kamuoyunda yaratacağı etki açısından olumlu karşıladılar. Bunun üzeine bizler ve Almanlar "Yabancılar ve Almanlar Dayanışma Komitesi" adı altında bir komite oluşturup, açlık grevi için gerekli olan hazırlık çalışmalarına başladık. Alman arkadaşlar basın ve kamuoyu ile ilgili görevleri üstlendiler.

Başta 6 Türkiyeli ve Alman arkadaşın katılımıyla başlayan açlık grevi, daha sonra yeni katılımlarla daha da büyük bir önem kazandı. Açlık grevi süresince şehrin merkezinde işkence resimlerinin bulunduğu Stand'lar açtık, 10 binin üzerinde Almanca bildiriler dağıttık, bulunduğumuz bölgenin gazete ve dergilerinde açlık grevimizle ilgili haberler yayınlandı.

Açlık grevi eylemimizde burada bulunan demokrat devrimci Türkiyelilerden alamadığımız desteği Alman demokratlarından aldık. Alman arkadaşlar hem açlık grevine bizlerden daha çok katılımlarıyla, hem de kamuoyunun aydınlatılmasında örnek bir enternasyonal dayanışma gösterdiler.

Bölgemizde bu eylemin Türkiye konusunda ilk eylem olması nedeniyle eylemimiz çok başarılı geçti. Çeşitli kişiler ve demokratik Alman kuruluşları da eylemimizi destekleyen mesajlar gönderdiler.

Destekleyenler: Die Grünen im Bundestag, DKP, SPD JUSOS, SPD Landesvorstand ve daha birçok barış kuruluşları.

SOLINGEN

Solingen'de yapılan çalışmaların kısa bir raporu:

a) Türkiye'deki açlık grevlerine ilişkin çalışmalar:

Mamak'taki açlık grevinin duyulması ile birlikte faaliyetlerimizi o yöne kaydırarak, çalışmalarımızı o yönde yoğunlaştırdık. Özetle şöyle: 1.SPD ve Grünelere giderek onların bu konuda tavır almalarını ve parti merkezlerine Türkiye'deki insan hakları ve işkencelere karşı tavır almaları için baskı yapmalarını istedik. Onlar da parti merkezlerine mektuplar gönderdiler. 2. Konuyla ilgili bildirileri çoğaltarak dağıttık ve duvar gazeteleri hazırlayarak şehrin çeşitli yerlerinde Standlar açtık. Bundan böyle bu çalışmalar kalıcılaştırılacak ve devam edecek.

b) Solingen'e yönelik çalışmalarımız:

Solingen'deki çalışmalarımız son bir yıldır geniş bir alana yayılarak sürmektedir. Bu çalışmalara en büyük etken, Almanya'ya yönelik çalışmaların, bunun da yansıması olarak Solingen'deki görevlerimizin doğru tespit edilmiş olmasıdır. Bunları sıralarsak, 1. Politik çalışmalar, Türkiye'ye ve Almanya'ya yönelik. 2. Kültür-folklor, koro, tiyatro, saz kursu. 3. Sportif faaliyetler- futbol, önümüzdeki dönem klüpleşme gibi. Bütün bu çalışmalarda istediğimiz ölçüde başarı elde etmiş durumdayız. Bu nedenlerle daha geniş kamuoyunu etkileyebiliyoruz. *Özellikle de gençliği* belirli ölçülerde toplamış bulunuyoruz. Bunun yanında Almanlarla olan ilişkilerimiz her geçen gün daha da gelişerek devam etmektedir. Derneğimiz de zaten *Almanlarla ortak bir dernektir. Ayrıca derneğimizde 31 Mart'*ta Kızıldereyi 12.yılında anma nedeniyle bir gün düzenlendi. 70 kadar insan katıldı. Gün saygı duruşuyla başladı. Günün anlamını anlatan bir konuşma yapıldı. (Mamak açlık grevi ile olan bağlantısı ışığında.) Şiirler okundu Türkçe ve Almanca olarak. Bazı arkadaşlar halk türküleri çalıp söylediler. Daha sonra Türkiye üzerine dialar gösterildi. Gün, geç*mişi ve bugünü anlatan bir konuşmayla bitti. Gün bize göre çok önem*liydi. Çünkü ilk olarak böyle bir şey yapılıyordu ve bunu kendi olanaklarımızla yaptığımızdan dolayı öenmi daha da büyüktü. Bu bizim için gelecekte önemli bir yer tutmaktadır.

BOCHUM

Türkiyeli İşçiler 20 yıl önce çeşitli Avrupa ülkelerine geldiklerinde niyetleri bir iki yıl para biriktirip köylerinde şehirlerinde kendilerine geçim sağlayabilmek, kısaca geleceklerine garantiye alabilmekti. Bilindiği gibi başta bir iki yıl gibi konan bu süreç 5, 10, 15, 20 yıl gibi uzadı. Bu uzamanın nedenleri elbette geldikleri ülkenin ekonomi-politikasında, buna bağlı olarakta sosyal, siyasal değişiminde yatıyor. Sürecin başında "misafir işçi" olarak adlandırılanlar şimdilerde "göçmen işçi" adıyla anılıyorlar. Yani artık geriye dönenlerin dışında bu insanların aileleriyle, kültürleriyle, sosyal biçimlenişleriyle buralara göçtükleri gerçeği önümüzde durmaktadır.

Yurtdışı son 5-6 yılda Türkiyeliler tarafından bir başka "göçü" yaşadı. Bu küçük boyutlu göç direk olarak ülkenin politik çalkanışıyla ve sonuçta Türkiye solunun aldığı cunta yenilgisiyle ilgilidir. Yani bu göçün ana nedeni bir önceki göç gibi ekonomik değil özellikle siyasaldır. Böylesi bir guruplanmaya gitmek garip gelebilir, fakat dayanışma hareketi ve göçmen işçi hareketi ikilemini açmak için bu tür bir guruplanmayı doğru bulduk. Bu ikinci göç gurubuna ait olan insanlar da geriye dönüşlerini ülkedeki politik ortamın durumuna bağlamaktadırlar. Yani kendilerini burada kalıcı görmemektedirler. (Nasılki buralara göçen işçiler başlarda dönüşlerini ülke ekonomisinin düzelmesine bağlamışlarsa...)

Bugünlerde birinci gurup bir ayrışımın, kendini tanımlamanın eşiğinde. Yıllardan beri varolan "dönmek mi kalmak mı" sorusu hükümetin geriye dönüşü özendirme politikalarıyla ve gittikçe radikalleşen yabancı düşmanlığıyla artık gelip kapıya dayanmıştır. Türkiyeli işçiler ya prim alıp dönecekler ya da kararlarını burada doğup büyüyen çocuklarıyla burada kalma doğrultusunda verip Almanyalı, Hollandalı, Fransalı Türkler, Kürtler olacaklardır. Yani buralarda bir azınlık Halklar topluluğunu oluşturacaklardır. Ona göre politik örgütlülüklerini oluşturup politika yapacaklardır. Kendi kültürlerini dillerini adetlerini yani ulusal kimliklerini bu politika yardımıyla sürdürebilecklerdir.

Ne yazık ki şimdiye kadar göçmen işçiler göçtükleri ülkelerde kendi politik örgütlenmelerini oluşturamışlardır. Nasıl ki kültürlerinin ürünü olarak manavlarını, kasaplarını, kuran okullarını buralara birlikte getirmişlerse, politik örgütler de bura koşullarından kopuk olarak adeta ithal edilmişlerdir. Türkiye solunun buraya kısmen ihraç edilen örgütleri ise "dışardan gazel okuyan" fakat okuduğu gazelin ne derece bu insanların sorunlarını içerdiğini bilmeyen ve gittikçe zayıflayan, politika üretemeyen örgütler durumuna düşmüşlerdir. Ya da kendilerini "Biz Türkiyeye yönelik çalışıyoruz, buradaki işçiler bizi tali planda ilgilendirir" diyerek bura gerçekliğinden soyutlamışlardır. Varolan bu tablo aslında politik bir zorlamanın, bir dar bakışın, bir takım manevi değerlerle ilgili çözümsüzlüklerin sonucudur. Bura örgütlülüğünü çok açıktır ki, kendi kurtuluşunu bura sınıflar mücadelesinde gören, bura koşullarına göre şekillenmiş insanlar oluşturacaktır.

Örgütlülüğümüz içinde çalışan devrimciler genel olarak ikinci gruba dahildirler. Bu yüzden de 3-4 yıllık çalışma süresi içinde örgütlülüğümüz bir yurtdışı dayanışma hareketi olmanın ötesine gidememiştir. Son zamanlarda örgütlülüğümüzü bura somut koşullarına oturtma çabası içine girdik. Bu politik bir zorlama mıdır?

Önüne koyduğu görevleri sınıflar mücadelesinde koluna girdiği Alman (Hollanda, Fransa v.b.) işçi sınıfıyla (kendi Marxist yorumunu koruyarak elbette) kotarmağa çalışsın. Öte yandan Türkiyedeki halkın mücadelesiyle dayanışma yapsın ve buralarda bu mücadeleyi anlatıp savunsun.

Biz, böylesi bir çalışmanın heran Türkiyeye geri dönmek niyetindeki devrimcilerle birlikte verimli olarak yapılabileceğini sanmıyoruz. Çünkü biliyoruz ki, bu arkadaşlar (belki bu yazıyı yazan bizler de buna dahiliz) subjektiv niyetleri burada kalmak olmadığı için burada ve bura için yapılan işlere "yarım ağızla" katılacaklardır - şimdiye kadar olduğu gibi. O halde yapılabilecek en azından şu olmalı: Bu konuda çalışmak isteyen arkadaşlarımızı yüreklendirmek. Birlikte düşünüp çalışmak. Böylesi bir örgütlenmede yer alacak insanları bu tip motiflerle çekmek, sendikal çalışmalarda aktif olarak yer almak, Gençlik Merkezlerinde, Türk çocuklarının eğitimleriyle ilgilenen kuruluşlarda çalışmak, ve en önemlisi görevlerimi Yurtdışı ve Dayanışma ikilemi içinde görmemek. Bir görevi şu veya bu şekilde tam olarak yerine getiren birim kendi öznel koşullarına göre doğal ki, diğer görevi (leri) kotarabilecek olgunluğuna erişecektir. Sadece "Yabancı Düşmanlığına karşı" yada "Türkiye ve Türkiye Kürdistanında Baskı ve İşkencelere Son" düzeyinde değil, etrafında olan birçok soruna el atabilecek Marxizmin Dünya çapında tartıştığı konularda biz de tartışabilecek, etkinliğimizi koyabilecek düzeye gelmeliyiz.

Genel olarak bu kadar, özel olarak birimimiz Bochum'a gelince; Bochum bir Üniversite ve Fabrika şehri. Opel, Krupp, Stahlwerke Bochum ve bir*çok demir çelik işletemesi yanında bölgenin en büyük üniversitelerinden* Ruhr Üniversitesi burada. Bizler genellikle öğrenci olduğumuz ve Üniversite çevresinde toplandığımız için örgütlenmemiz de buna göre şekillendi. Üniversite içinde çeşitli örgütlerinde aktif olarak çalışıyor ve bu örgütlenmeleri kısmen yönlendiriyoruz. Yabancı çocukların ve gençlerinin eğitimleriyle ilgilenen kuruluşta birkaç arkadaşımız haftada birkaç kez Türk çocuklarının derslerinde ve boş zamanlarını değerlendirmelerinde yardımcı oluyorlar. Bunun yanında Kiracılar Derneği, ai, Terre des Hommes gibi insiyatiflerde de aktif olarak çalışıyoruz.

Görüldüğü gibi her ne kadar Bochumda "Devrimci İşçi" adıyla çalışıyorsak da, aslında işçilerle, bir işçi örgütlülüğü olmayla pek bir alakamız yok. Bu, Bochum örgütlülüğümüzün temel eksikliğidir. Bu yanımızı görüp bundan yaklaşık bir yıl önce tartışmalarımızı bu yöne kaydırıp bu konuda yöntem aramaya başladık. İlk anlardan beri, çözüm "Kulturzentrum adıyla anılabilecek, çeşitli kültürlerden işçilerin, gençlerin, kadınların biraraya gelebilecekleri sosyal be politik konularda tartışıp çalışma yapabilecekleri bir "Halkevi" (bu durumda "Halklarevleri") gibi göründü bize. Çalışmayı Bochumda geniş kapsamlı aldık, çeşitli parti kuruluş insiyatiflerle ve kısmen üniversiteyle birlikte komite oluşturmaya başladık. Bu "Kulturzentrum" u oluşturma uzun süreli bir çabadır. "Kulturzentrum" oluşturduktan sonra görev bitmiş değildir, asıl zorlu görevin ondan sonra başlıyacağının bilincindeyiz. Yani bugünlerde uzun sürecek bir örgütlenme mücadelesinin en ön adımlarını atmaya çabalıyoruz. Öyle sanıyoruz ki, birimlerde edinilecek bu tür politik tecrübeler genelde örgütlülüğümüzün "Göçmen İşçi" politikasını (larını) belirlemede büyük rol oynayacaklardır.

Yabancı Işçiler Sorunu ve Bazı Yaklaşımlar

Bu yazı Devrimci işçi çalışma gurubunca belli bir tartışma zemini oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Gerek ele alınan konunun bazı bölümlerinin bizler açısından fazla bilinir olmaması, gerek zaman sınırlamaları nedeniyle birçok konunun açık ve yetersiz kaldığını biliyoruz. Amacımız belirlenmiş, sınırları çizilmiş görüşler bütünlüğü sunmak değil zaten. Henüz bu aşamada değiliz. Burada söylenenler bir tartışmanın başlangıç noktaları olarak ele alınmalıdır. Araştırmalarda yönelmemiz gereken hedefleri, alanları belirtmeye çalışacağız sadece. Bu konunun ancak belli bir pratik eylemlilik süreci içinde yeterli olgunluğa ulaşacağına inanıyoruz.

Tartıştığımız konularda, eksikliklerimizin bilincinde olarak her türlü eleştiriye açık olduğumuzu, ayrıca buna ihtiyaç duyduğumuzu bildirmek isteriz. Bizlere bu konuda yardımcı olmak, bizlerle tartışmak isteyen her türlü kesime, kuruluşa sadece dergi sütunlarımız açık değildir. Bununda ötesinde pratik bir tartışma sürecinin her türlü sorununu birlikte çözmeye hazırız. Çünkü "Yabancılar Sorunu" diye bilinen sorunun çözümünün ancak biz yabancıların bilinçli yaklaşımlar sunabilmesiyle ve bu uğurda belli bir mücadeleye girebilmesiyle olanaklı olacağına inanıyoruz.

YABANCI İŞÇİLER SORUNU ve BAZI YAKLAŞIMLAR

Zimmermann yasaları hazır. 20yy. sonlarında "medeniyetin beşiği" Avrupa'da, insan haklarının ilk ilan edildiği kıtada, çağımızın en insanlık dışı kanunları Alman parlamentosunun gündeminde. Yeniden biz yabancılar günün konusuyuz. 60 milyonluk Alman ulusu (daha doğrusu egemenleri) biz bir avuç sevilmeyen misafirden kurtulmanın yollarını arıyorlar. Yine bizim üzerimize, sorunlarımız üzerine tartışılacak, ama birkere bile bize sormak kimsenin aklına gelmeyecek. Nedir bu yabancılar sorunu? Niçin biz yabancılarla bukadar uğraşıyorlar? Ne sorunlar açıyoruz bu topluma? Bu yazıda bir "yabancı" gurup olarak "yabancılar sorunu üzerine bazı şeyler söylemeye çalışacağız. Bir program önermek, bütünlüklü bir çıkış yolu sunabilmek aşamasında değiliz henüz. Bunu tek başımıza yapabileceğimize de inanmıyoruz. Amacımız soruna nasıl yaklaşmak gerektiği konusunda bazı yaklaşım noktaları sunmak, tartışmayı bizim "üzerimize" yapılan bir tartışmadan çıkarıp, bizimle yapılan bir tartışmaya çevirebilmek.

1. Yabancılar sorunu biz yabancıların çıkardığı bir sorun değildir.

Alman kapitalizminin ihtiyaç duyduğu iş gücü ihtiyacını gidermek için çağrıldık, şimdi ise yine Alman Kapitalizminin ihtiyaçlarına göre geri yollanmak isteniyoruz. Yabancılar sorunu diye ortaya çıkan sorunu temelini büyük ölçüde kapitalizmin işgücüne bakış açısının oluşturduğuna inanıyoruz.

Bugün batı kapitalist ülkelerinde kriz vardır. İşsizlik en temel problemdir. Yeni işyerleri açmak zordur. " O halde Türklerin, yabancıların işgal ettikleri yerlerden çıkarılmaları gerekiyor. Alman işçilerinin iş bulamamalarının önemli bir sebebi Türklerdir. Türklerin geri gönderilmesi ile hem yeni işyerleri açılacağı gibi hemde bu "yabancı" unsurun bu toplumda yarattığı, sosyal, psikolojik, kültürel huzursuzluklara da bir son verilmiş olacaktır. "Mantık kabaca budur. Ve bu nedenle bizim bu toplumun başına herhangi bir sorun açmadığımıza, bu sistemin kendi kendisi ile sorunu olduğuna inanıyoruz. Buğün kendisini sorun diye hissettiren ögelerin çoğu, Alman Kapitalistlerinin bizleri bir müddet kullandıktan sonra atmak istemelerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bizlerin buraya çağrılmamız süresinde yapılan ve hazırlanan sosyal ve hukuksal çevre problemi yaratan ana kaynaktır.

Yabancı işçiler ilk çağrıldıklarında düşünülen mevsimlik olmaları idi. Rotasyon prensibi uygulanacaktı. Bir gurup bir dönem çalıştıktan sonra gidecek sonra yerine bir başka gurup gelecekti. Bu nedenle ilk gelen işçiler uzun süre barakalarda kaldılar. Hiçbir sosyal, hukuksal tedbir alınmadı. Bir an önce atılacak bir gurup havasıyla görüldü. Başka bir ülkede, hiçbir sosyal ve hukuksal bir hak olmadan kalmanın mümkün olmaması gerçeği yabancı işçiler arasında ilk yıllardan itibaren, kuşku, endişe ve güvensizlik tohumları saçtı. Bugün bu duygularda herhngi bir değişiklik olmamıştır.

Alman Kapitalizminin tarihinde büyük sömürgelere sahip olmamasının, başka uluslarla her bir boyutta bir arada olma karşılıklı ilişkilerde bulunma deneyine sahip olmamasının probleminin bu boyutta ortaya çıkmasında payı vardır. Bildiğimiz kadarıyla Polonyalı işçilerle yaşanan (mevsimlik-rotasyon temelinde) sınırlı bir deneyim ötesinde fazlaca bir deney yok. Başka uluslarla bir arada olmanın yarattığı sorunlara yabancı olmak, Alman toplumunun bir başka özelliği ile birlikte ele alındğında yabancıların niçin bu toplum için sorun olduğu daha iyi anlaşılır.

Almanya'da Bujuva Devrim Engels' in deyişiyle bir "karşı devrim" biçiminde olmuştur. Alman toprak beylerinin (Junkerler) sınıf değiştirmeleriyle yukardan aşağı bir devrim biçiminde gelişen burjuva toplum köklü demokratik gelenekler yaratamamıştır. Prusya Devletinin katı askeri-merkezi disiplin anlayışı toplum yaşantısının tüm bir boyutuna sirayet etmiştir. " Alles hat seine Ordnung". "Herşeyin bir kuralı vardır."Meşhur bir Prusya sözüdür. Bu ve hala da bu toplumda davranış biçimlerini belirlemede önemli bir unsurdur. Bütün bir toplumun, katı askeri disiplini andırır biçimde uyulması zorunlu kurallar sistemine bağlanması, elbette "yabancı" bir unsurla karşılaşınca tıkanacak, zorlanacaktır. Bu bakışın bünyede bir yabancıya fazlaca tahammülü olmayacağını anlamak zor değildir.

Hitler faşizminin bu toplumun bağrından bu denli güçlü çıkabilmesinde birçok dönem probleminin yanısıra, Prusya geleneğinin, otoriter bir devlete, katı kurallar sistemine bağlılığın önemli bir payı vardır. Almanya'da Faşizm yenilmemiştir. Faşizm toplumun içinden de demokratik bir halk hareketi ile ortadan kaldırılmamıştır. Dışardan yenilen bir faşizm' dir bu. Bu nedenle (Yabancılar kanunu hariç) kanunları ve Anayasası ne kadar demokratik görünürse görünsün, toplumun yaşantısının bütününde bu demokratik bir toplum özelliklerinin egemen olduğunu söylemek zordur.

Bir toplumda demokrasi geleneğinin, demokratikliğin en güçlü göstergelerinden birisi yabancılara karşı yapılanlardır. Yabancılara layık görülen uygulamalar o toplumun demokratikliğinin aynasıdır. Bu nedenle diyoruz ki yabancılar sorunu ağırlıkla Alman toplumunun demokratikleşme sürecinin sorunudur. Bu toplumun özellikleri ne olursa olsun, önce bir başka azınlığı kabul etmesi, onunla bir arada olmayı, yaşayabilmeyi benimseyebilmesi gerekiyor.

Özetle, yabancılar sorunu ağırlıkla bu toplumun bu sistemin yarattığı bir sorundur. Kapitalizmin krizinin, işyerleri olmayışının suçlusu ve sorumlusu olarak gösterildiğimiz için özel olarak bu sorun çıkartılıyor. Bizler hemen geri yollanacak eşyalar olarak görüldüğümüz, insan olarak görülmediğimiz için bize yönelik hiçbir sosyal-hukuksal haklar oluşturulmamıştır. Bu toplumda insan gibi yaşamamızın yolları sistemin kendisince kapatılmıştır. Biz geldiğimizde bizim için hazırlanan çerçevenin kendisi sorunların kaynağıdır. Bir arada yaşamanın olumlu koşullarını yaratma doğrultusunda tek bir adım atılmamış hep aksi yönde düşünceler geliştirilmiştir. Bunun Alman toplumunun tarihsel özellikleri ile güçlü bağları vardır. Bu nedenle bu toplumun demokratikleştirilmesi sürecinin en önemli unsurlarından birisini yabancılar problemi oluşturmaktadır.

2. Biz yabancılardan kaynaklanan taraflar

Alman kapitalistleri bizi nasıl gördü ise bizde kendimizi öyle gördük. Kalıcı değildik. Hemen dönecektik. Birkaç yıl zorluklara katlanıp, biraz para biriktirip geri gidecektik. Bu nedenle GURBET bizim için katlanılması zorunlu bir hapishane idi.

Gurbete gitmek bizde çok güçlü bir sosyal olgudur. Bu olgu kendi kültürünü kendi değerlerini yaratmıştır asırlar boyu. "İstanbul'un taşı toprağı altındır. "Başlık parasından, geçim derdine, yaşantısına ilişkin zorlukların çözüldüğü diyardır gurbet. Gidilir, yemez içilmez çalışılır, para biriktirilir ve dönülür. Esas olan gurbet değil dönünce yapacaklarımıza ilişkin kurduğumuz hayallerdir. Gurbette her türlü zorluk çekilmek zorundadır, fedakarlık yapılmak baskılara ve haksızlıklara katlanılmak zorundadır, "ayı ya dayı" denmek zorundadır. vb.vb.

Almanya'ya gelince de farklı düşünmedik. Nasıl olsa burası geçici bir gurbet kapısıydı. Dili, kültürü, insanı bizi fazla ilgilendirmiyordu. İnsan gibi yaşamak hep dönmeye ertelendiği için, hiçbir sosyal-kültürel faaliyette bulunmuyorduk. Yıllarca en iyi eşyalarımızı paket ettik ülkeye yolladık. Hayat bizim için dönünce başlayacaktı. Çevremize, içinde yaşadığımız topluma ilgisizdik. Burada ne tür haklarımız vardı, neleri kullanabiliyor, neleri kullanamıyorduk, çok önemli değildi bunlar. Var olan haklarımız bile mi verilmiyordu "boş ver" nasıl olsa dönmeyecek miydik? İçinde yaşadığımız koşullara, çevreye, insanlara karşı bu duyarsızlığın bizim üstümüze bu denli kolay hesap yapılmasının ana nedeni olduğuna inanıyoruz.

Türkiye kapitalizminin gelişme özelliklerinin ve bulunduğu evresinin bize verdiği bir başka önemli alışkanlık daha var "köşeyi dönmek". Çok az toplumda, burjuvasından, işçisine kadar, kısa yoldan (ama nasıl olursa olsun) köşeyi dönüp zengin olma düşüncesi bu derece etkindir. İçinde yaşadığımız toplum, ekmeği aslan ağzından koparmak zorunda bırakıyor bizi. Almanya' ya gelince hiçbir sosyal-kültürel güvencenin olmaması bu düşüncenin gelişmesine yol açtı. Yiyecek malzememizin çoğunu memleketten getirdik. Ayda 150-200 Mark masrafla geçinenlerimiz oldu. Bencil ve talancı bir bireycilik olarak ortaya çıkan bu kısa yoldan zengin olmak tutkusunun, köşeyi dönme arzusunun, hem bizlerde hem çocuklarımızda yarattığı sosyal-kültürel psikolojik sorunlara pek kulak asmadık. Bize karşı Alman hükümetinin, işverenlerin uygulamalarına sessiz ve seyirci kaldık. Bizlerdeki gerek Türkiye, gerekse Alman toplumunun yapısının ürünü olarak ortaya çıkan, bu düşünce davranış biçimleri aşılmadan sorunları çözmemiz olanağı yoktur. Hayatı yorumlama tarzımızı değiştirmeden, farklı bir yaşantı programına, planına sahip olmadan bu toplumdaki konumumuzu fazlaca değiştirebileceğimizi zannetmiyoruz. Bunun koşuluda içinde yaşadığımız toplumun bilincine varmaktan, insanca yaşamaya karar vermekten ve bu uğurda mücadele etmekten geçiyor.

3. "Yabancılar" üzerine tartışmalarda biz yabancılar

Gerek Alman hükümetinin, gerek yabancılardan yana çeşitli çevrelerin hep yabancılar üzerine tartıştıklarını biliyoruz. Bugüne kadar sürekli bizim hakkımızda, bizim için hep başkaları tartıştı konuştu. (Bu bir dönem daha böyle olacağa benzer.) Yabancılar bir NESNE bir EŞYA olarak ele alındılar. Ya kendilerine bir şey verilecek, ya da kendilerinden birşeyler alınacak nesneler olarak görüldük. Ne bizim aleyhimzde kararlar alınırken, ne bize bazı haklar tanınırken BİZİMLE KONUŞMAK KİMSENİN aklına gelmedi. Yabancılarla ilgili hemen hemen hiçbir iş yabancılarla birlikte yapılmadı. Bugüne kadar yabancılar üzerine yüzlerce kitap yazıldı, hepsi Almanca. Toplantılar, seminerler düzenlendi katılanların % 99,9 u Alman. Belki Türkiye toplumu ile bağları kopmuş bir iki "entegre uzmanı" Türkiyeli ... Bu olup bitenler hep yabancılar için. Ama bizim haberimiz yok.

Yabancılardan yana olanlarında, karşı olanlarında bu konuda farklı bir mantığa sahip olduklarını zannetmiyoruz. Yargı biraz sert belki ama birileri için kullanılacak ve zamanı gelince atılacak iş güçleriyiz; diğerleri için de, deney ve sosyal araştırma malzemesi. Burada özellikle Alman ilerici çevrelerinde gördüğümüz iki önemli yanlışlığa değinmek istiyoruz. Bu iki nedenin iki ulus arasında sıhhatli bağlar kurulmasının önünde ciddi engeller teşkil ettiğine inanıyoruz.

Birinci Alman Hükümeti Türkiye ile ilişkisini nasıl kuruyorsa, Alman ilerici çevreleri de Türkiyelilerle ilişkisini aynı mantıkla kuruyorlar. Gelişmiş bir ülkenin geri kalmış, gelişmekte olan bir ülkeye yardımı içine girilen ilişkinin çerçevesini belirliyor. Böylece nasıl Türkiye yardım edilmesi gereken ülke ise, biz yabancılarda yardıma muhtaç ellerinden tutulması gereken "zavallılar" olarak görülüyoruz. Böyle bir yardımı bize bağışlıyanlarla, buna layık görmeyenler arasında epey bir tartışma olduğu biliniyor. Yardıma muhtaç insanlar olarak görülmekten vaz geçilmediği müddetçe sıhhatli bir ilişkinin doğma şartı zor görülüyor.

İkincisi bu birincinin bir doğal uzantısı görünümünde. Alman ilerici çevreleri "Herşeyi biliyorlar" onların bizlerle ilişkilerde bizden alacakları pek birşey yok aslında. Hep vermek (özellikle akıl vermek) konumunda hissediyorlar kendilerini. Ciddi bir kendini beğenmişlik, yukardanbakma içine girilen her ilişkide sırıtıyor. Hangi sorunla karşılaşırsak karşılaşalım, bu olay mutlaka daha önce Almanya'da yaşanmıştır. Ya Bismark zamanında, ya 1930 larda Faşizm öncesi ve sonrası dönemde, ya 1968 öğrenci hareketleri ve sonrası süreçte mutlaka yaşanmıştır. Gören Türkiye'nin Almanya'yı 15-20 yıl geriden aynen yaşadığını zannedecek. Bu nedenle karşılaşılan sorunları zaten "bilen", Alman ilericileri butür sorunlarla yeni karşılaşan (ve kendilerini 30-40-50- yıl öncesine benzeyen) biz "ilkel yabancılara akıl vermekte zorlanmıyorlar. Bu nedenle sorun hep bu garip yaratıklara nelerin nasıl verileceği üzerine kuruluyor. İlişkinin başında kurulan bu mantık yıkılmadıkça birlikte olmak mümkün değildir.

Elbetteki böylesi tek yanlı bir ilişkinin doğmasında bizlerin de önemli payı vardır. Bir İspanyol fıkrası var : "Yurt dışındaki İspanyolların işaret parmakları niye kısadır? Her ay, bu sene İspanya'ya döneceğiz diyerek 40 yılı aşkın işaret parmaklarıyla masaya vurmalarından dolayı." Bu fıkranın bize pek uygun düştüğüne inanıyoruz. 20 yıla yakın belki de her gün, bu sene döneceğiz diye parmağı masaya vurduk. Kalmayı buralarda yerleşmeyi bir türlü yediremiyoruz kendimize. Aslımızı inkar, kaybolmak, yok olmak, denizde boğulmak gibi bir şey geliyor bize "buralarda kalmak" sözü. Bu nedenle hayal de olsa bir gün mutlaka döneceğimize olan inancımızı kaybetmek istemiyoruz. Bu düşüncenin içinde yaşadığımız toplumu ilişkiye girilecek insanlar topluluğu olarak görmemek gibi doğal bir sonucu var. Karşılıklı birşey-

lerin verilip alınacağı bir topluluktan çok hep bizden birşeyler kapan, birşeylerimizi bizden alıp götüren "yabancı", "iyi olmayan" bir çevre söz konusu. (Bu düşünce yapısının ciddi tarihsel kökleri var buna yeniden değineceğiz.)

Alman toplumu ile ilişkinin böylesi tek yanlı kurulmasının bir başka önemli sebebi, toplum olarak almak ve kazanmak alışkanlığımızın fazlaca olmayışıdır. Bize herşeyi veren dinimizce Allah'tır, toplumda devlet. Onun için de herşeyi bizim adımıza onların yapmasını isteriz. Tüm işlemlemlerimizi onlara havale ederiz. (Meşhur fıkradır, Allah her gün meleklerinden dünya üzerine rapor alırmış. Felaketler, savaşlar, salgın hastalıklar, onlarca kötü haber ... Allah'ın kılı kıpırdamazmış. Çok fazla kötü haberin olmadığı bir gün ise melekler Türklerin savaşa girdiğini bildirmişler. Allah'ta bir telaş bir heyecan, "Çabuk silahlarımı, atları hazırlayın vb." diye emirler yağdırmış sağa sola. Melekler şaşırmışlar. "Allahım" demişler, "sana o kadar felaket, savaş haberi getirdik kılı kıpırdatmadın. Şimdi bu telaş niye?" "Yahu" demiş Allah " diğerleri kendi işlerini kendileri yapıyorlar, ama bu Türkler bütün işi bana havale ediyorlar.")

Tarih boyunca güçlü bir devlet otoritesinin baskısı altında yaşamış çeşitli direnişleri kanla bastırılmış bir toplumun doğal özelliğidir bu. Kendimize güvensizlik, birşeylerin mücadele edilerek elde edileceğine bir inançsızlık eğilimi çıkabilmiş ortaya. Dolayısıyla birşeyi yapabilmenin koşulunu sadece iktidarda olmaktan, ve dolayısıyla iktidarda olanlardan beklemişiz. Bu pasif ve edilgen tutum sıradan basit şeylerin bile belli bir mücadele ile elde edilebileceğine olan bir inançsızlığa dönüşmüş. Bu da hazır bizler için birşeyler yapan bizler için uğraşan Almanların bulunduğu bir yerde iyice gelişmiş ve Almanlardaki bizim üzerimize iş yapma eğilimini güçlendirmiş.

Sonuçta gerçekten bizden kaynaklanan nedenlerden dolayı da karşılıklı sıhhatli bir alış-verişin yapılabildiği bir arada yaşayabilmenin koşulları büyük ölçüde zorlanıyor ve tıkanıyor.

4. Yabancılar ve sol örgütlerin tutumu

İşçilerde var olan gurbet mantığı, birgün mutlaka dönüleceği havası sol örgütlere de egemendi. Çünkü son yıllara kadar buradaki sol da buraya gelen işçi idi, öğrenci idi. Yani gelen kitlenin bir kısmı politik tanım, kimlik olarak Türkiye'ye göre oluştu. Türkiye'de sınıflar mücadelesinin ihtiyaçlarına cevap veren, belli bir mücadelenin ürünü olan bu politik çerçevenin kendi için yabancı işçiler sorununu alabilmesi oldukça zor oluyordu. Sonuçta sadece 'sürgün sol' kategorisine uygun düşen dayanışma görevleri ile kendini sınırlamış bir sol oluştu. Yabancı işçiler sorunu tesadüfen veya sınırlı biçimde, dayanışma hareketinin ihtiyaçları açısından ele alınıyordu. Böylece sol hareketin politik kimliği ile, kitlelerin sorunlarının kendisi arasında ciddi bir yabancılaşma olgusu ortaya çıktı. Kitleleri derneklerde tutabilmenin politik içeriği ve araçları ile dernek yönteminin politik yapısı arasındaki bu yabancılaşma sol hareketleri sınırları çizilmiş bir alanın içine hapsetti ve büyüme şansını kaybettirdi.

Yabancı işçiler sorununun başka sorunlar ekseninde oluşmuş bir politik kimlikle ele alınabilme şansı oldukça zayıf görülüyor. Bu sorunun kendisi başlangıç noktası yapılmadıkça, politikanın ve politikleşmenin kitlelerin problemlerinin politikleşmesi olduğu kavranmadıkça bu zincir açılamaz.

Yurt dışında sol örgütlerin ciddi açmazı önceden tesbit edilmiş, başka gerçeklik için belirlenmiş belli görüşler için yığınlara gidiyor olmalıdır. Bu görüşler için kitlelerin harekete geçmesi isteniyor. Oysa başlangıç noktası kitlelerin görüşleridir, kitlelerin sorunlarıdır. Bu sorunlar doğrultusunda onların harekete geçirilmesidir. Bunun başarılma yolu, güçlü bir dönüşümün gerçekleştirilmesidir. Kendini tanımlayan ögeleri güçlü biçimde sorgulamak zorundadır sol. Yoksa eldeki çerçeve ile işçilerin buradaki sosyal-kültürel problemlerini kavramaları oldukça zordur.

Bizlerin burada politika yapmamızı zorlaştıran bir baska problem daha vardır. Bu da bizatihi politika yapmanın kendisidir. Bizler batı toplumundan çok farklı bir politika yapma alışkanlığına, farklı bir politika anlayışına sahibiz. Bizim için politik olan birşeyle buralarda politika olarak adlandırılan şeyler arasındaki farklılık, buralarda politika yapmanın bu farklı içeriği ve biçimi bizim zorunlu dönüşümleri yapmamızın önünde önemli bir engel oluşturuyor.

Politika bizim için bir bütündür. Bütünlüklü bir politika anlayışına sahibiz. Herşeyi daima bir başka şeyle bağıntısı içinde düşünürüz. Her şeyi bir başka şey için yaparız. Kendi başına, sadece bir iş için kendi bütünlüğünde çözülmesi bize yabancıdır. Yapılan şeyin daima sonuçlarını düşünme, sonuçta getirecekleri yararlarla değerlendirme alışkanlığına sahibiz. Yaptığımız işin başka şeylerle bağlantısını kuramadığımız zaman, hangi bütünün içinde ne anlam ifade ettiğini kavrayamadığımız zaman, hangi nihai amaçlara *hizmet ettiğini bulamadığımız* zaman o işi yapmayız. Nihai genel amaçlarla bağlantısı güçlü kurulmuş, gerçekliğin bütünündeki bir değişikliğin parçası olduğuna inandığımız politikalarla uğraşırız. Bu politika anlayışının ayrıntılarla uğraşma özelliği yoktur. Problemin her bir ayrıntısını kendi başına ele alma özelliği yoktur. Çok kaba biçimde pratik sonuçlarda, neticelerde, getirdiği yararlarda ölçeriz yaptığımız işleri. Bu tür bir politikanın aşırı biçimde kendini iktidar sorununa bağladığı bilinir. Ayrıntıdaki sorunlar genellikle bu iktidar sorunu çözüldükten sonra ele alınacak şeylerdir. Böylece bizler daima önce genel bir politik çerçeve ararız. Yaptıklarımızı kendisinde tanımlayacağımız genel, nihai bir hedef, genel bir politika, bu politika için yapacağımız şeylerden daha önemlidir. Bu nedenle amaçla bu amaç için seçilen araçların uyumunda zorlanma sıkça raslanan bir konu olabiliyor. Batı toplumlarında ise, sorunların ele alınışında daha analitikçi bir yaklaşım göze çarpar. Ayrıntının kendisi kendi başına bir unsur olarak ele alınabiliyor. Sadece o ayrıntıdaki bir değişiklik her şeyden önemli olabiliyor. Böylece politika batıda daha çok günlük sorunlarda kendisini tanımlayabilen bir öge olabiliyor. Bu belli bir tatmin verebiliyor. Örneğin bir mahallenin ortasına bir park yapma veya oto yol'un geçmesi burada çok ciddi bir sorun olarak ele alınıp çözüm için uğraşılabilirken biz diğer mahallelere bakmayı tercih ediyoruz. Oto yollu ve parklı başka mahallelerde vardır ve bunlar sistem içinde olabilecek şeylerdir. Ancak bütün semtlerde genel bir hedef için kavga bizce daha anlamlı olabiliyor. Bireyi veya sınırlı bir çevreyi aşan tüm bir toplumun kurtuluşundan aşağısına razı olmayan politik hedeflerle, ideolojilerle uğraşmayı tercih ediyoruz. Batıda ise bunun tam tersi bir anlayış öne çıkabiliyor. Bu ayrıntıda, günlük yaşantıda, genelle bağlantısı kurulmamış politika yapmanın önemli avantajları olduğu gibi dezavantajları da var. Kitlelerin günlük sorunları ile uğraşmak, oralarda dönüşümü gerçekleştirmek, basit şeyler uğruna mücadele içinde katılımcılığı geliştirmek gibi yakalanması gereken yanlarının yanı sıra ciddi bir sisteme bağlılık yanlarının da görülebilmesi gerekiyor. Bizde batı toplumlarındaki gelişmiş sivil toplumun oluşmamışlığı, dönüşümün ve değişimin şartının ve koşulunun ancak bütünde görülmesine yol açabiliyor. Bizim politikayı bu biçimde ele alışımızın da kendine has üstünlükleri var.

(Konunun ayrıntılarına burda girmeyi uygun görmüyoruz. Batı ile bu konuda karşılıklı birbirimize vereceğimiz şeylerin olduğunu, bunun mekanik bir al ver ilişkisi olmadığını, mücadele sürecinin sorunu olduğunu herhangi bir tarzın ötekine üstünlüğünden söz etmeyi doğru bulmadığımızı şimdilik söyleyelim.)

Bizi ilgilendiren kısmı ile problem şu: Batı toplumunda yaşıyoruz. Burada kendisinde kendimizi bulabileceğimiz genel bir politik çerçeve *politik hareketlilik* yok. *Hele* yabancı işçiler alanında bu *zaten* olanaklı değil. (Toplumun ayrıntı bir sorunu yok çünkü.) Dolayısıyla çok basit günlük sorunlarla uğraşmak durumunda kalabiliyoruz. 'Basit' ve 'günlük' kelimeleri bile bizde politik literatürde hafifi olumsuz bir çağrışım yapıyorlar. Ev sorunu, iş ve işçi bulma konusunda problemler gibi çevremizdeki insanların sorunları ile uğraşmayı *politik*adan *uzaklaşmak* olarak ele alabiliyoruz. Fabrika düzeyinde, semt düzeyinde sorunlar bizler için ayrıntı olabiliyor. Basit ekonomik-demokratik sorunlarla uğraşmak bize apolitikleşmek, politikadan uzaklaşmak gibi gelebiliyor. Örneğin derneklerimizde politik olan yüzlerce işçinin, politik tercihlerini yapmış işçi arkadaşların büyük çoğunluğunun fabrikasında ne olup bittiğinden haberi yoktur ilgilenmiyordur. Genel dava daha bir önemlidir onlar için. İlginç bir örnek, bir derneğimizde yaşandı. Şehirde ilerici Alman kuruluşları sığınmacılar ve sorunları, üzerine bir tartışma toplantısı yaptılar ve doğru bir biçimde " bu konuda biz değil, uygulamalara maruz kalanların kendileri, sığınmacılar doğrudan konuşmalıdırlar" dediler. Bu görevi o şehirdeki derneğimize verdiler. Dernekte bütün politik faaliyetleri dürdüren, önde gelen sorumlu arkadaşımızın kendisi de ilticacı idi. Ondan kendi sorunları ve ilticacıların sorunları üzerine somut bir konuşma yapması istendi. Ve bu arkadaş kendi sorunlarının neler olduğunu, ne tür zorluklarla karşılaştığını anlatamadı, kendi sorunlarına o *denli* yabancı *idi ki* ... Bunun gibi yüzlerce örnek bulmak mümkün.

Sonuçta yurtdışında geçerli olan, uzun sürecek, sabırlı bir taban çalışmasına, politik alışkanlıklarımız nedeniyle çok yatkın olmadığımızı söylemek istiyoruz. Bu politikadan farklı şeyler anlamanın bura temelinde bir politik eylemlilik yaratmanın önünde ciddi bir engel yarattığını zannediyoruz. Bir tarafta politika yapma adına "bilinçli", kafalar yüzlerce "bilgi" birikimi ile dolu "politik" insanlar öbür tarafta ise kendini tanımadığımız, dertlerini sorunlarını fazlaca bilmediğimiz bir işçi yığını!

Dönüşümün ve devrimin günlük hayatın her bir boyutunda bugünden başlayan bir süreç olduğunu ve bu doğrultuda basitten karmaşığa giden bir eylemliliğe girmek gerektiğini kavramamız oldukça vakit alacak.

5. Yabancılar sorunu salt sınıfsal bir sorun olarak görülemez

Başlangıçta Almanyanın işgücüne duyduğu ihtiyacın ürünü olarak ortaya çıkan, işçi sınıfının sorunları çerçevesinde ele alınabilecek olan yabancılar sorunu bu gün geldiği noktada bu sınırları aşmıştır. Bugün salt yurt dışında çalışan işçilerin sorununun çok ötesinde iki farklı ulusal-sosyal, kültürel yapılanmanın sorunları ile karşı karşıyayız. Bir azınlığın, işçisi, öğrencisi, ticaretçisi ile kendisini tanımladığı, ulusal-sosyal, kültürel şekillenmesinin bir başka ulusal sistemle karşılaşması ile oluşan problemler bugün yabancılar sorunun ana eksenini oluşturuyor. İki ayrı dünyada şekillenmiş insanlar topluluğunun uyumsuzluğu sözkonusudur. Özellikle kapitalizmin yeni işyerleri yaratamaması üzerine de yeni işyerleri yaratabilmek (yani Türkleri kovabilmek) amacıyla bu çok farklı sosyal-kültürel anlayışların çatışma noktalarının iyice kışkırtıldığı gözleniyor. Burada özellikle yabancılar sorunu diye bilinen Türkler, Türkiye'liler probleminin ne olduğuna ilişkin bazı konuları tartışmaya açmak istiyoruz. Daha çok yabancılar sorununun biz Türkler ve Kürtler açısından neyin sorunu olduğunu anlatmaya çalışacağız. Özellikle Türkiye toplumun ve bizlerin belli özelliklerinin açığa çıkartılması anlamına gelen bu yaklaşım, önerilecek çözüm yolları açısından da bilinmek zorunda olan şeyler. Bizim için sorun olan şeyler nelerdir? Sorunun bizden kaynaklanan yanları nedir? En çok zorluğunu çektiğimiz kendi özelliğimizin ürünü olan eksikliklerimiz nelerdir?

Türkler uluslaşma sürecine oldukça geç girmiştir. Yüzyıllar boyunca egemenliğini sürdüren Osmanlı İmparatorluğu çok uluslu bir devlet. Sosyal ve kültürel yapısında bu çok *ulusluluğun, çok kültürlü yapının* özelliklerini bulmak mümkündür. Tek bir milletin, tek bir ulusun değerlerine indirgenemiyecek bir zenginlikte karmaşık bir sosyal kültürel yapılanma söz konusudur. Osmanlıların çöküşü ile, devleti ayakta tutmanın yolu Türk milliyetçiliği temelinde sağlanmak zorunda kalınca bu kozmopolitan özellik yok olmaya başladı. Geç girilmiş uluslaşma sürecinde, kapitalzmin gelişimine de paralel olarak, emir ve kararnamelerle bir ulus yaratılmaya çalışıldı. Topluma, ondan yabancı olduğu, ahlak ve değer yargıları, yaşantısını nasıl düzenlemesi nasıl giyinmesi gerektiğine ilişkin ölçüler hep yukardan verilmeye çalışıldı. Zoraki Türk tarihi yaratma çabaları, Güneş-dil teorileri, Adab-ı Muhaşeret kitapları hep bu geç kalmış uluslaşma sürecinin zor*lamaları olarak* yaşandı. *Bünyeye* yabancı, kendi doğallığında olmayan bu sürece Batılılaşma adı verildi. Bu batılılaşma (veya yeni bir ulus yaratma ciddi kesinti ve çöküntülerle kurulmaya çalışıldı. Yeni bir ulus yaratmanın, toplumsal, sosyal, kültürel dönüşümü kendisini geçmişe bağlayan herşeyi kopartan güçlü *erozyonlar* şeklinde yaşandı. Ayrıca bu dönüşümde dış dinamik çok büyük bir rol oynadı. Bize ait *olmayan birçok şey 'ithal'* edildi. Böylece sıhhatsiz yaşanan, tarihle bağlarını güçlü biçimde kuramamış, köklü gelenekler yaratamamış bu geçiş ve uluslaşmanın temelleri zayıf oldu ve bu ciddi sosyal-kültürel sorunlar doğurdu.

Eski cemaat değerlerinin, geleneksel yargıların inanılmaz derecede hızla aşınması sürecinde toplum bu kaybolanların yerine sıhhatli yeni değerler koyamadı. Bu da bunalımın kaynağını oluşturdu. Gerek değişimin kendi doğal dinamiğinde olmaması, gerek farklı özelliklerle bezenmiş bir ülkeye monolotik (tek boyutlu, türklük, milliyetçilik boyutunda) bir yapının oturtulmak istenmesi, gerek bunun hep belli iç ve dış ekiplerin dayattıkları modellere göre zorlamalar bu yeniyi yaratmanın engellerini oluşturdu. Oysa Türkiye toplumu asla tek bir ulusun değerleri boyutuna indirgenemeyecek ölçüde zengin bir farklılığı ve çeşitliliği içeren değerleri kendi dinamiğinde oluşturabilmiş bir toplumdur. Ama onun bu iç dinamizmi daima engellerle karşılaşıyor. Bir toplum açısından kaçınılmaz bir kimlik krizi anlamına gelen bu süreç hala yaşanıyor.

Türkiye toplumu güçlü bir arayışın içinde. Hayatının tüm boyutlarına bir değerler sistemi yaratmanın arayışı. Gerek farklı azınlıklardan, dinsel guruplardan oluşan çoğulcu yapısının doğal ürünü farklı ve zengin değerler sisteminin varlığı gerek sürekli yukardan dayatılan özü itibarıyla baskıcı, hegemonik, üst'e itaatın erdem sayıldığı bir otoriteye bağlı değerler sistemi anlayışının geldiği yerdeki tıkanmsı, yığınlara kendi geleceklerine egemen olma kendileri hakkında kendilerinin karar verme şansını veriyor. Bu da bizlerin hedeflediği demokratik bir toplumun güçlü ipuçlarından başka bir anlam taşımıyor.

Şüphesiz bu tartıştıklarımızın Türkiye toplumu ve onun bugünkü sorunları açısından ciddi sonuçları var. Fakat burada daha çok böyle bir toplumdan gelenlerin başka bir sosyal-kültürel ortamla karşılaştıklarında doğan sorunlara değinmek istiyoruz. Kendisini her bir boyutta geliştirememiş, henüz dönüşüm sürecinin içinde yaşayan, kendimizi nerede nasıl, hangi değerlere göre tanımlayabileceğimizin güçlü normlarının arayışı içinde olan insanlar olarak geldik Avrupa'ya. Kişiliğimizin bile özgürce gelişmesine müsade edilmemiş, geleneksel yapıların ve baskı sisteminin katı yasaklarıyla ezilmiş insanlar gurubu idik. 40-50 yaşında *bile babasının* yanında sigara içip içmemeyi tartışan bir yerden, oğlunu sokağa atmak için 18 yaşına girmesini bekleyen bir toplumun içinde bulduk kendimizi. Sürekli yasaklarla, emirlerle, uymamız zorunlu kurallarla donatılmış çevremizin otoriter çemberinin bizde yarattığı eziklik ve kendini serbestçe ifade edememe korkusu bir başka kültürel-sosyal yapı ile karşı*laşınca iyice şaşırdık. Zaten dış* güçlerce, merkezi otorite ce katı geleneklerle çarpıtılmış ve yamultulmuş değerler sistemimiz bir başka alemle bizden belli alanlarda güçlü olan bir sistemle karşılaşınca iyice çarpıldı. Bir başka toplumla ilişkiye girmenin ön koşulu olabilecek, kendimizin koruyabileceğine inandığımız değer yargılarımızdaki boşluk kaçınılmaz bir içe dönüklüğü ve korkaklığı getirdi. Geleneksel yargılarımıza ve değerlerimize daha sıkı sıkıya sarıldık ve bunları inatla bu dış yabancı dünyaya karşı koruduk. Dışımızla ilişkiye girmek, onlarla karşılıklı sıhhatli bir alışveriş içinde olmak, yaşantıyı ve geleceği ortak düzenlemek gibi bir eğilim gelişmedi. İlişkiye girince kendimizden çok şey kaybedeceğimiz, eriyip gideceğimiz bir alemle karşı karşıya *idik*. Bunun için hep uçta örnekler yaşadık. Ya geleneksel Batılılaşma alışkanlığımıza uygun olarak, bu toplumda olan ne varsa hepsini ideal ve yapılması gereken şeyler olarak görüp taklit ettik. Buradaki geniş Türkiyeli kitlenin "geriliğine" ve "ilkelliğine" burun kıvırarak batı toplumunun özelliklerini taklit et*meyi , hemşerilerimizle aramıza* mesafe koymanın bir aracı haline getirip kendimizi uygar medeniyetin *kollarına attık. Yada bu toplumu* çürümekte ve yozlaşmakta olan bir toplum olarak görüp, ülkede iken bize uygulandığı için karşı çıkabildiğimiz ne kadar otoriter gelenek varsa hepsine sahip çıktık. Bu yabancı aleme karşı korunabilecek vede kendimizi koruyabileceğimiz en güçlü geleneği dinimiz oluşturuyordu. Türkiye'de Cami yüzü görmeyenlerimiz çocuklarımızı kuran kurslarına yolladık. Batı toplumu ile sıhhatli ve uyumlu bir ilişki kurmak birçok solcumuz için bile "Almanlaşmak", "Alman gibi yaşamak" olarak kavranabiliyordu. Başka yol yok gibiydi. Hayatımızı düzenlemede iki yol vardı. Ya bu topluma uyacak Alman gibi yaşayacak, Almanlaşacaktık ya da ne kadar geleneksel değerlerimiz varsa hepsine sarılıp çevremizle aramıza aşılmaz duvarlar örecektik. Problemin bu iki uçta yaşanıyor olması veya böyle tasavvur edilmesi bile bizlerdeki güçlü arayış eğiliminin veya henüz savunmaya değer gördüğümüz güçlü değerlere yeterince sahip olmadığımızın bir göstergesidir. İşte bu arayışın bizzat kendisidir ki bir başka ulusla bir arada yaşamanın güçlü bir alternatifini yaratabilecektir. Halkların özgürce, eşit bir temelde, birbirlerinin varlıklarını kabul ederek ortak bir gelecek için birlikte yaşamaları ve mücadele etmeleri ...

Bu söyleddiklerimizin pratikteki görünümlerine yapılan araştırmalarda da ratlamak mümkün.Sunni kökenli, dinin katı kurallarına, yaşantının her bir boyutunu belirleyen normlarına uyan ailelerin fazlaca problemle karşı karşıya olmadıkları görülüyor. Gerek kendisi ile gerek içinde yaşadığı kendi toplumu ile gerekse dışındaki toplumla kararları verilmiş bir ilişki tarzı anlamına gelen bu tür bir yaşayışın doğruluğu tartışılsa bile kendi içinde bir çözüm olduğu görülmek durumunda. Fakat özellikle Alevi kökenli ailelerde veya katı dini kurallara bağlı olmayan ailelerde buna karşı sorunlar oldukça fazla olabiliyor. Çünkü hayatın herbir boyutu uyulması gereken katı normlarla doldurulmuş değil. Böyle bir noktada özellikle gençlerde ne yapması gerektiği, sahip olduğu ve olacağı alışkanlıklarıyla nereye ait olduğu gibi ciddi sorunlar

doğuruyor. Yeni bir yaşam tarzının kurulmasındaki bu boşluk gençlerin oyun salonlarında ve benzeri yerlerde toplumun dışına düşen insan guruplarına dönmelerine yol açıyor.

Sorun Türkiye insanının Batı toplumları ile sıhhatli bir ilişki kuramamasında yatmaktadır. Batı ya çürümekte ve yozlaşmakta olan, ahlaki çöküntü içinde olan bir toplumdur. Ya da kendisine ulaşılmak zorunda olunan bir üstün uygarlık düzeyi. Problemi bu tür ele almanın sol' da ve sağ'da farklı olmadığına inanıyoruz. İsveç'e giden bütün ilticacıların arkadaşlarına saldıkları ilk haber İsveç'in çürüyen, yozlaşan, ahlaki çöküntü içinde olan bir toplum olduğudur. Ve kendisinin asla yozlaşmayacağı ve ayakta kalmak, diri ve sağlıklı olmak üzere mücadele edeceğidir. Bunun yolu da hangi ülkede yaşadığına gözleri kapayıp bir dönem direnmekten ve her gün "burdan mutlaka kurtulmak gerektiğini" tekrarlamaktan geçiyor. Solcusuda sağcısıda bira içip içmemenin yozlaşma olup olmadığının, diskoteğe gitmenin çürüme yok olma olup olmadığının derin ve içten kavgasını verir.

Kadın-erkek ilişkileri ise zaten tahayyüllerimizin dışındadır ve bizleri "çarpmaktadır".Bu katı ve sert dirinme doğal olarak bir dönem sonra kendi zıddına dönüşüyor. Bu sefer kendi toplumu ve kendi insanının ilkellikleri ile alay etme dönemi başlıyor. Bütün problemin aslında nasıl bir gelecek istendiği konusunda,bu toplumla ne tür bir ilişki kurmak gerektiği konusundaki belirsizlikten kaynaklandığını görmek gerekiyor.

Batı toplumunu, kültürünü ulaşılması gereken ileri ve üstün bir toplum kültür olduğuna inanmıyoruz. *İlerlemenin belli bir tercihine denk* düşen bu uygarlık sisteminin özellikle geldiği noktada ciddi tıkanmalarla zorluklarla karşı karşıya olduğu biliniyor. Batı toplumu insanlarının, içinde yaşadıkları toplumdan hoşnut olmadıkları herseye karşı oldukları, tepki içinde oldukları biliniyor. Sırf verili sisteme karşı olmanın bile önemli bir politik güç olmaya yettiği gözleniyor. (Protesto potansiyeli denen olgunun yeşil hareketinin dayanağı olması bunun göstergesi.) Dolayısıyla ulaşmak zorunda olduğumuz bir batı olgusundan çok daha fazla, batı toplumu ile birlikte ulaşmak zorunda olduğumuz ortak bir gelecek sorunu ile karşı karşıyayız. Bunun yolu birbirimizden bir çok şey alabileceğimizi baştan kabul edebilmek, birbirimizi olduğumuz gibi kabul edebilmekten geçiyor. Verili konumların kabul edilmesi onun eleştirilmesi ve dönüştürülmesi, değiştirilmesi gerçekliği ile birlikte kavranmak zorundadır. O halde her iki tarafın özellikle kendi konumlarını eleştirerek dönüştürmeyi önlerine koydukları ortak bir toplumsal dönüşüm, toplumsal devrim perspektifi yakalanması gereken halka olmalıdır. Bu da bugünden başlayan bir pratik mücadele sürecidir. Bu pratik mücadelede birbirimizi etkileyerek dönüşümü bugünkü eylemlilikte başlayan bir süreç olarak ele almalıyız. Mücadele sürecinin ortaklığı bu süreçte gelecek topluma has demokratik bir ilişki tarzının yaratılması ve bunun bir sistem değişikliğine bağlanması bizim çıkış noktamızdır. Özellikle batı burjuva toplumlarının çok kültürlü, çok uluslu bir arada olmayı başaramadıklarına inanıyoruz. Burjuva devrimlerinin millet esasında gerçekleştirilmesi çoğulcu, ve farklı sosyal kültürel yapılara tahammülsüzlüğü beraberinde getirmiştir. Oysa Ortadoğu-Akdeniz kültür yapısının böyle bir özelliği doğasında taşıdığını biliyoruz. Bu nedenle burjuva toplumunun bugünkü çerçevesini yabancılar sorununu çözmeye yetenekli olmadığını zannediyoruz. *Dolayısıyla Alman toplumunun demokratikleşmesi, farklı kültürlerin*, sosyal yaşam tarzlarının bir kalıba ve biçime dökülmeden korunabilmesi, insanlığın ortak değerlerinin yaratılabilmesi yabancılar sorununda sahip olunması gereken bakıştır. Bu bakışın her iki tarafın kendi verili konumlarını sert bir eleştiriden geçirmelerini zorunlu kıldığı görülmelidir. Demokratik, eşitlikçi, çoğulcu özellikleri bağrında taşıyan bir topluma ulaşmanın başka yolu yoktur.

Kalkış noktasını buralardan ele aldığımızda, Alman ilericilerinin yabancılar sorununa yaklaşımları da köklü bir eleştiriyi hak etmektedir. Alman solu bugün yabancılara bir dizi hak ve özgürlüklerin tanınması istemini aşmayan bir bakışa sahiptir. Böylece yabancıların hiç ilgisini çekmeyen, yabancı işçiler arasında ses bulmayan yerel seçim hakkı vb. bir çok konuda uğraşır dururlar Alman arkadaşlar. Bizlere bazı hakların tanınmasına (verilmesine!) karşı değiliz. Bunların burada kalıp kalmama konusunda önemli bir endişeyi, kuşkuyu ortadan kaldıracağını biliyoruz. Bir çok yabancı işçinin yarınından emin olmadıkları, kalıp kalmayacaklarının belli olmadığı bir toplumda herhangi bir hak için mücadele etmeyi çok anlamlı bulmadıkları bilinmektedir. Fakat sorun sadece bir takım haklarda görmenin önemli eksiklikleri vardır. Birincisi yabancı işçilerin kendilerini doğrudan ilgilendiren sorunlar etrafında hareketliliği yerine, Almanların kendi kafalarında uygun gördükleri yerler kalkış noktası yapılmaktadır. (Yerel seçme seçilme hakkı bunun somut örneği) İkincisi ve asıl önemlisi gene bir şeyleri verme mantığının ötesine gitmeyen bu bakış Almanların ve Türklerin verili konumlarına herhangi bir eleştiriyi gündeme getirilmemesidir. Bu aşırı formalist bul-

duğumuz, yabancılarda eksik olan şeyleri onlara vermek mantığının ötesine geçemeyen, problemin *çözümünü formel demokrasi ögelerinin* varlığında gören *bakış aşılmak zorundadır.*

6. Göçmen işçi hareketi yaratmak

Bugün başta Zimmermann olmak üzere Alman egemenleri yoğun bir saldırı hazırlığı içindeler. Zaten yaşanmaz, çekilmez olan bu ortamı bizler için iyice karanlığa çevirmek istiyorlar. Bu saldırılara kaşı çıkmak öncelikle bizim görevimiz. Başka bir güç değil, kendimizi önce kendimiz korumalıyız. Uygarlıkta bu kadar ileri gittiğini iddia eden, insan hakları savunuculuğunun, kişi hak ve özgürliklerinin dünyada yerleşmesinin beşiği olduğunu söyleyen bir kıtada, orta çağın köleliğini karanlığını aratmayan insanlık dışı kanunlar hazırlanıyor. Bu Alman egemenlerinin gerçek niteliklerinin bir göstergesi olduğu kadar, böyle bir uygulamaya maruz kalan azınlık olmamız itibarıyle bizim belli özelliklerimizinde bir göstergesidir. Yaşadığımız çağda hakların bilincine vararak çok hafif bir hareketliliğe girecek hiçbir azınlığa karşı, hiçbir burjuva güç bu kanunları uygulama arsızlığını gösteremez. O halde insan olduğumuzu hatırlamak zorundayız. Kendi kişiliğimizi benliğimizi kazanma insanca yaşamak için harekete geçmek zorundayız. Bizsiz bizim üzerimize kimse tartışmamalıdır. Sorunlarımıza kendimiz sahip çıkmak zorundayız. Birileri bizim adımıza bizi temsilen birşey yapamaz, ancak bizle birlikte yapılacak şeyler vardır.

Sorunlarımıza sahip çıkmanın, bu doğrultuda mücadele bilincine varamazsak bugünkü konumumuzda herhangi bir değişikliğe yol açamayız. Önce politik bir güç, muhatap alınması zorunlu bir gerçeklik haline gelebilmeliyiz.

Kültürel sosyal özelliklerimizi koruyan, eleştirerek geliştiren ve bunu bir mücadelede dönüştüren bir per*spektife sahip çıkmamız savunmamız gereken güçlü sosyal kültürel özellik*lerimiz olduğunun bilincine varmak, insanın değerinin sıfıra inmeye yüz tuttuğu batı toplumuna, insanca bir geleceğin oluşturulmasında kendi değerlerimizle katkıda bulunmak, onlarla ortak bir gelecek için mücadele etmek zorundayız.

Buradaki sosyal-kültürel problemlerimizi, ilk ihtiyaç ve isteklerimizi kalkış noktası yapan, sorunlarımıza sahip çıkan, haklarımız için mücadele eden bir hareketlilik yaratmak ilk kalkış noktamız olmalıdır.

7. Birlikte mi ayrı mı örgütleneceğiz?

Bugün birbirinden çok farklı iki ayrı sosyal-kültürel dünya ile karşı karşıyayız. Bu nedenle bugünkü koşullarda yabancıların kendi sorunları etrafında ayrı örgütlenmeleri mantıki gibi görülüyor. Hem Alman toplumunun dönüşümünü hedefleyen güçlü bir topumsal hareketin oluşmamış olması, bu konuda yabancıları da kapsayan genel bir programın yokluğu, Almanların kendi toplumsal özellikleriyle Türkiyelileri harekete geçirmede zorlukları birlikte ele alındığında bir örgüt çerçevesinin şimdilik yeterli olmadığı görülecektir.

Fakat sorunu ağırlıkla burada tartışmayı doğru bulmuyoruz. Bütünüyle biçime ilişkin olan bu sorunun süreçte çözüleceğine inanıyoruz. Bizler açısından sorun bir anlayışın, bir bakış açısının hayata geçmesi sorunudur. Bu mantık doğrultusunda bir hareketlilik yaratma sorunudur. Eğer problemin önemli bir halkasını Alman toplumunun demokratikleşmesi, dönüşümü, sistemin değişmesi oluşturuyorsa açıkki bizler bu devrimci dönüşüm eylemliliğinin ve örgütlülüğünün bir parçası olmak zo*rundayız. Süreçte mücadele içinde bu eylemliliğin ortak örgütlenmesini* yaratmak gerekmektedir.

Yönelimlerimiz ne değildir?

"Yönelimlerimiz" yazısı üzerine yoğun bir tartışma sürüyor. Daha çok ne kastedilmek istendiğinin anlaşılmasına yönelik bir tartışma bu. Pratikte belli şeylerin yaratılmasına kadar sürecek görünüyor. Burada sadece "Yönelimlerimiz'in" ne olmaması gerektiğine ilişkin bazı şeyler söylemek istiyoruz.

a) Yönelimlerimiz yazısıyla geliştirmeye çalıştığımız, ilk tohumlarına 1978 lerde atılan düşüncelerde ileri sürülen yabancı işçiler çalışması arkadaşlarca Almanlarla iş yapmak olarak kavranıyor. Böylece göçmen işçiler faaliyeti de Almanca bilen arkadaşların faaliyeti olarak anlaşılıyor. Oysa (belki biraz sert bir ifadeyle) biz bunun tam aksini kastediyoruz ve savunuyoruz. Yabancı işçi sorunları ile uğraşmanın kriteri ne kadar Almanla İlişki kurulduğu, Almanlarla ne kadar şeyin ortak yapıldığı değildir. Bunlar elbette yapılmak zorundadır. Ama asıl sorun geniş işçi kitlesine ne kadar ulaşılabildiği, işçilerin ne kadar kucaklanabildiğidir. Göçmen işçi kitlesi içinde yeni alanlar yaratmak, onlarla daha köklü bağlar kurmak asıl hedefimizdir. Biz bir gerçekliğin, bir hareketin, göçmen işçiler topluluğunun, bütünümüzün Alman toplumu ile ortaklığından ortak ilişkisinden söz ediyoruz. Yoksa Almanca bilen arkadaşların tek başlarına ilişki kurmalarından değil. Bunu yapan tek tek çok insanın olduğu bilinmektedir. Eğer bu kavranmazsa derneklerde bir tarafta dil bilen, iş yapan fanksiyonerler öbür tarafta, dil bilmeyen atıl bir işçi kitlesi oluşacaktır. Bunun sıhhatli bir ayrım olduğunu zannetmiyoruz. Asıl işçi arkadaşlarımızın gerçekleştirebileceği ciddi görevlerle kaşı karşıya olduğumuzu bilmeliyiz.

b) Yönelimlerimiz yazısında derneklerimizin dağıtılması, sadece iş yapan insanların buluştuğu büroların oluşturulması gerektiği anlaşılabiliyor. Bu bakış göçmen işçi hareketini göçmen işçilerin hareketi olarak değil, belli fonksiyonerlerin Almanlarla ilişki kurması faaliyeti olarak kavradığı için eksiktir. Ayrıca dernek yapılarının dağıtılıp dağıtılmamasının bugünün sorunu olduğunu zannetmiyoruz. Belli yapılar kendilerini yeni gerçekliğe uyduramaz ve dönüştüremezlerse dağılırlar bu doğaldır. Kendi doğallığında olabilecek olan da bir şeydir. Fakat bizler henüz birşey yaratmadan, henüz olumlu birşeyler göstermeden eskiden ne varsa yıkmaya daha yatkın oluyoruz. Yeni bir şey yapmanın koşulunun eskiyi yıkmaktan geçtiğini zannediyoruz. Oysa bugün yıkma-yıkmama tartışmasından çok daha fazla başkalarına "bakın bu böyledir" diye pratikte gösterebileceğimiz bir eylemliliği yaratma sorunuyla karşı karşıyayız. Dışımıza yeni olanlara açılmadan, yeni faaliyet alanları bulunmadan, hayatın mücadelenin içinden farklı örgütlenmeler şekillenmeden açılacak bu tür bir tartışma bizi tıkargerçek olan değil sübjektif niyetlerimizin ürünü olan bir tartışma sürecini başlatır. Eski yapılar ne denli korunacak, ne denli dağıtılacak veya aşılacaklardır? Bunun cevabını bizler tartışarak değil bizzatihi bu yapılar pratik eylemlilikleriyle vereceklerdir.

c) Yönelimlerimiz yazısının ortasına, merkezine derneklerimizi koymak doğru değildir. Sorunlara derneklerden birimlerden başlayan bir tartışma ile çözüm bulabileceğimizi zannetmiyoruz. Çünkü sonuçta çıkışı derneklerde birbirimizle yapacağımız tartışmalarda, birilerinin birilerine karşı tavır almalarında arıyoruz. Birbirimize karşı çıkarak yaşayacağımız değil, pratiğimizi birbirimize göstermek zorunda olduğumuz bir süreçten geçiyoruz. Çözüm dernek içinde değil, dışındaki alanlara açılmaktan geçiyor. Kendi işçi kitlemizi yeteri kadar tanıdığımızı zannetmiyoruz. Önce birbirimizle uğraşmak yerine, dışımızdaki çevreyi, işçileri tanımanın yollarını bulmalıyız.

d) Yönelimlerimiz yanlış bir biçimde Devrimci Yolu bırakmak bırakmamak olarakta tartışılabiliyor. Bura sorunlarına eğilmek, kendi gerçekliğimiz ile uğraşmak kendimize yabancılaşmak, Devrimci Yol' culuktan uzaklaşmak olarak görülebiliyor. Bu bakışın temel eksikliği içinde yaşadığımız toplumla sıhhatli ilişkinin nasıl kurulacağını bilememesi ve politika yapmayı Türkiye için söylenenleri tekrar etmek olarak anlamasıdır. Yurt dışında Devrimci Yolcu'luğu, Türkiye devrimi için söylenenlerin aynen tekrar edilmesi olarak kavramamak gerekir. Devrimci Yol hayata ve gerçekliğe belli bir müdahele tarzıdır. Gerçekliği dönüştürmede bir yöntem, devrimcilikte bir anlayış şeklidir. Nasıl ki hareketimiz herhangi bir uluslararası merkezi değil, ezberlenmiş klişeleri ve formülleri değil, somut yaşanan kavgayı kendisi için başlangıç noktası yapmış ve kitleselleşmişse, bizde öyle yapmalıyız. Devrimci Yol'a layık olmak, onun içinde yaşadığımız gerçeklikteki anlamını kavramaktan ve ona uygun davranmaktan geçer. Biz de içinde yaşadığımız ortamı anlamaya kavramaya çalışıyoruz. Buradaki işçilerin sorunları etrafında güçlü bir hareket yaratmayı amaçlıyoruz. Türkiye devrimi ile gerçek bir dayanışmada bizlerin birey olarak iman gücümüzle, Dev*rimci Yol'un sözlerini ezbere tekrar* etmekle değil, güçlü bir devrimci hareket yaratarak yapılabilir.

Örgütsel yapımızın durumu nedir?

Devrimci İşçi bugün zorlu bir sınavın eşiğinde duruyor. Kendi başına yarattığı değerlerin varlığının sınavını veriyor. Bu içinde yaşadığımız dönemi aşabilmesi yaratabildiği bağımsız değerlerinin gücü ile olacaktır. Eğer Almanya gerçekliğinin ürünü, burada yaşayan insan topluluğunu bir arada tutmayı başaracak değerler yaratılabilmişse önümüzde dönem yeniden güç olabilmenin önemli koşulu yaratılabilmiş demektir. Ama eğer bizi ayakta tutan, bizi birbirimize bağlayan şey sadece Türkiye rüzgarı ise, bu dönem fazlaca iş görmeyecektir. Yerel birimler açısından ayakta kalabilmenin koşulu ne sıkı disiplin kuralları geliştirmektir ne de örgütsel yapıların kendisini sıkılaştırmaktır. Kendisini bura gerçekliğine göre yeniden tanımlama, zorunlu bir dönüşümü gerçekleştirme sorunu ile karşı karşıyayız. Biz Devrimci İşçi'nin 1978 den bu yana geliştirdiği ve yarattığı değerlerin onun bu dönemde ayakta kalmasını sağlayacak güçte olduğuna inanıyoruz. Belli yörelerde kendi görevini sadece Türkiye'de var olan bir hareketle dayanışma olarak görenler, böylesi bir hareketin olamadığı bugünkü koşullarda bir kenara çekilebilirler.

Devrimciliğin kendimiz için kendi sorunlarımız için bir şeyler yapmak olduğunu kavramamız gerekiyor. Devrimci olmak ve toplumu dönüştürme bilincine sahip olmak Türkiye'de bir hareketin olup olmamasına doğrudan bağlı değildir. Ve ancak bu tür bilinçli katılımlarla bir devrimci hareket yaratılacağı unutulmamalıdır. Almanya'da bu dönem kendi sorunlarımız ve problemlerimizi çözmek için devrimci olmakla, mücadele etmekle, devrimciliğin koşulunu, şartını başkalarının savaşmasında gören bir anlayış arasında bir farklılık yaşanabilir. Derneklerimiz bura gerçekliği üzerine oturmuş güçlü değerler yaratmazlarsa kaçınılmaz bir erozyona uğrayabilirler. Bu Türkiye solunun yurt dışındaki doğal geleceği *olabilir. Bün*yenmizde zorunlu dönüşümleri ne kadar, nasıl yapabileceğiz. Başarının sırrı buralardan geçmektedir.

Bugün büyüme ve gelişme değil, kitlelere yönelme, onun içinde yeniden güç olma, büyümenin ve gelişmenin koşullarını oluşturma dönemini yaşıyoruz. Bunun oldukça sabırlı ve karınca sebatıyla dolu bir çalışmayı şart koştuğu unutulmamalıdır. Yaptıklarımızdan ve çabalarımzdan hemen bir iki ayda sonuçlar alacağımızı zannetmeyelim. Sonuçları yılları içine alacak bir çalışmanın tohumları atılmaktadır.

Örgütsel yapıların bugünkü konumu böylesi bir dönüşme ve çalışma için uygun mudur? Derneklerimizin genel görünümü nedir? Bugün bir çok derneğimiz iş yapan koşturan (ağırlıkla dil bilen) belli fonksiyonları olan arkadaşlarla, atıl, hareket etmekte zorlanan ve iş üretemeyen (genellikle iş bekleyen) bir kalabalıktan oluşuyor. Daha önce tesbit edilmiş, hedefleri ve bu hedef için kullanacağı araçları belli bir hareket için birşeyler yapıldığı dönemde bu yapı işleyebiliyor, ürün verebiliyordu. Çünkü zaten belirlenmiş birşeyler için bazı görevler yerine getiriliyordu. Oysa şimdi birşeyleri belirlemek, yaratmak, birşey olmak doğrudan bizlerin önünde duruyor. Herşeyin merkezden belirlendiği, bize basit pratiklerin yapılmasının kaldığı (gazete satmak, stand açmak, gece yapmak vb.) bir çalışma alışkanlığından kurtulmak, yapacaklarımızın içeriğinin de kendimizce belirleneceği bir çalışma biçimine uymak oldukça zor görülüyor.

Devrimci İşçi örgütlülüğü burada he ne kadar pratik bir süreçte merkezileşti ise de, aslında, bir çok konuda tercihini yapmış (Devrimci Yol'cu) insanların bir araya getirilmesi sorunu ile uğraştı. Yani ideolojik-siyasal tercihler yapılmış, belli bir siyasal iradenin varlığı kabul edğilmişti ve bu var olan siyasal tercihe uygun bir merkezileşme gerçekleşmişti. Oysa bugün dönem değişmiştir. Geçmişten farklı bir dönemden kalan yapılar ve ilişkilerle devam etmekteyiz. Bu dönemde ihtiyaç duyulan şey döneme uygun bir ideolojik-siyasal

devamı 12'de

Yeşiller'in Göçmenler ve Sığınmacılar Program Taslağı

AŞAĞIDA YEŞİL ALTERNATİF LİSTENİN (ÖZET HALİNDE) YABANCILAR PROGRAMINI YAYINLIYORUZ. PROGRAM, (ÖZELLİKLE SORUNA YAKLAŞIMDA ELEŞTİRİLECEK YÖNLERİ OLMASINA RAĞMEN) YABANCILAR SORUNU ETRAFINDA YAPACAĞIMIZ TARTIŞMALAR AÇISINDAN OLUMLU BİR ZEMİN SUNUYOR.

1- Önsöz
2- Giriş
3- Yabancılar Politikasındaki yeni Sertleşme
4- Yabancılar politikası iş ve işçi bulma politikasıdır
5- Şimdiki dönemde yeni yabancılar politikasının tesbiti
6- Yabancılar politikası ve ilticacılar yasası
7- İkamet hukuku
8- İş hukukunda eşitlik
9- Siyasi katılım
10- Ailenin getirilmesi
11- Konut sorunları
12- Eğitim
13- Dönüş teşvik primi
14- Yabancı kadınlar
15- İltica hakkı ve kabul edilme pratiği
16- İstatistik

ÖNSÖZ

Sunulan broşür Yeşil-Alternatiflerin yabancılar sorununda sistematik görüşlere ulaşmayı amaçlayan bir denemedir. Bu broşür üzerinde 1,5 yıldır yeşil-alternatif grupların değişik bölge üyeleri tartıştılar. Programın politik olarak tamamlanmış ve her konuyu kapsamış olduğunu sanmıyoruz. Eksiklerimize rağmen *tartışmalarımızda yeşil-alternatif ya*bancılar politikasına temel olabilecek düşünceler tesbit ettik. Bilgi yetersizliğimizden dolayı kimi olguları yeterli açıklığa kavuşturamadık. Sık sık bugünkü yabancılar politikasının sınırlarına dayandık. Bizim politik biçimlenmemiz ne esrarengiz keşifler. ne de bilimsel deneyler yapmak değildir. Bizler tartışmaya öylesine katılmak değil, yeni girişimler yapmak zorundaydık. Çalışmalarımız verimli, güzel bir atmosferde geçmesine rağmen, diğer bazı bölge ve birimlerin katılmamaları bizi üzdü. Bu çalışmalarımızın bir amacı da yeşil parti bünyesinde bu konularda bir otorite oluşturmaktı.

Federal çalışma grubunun amaçları şu noktaları kapsamalıdır.

— Çalışma gruplarının oluşturulmasında bölge ve birim örgütlerinin bilgilendirilmesi,

— Bu alanda çalışan diğer grup *ve kurumlarla ilişki kurmak*, beraber çalışmak,

— Programımız çerçevesinde, yabancılar ve ilticacı politikalarındaki her türlü sertleşmeye karşı çalışmanın yapılması,

— Meclis Grubunu çeşitli konularda bilgilendirmek,

— Dışımızdaki güçlerle sistemli bir tartışmanın sürdürülmesi,

— Devletin yabancılar politikasına ve yabancı düşmenlığınaın yeşerdiği kesimlere karşı ideolojik mücadelenin verilmesi.

Bugünkü gerici hükümetin ve devletin insanlık düşmanı yabancılar politikasına karşı etkin bir şekilde karşı koyabilmenin, bu alanda çalışma yapan kişi, grup ve kuruluşlarının ülke çapında bağlantılarının kurulmasından geçtiğine inanıyoruz.

GİRİŞ

Yabancıların kendilerini soğuk kuzeye satmalarının, memleketlerini terketmelerinin nedeni, bu insanlara kendi ülkelerinde insanca bir yaşam için gerekli temelleri sunamayan, sosyal ve ekonomik sefalettir. Bir çok insan da aşırı politik baskılar sonucu ülkelerinden kaçmak zorunda bırakılmışlardır. Bu durumun sorumluları o ülkeleri, halkı hiçe sayarak kendilerine bağımlı kılan büyük devletlerdir. IMF baskıcı, bunaltıcı kredi olanaklarıyla önemli bir kurumdur. Bu kurum dünyanın her yerindeki diktatörlükleri desteklemektedir. Türkiye ve Kürdistan'daki kargaşalığın (!) bastırılması yeni krediler için IMF'ce şart koşulmuştur. Türk Cuntası B.Alman hükümetinden önemli ekonomik ve askeri destek görmektedir.

Batı Almanya AET'de diğer ülkelerin zararına güçlü mevzilere sahiptir. Bu bir çok Avrupa ülkesinde *yaşamın standardının düşüşüne ne*den olmaktadır. Bu nedenle önceleri köylerden şehirlere göç eden insanlar, daha sonra yurt dışına çıkmışlardır. Bu sefaletin sorumlusu ülkeler, en başta Federal Almanya, bundan yararlanarak yabancıları değişik vaadlerle sanayinin köleleri yapmışlardır.

Bu alanda yapılacak politik tartışmanın önemi ve gereklililiği bizce açıktır. Burada incelenen konular kimi bazı politikaların doğurduğu *sonuçlardır. (İşçi alımı, yaban*cılar politikasının sonuçları vb) Solun yabancılar politikası esasında iki gerilim sahasındadır. Birincisi, varılmak istenen hedefin tanınması, taleplerin formüle edilmesidir. Bunlar öncelikle devletin yabancılar politikasına (dıştalanma, sınırdışı, kitlesel sınır dışı, vb.) karşı bir tavır takınmaktır. Federal Eyalet Komisyonu'nun raporuna göre, yabancıların sınır dışı edilmeleri yasalarla düzenlenmişzit.

Bu broşür bugün tartışma biçiminde süren çatışmalara bir desteğimizdir. Biz bu hareketliliğin küçük bir bölümünü oluşturmaktayız. Bu hareketlilik aslında yabancılar tarafından oluşturulmak zorundadır. Mücadelemiz ancak yabancı ve Almanların birlikteliklerini sağlamak ve sonuçların yanı sıra bunların nedenlerine de karşı gelmekle başarıya ulaşacaktır.

Bunun yanı sıra yeşil-alternatif dış politikası geri bıraktırılmış ülkelerde faşizme karşı ve bağımsız bir *ekonomi için verilen kurtuluş müca*deleleriyle dayanışma temelinde olmak zorundadır. Bu bağlamda, emperyalist politikaların gerçek temellerine ve sonuçlarına karşı mücadele *bir madalyonun iki yüzüdür.*

Hiç kimsenin ekonomik ve politik nedenlerden ülkesini terketmek zorunda olmadığı bir dünya için kendimizi yükümlü kılıyoruz. Hedefi*miz, yabancıların kendilerini ve kül*türlerini korumaları ve geliştirmeleridir. Politik katılımlarının gerçekleşmesidir. Çok kültürlü, üok uluslu bir toplumdan yanayız.

YABANCILAR POLİTİKASINDAKİ SERTLEŞME VE ARKASINDA YATAN GERÇEKLER

Yabancı kadın ve erkek çalışanlara karşı hiç durmadan artan kısıtlamalar seksenli yıllarla birlikte göze çarpar hale gelmiştir. Kısıtlamalar genellikle işçiz yabancıları, ailelerini ve ilticacıları hedeflemektedir. Geçen sene çıkarılan bir kararnameyle; iltica hakkı neredeyse yok edilmiş, ilticacılara çalışma izni verilmesi zorlaştırılmış, vize uygulaması sertleştirilmiş, yabancıların ailelerini getirmeleri ve evlenmeleri kısıtlanmıştır. Bu kararlar hükümet tarafından kanunlaştırılmaya çalışılıyor.

Komisyon raporu; 6 yaş sınırını, oturma izninin kısıtlanmasını, çocuklara da oturma izni zorunluluğunu, öğrencilerin evlenmesinin yasaklanmasını, işsizlik ve sosyal yardım alanların sınır dışı edilmelerini öngörüyor. Anayasayı Koruma Teşkilatı, 124 bin yabancının aşırı faaliyet gösterdiğini tesbit etti. Yabancılar korkutularak defedilmek istenmektedir. Bir miktar yabancı da yedek iş gücü olarak, bir de krizin sorumluları olarak suçlanmak için tutulmak isteniyor. Yabancılar arasında da ayırım yapılıyor.

Düzen partilerinin böylesi baskı önlemlerine başvurmalarının nedeni, aslında yabancıların ve ailelerinin buraya yerleşmelerinden, kendilerini toplumsal yapıda hissetmelerindendir. Yabancılar da artık kendi dileklerine ve yaşam idellarine göre yaşamak hakkını kendilerinde görüyorlar. Burası onların ikinci vatanı*dır. Bu çalışan yabancıların sayı*sındaki düşüşte ve çocukların artışında kendisini gösteriyor. Yabancı işçiler "toplumun kendini yeniden üretim alanlarına" yönelmektedirler. Ve zaten tam da bu yönelim, politikacıları yeni tedbirler almaya, ırkçılığın kurumsallaştırılmasına ve göçmenleri kendilerine bir mal gibi davranılmasına karşı koymaya zorlayan şeylerdir.

Program Taslağı'nı Hazırlayan Çalışma Gurubu

YABANCILAR POLİTİKASI İŞ VE İŞÇİ BULMA POLİTİKASIDIR

İlk yabancı işçiler'n ~eldiği yıllarda Almanya'da 1,5 milyon işsiz vardı. Devletin ve işverenlerin çıkarlarına uygun olarak kullanıldıktan ve işe yaramayacak hale geldikten sonra geri gönderilmek üzere yabancı işgücü ithal edildi. (Dönme-devir *Rotasyon*). *Ama* sonradan bu işçilerin de diğer insanlar gibi sosyal ihtiyaçları gereği belirli girişimlerde bulunmaları, düşünülen taslağa uymadı. AET ülkelerinden gelenler geri gönderilmiyorlardı. Böylece 60'lı yılların başında Türkiye, Portakiz, Yugoslavya'dan işçi alımı başladı. Bu insanların yaşamları iş piyasasının ihtiyacına göre oturma ve çalışma iznine bağımlı kılındı.. Alman iş piyasası ve çalışma şartları yeniden düzenlenecek yerde, yabancı işçiler insanlık dışı bir yaşama mahkum edildiler. Hiyerarşik yapıda Alman işçiler daha üstün bir statüye sahiptiler. Bundan sonra da iş piyasası yapısı tehlikeye düşmeden genişledi ve büyüdü. Yabancı işçiler çoğunlukla monoton işlerde ve düşük *ücretli bölgelerde yoğunlaştırıldı.* Alman işçileri hiyerarşik yapılanmada yükseliş gösterirken, yabancıların büyük kısmı, 10 senelik çalışma zamanlarına rağmen oldukları yerde kaldılar.

ŞİMDİKİ DÖNEMDE YABANCILAR POLİTİKASININ TESBİTİ

Yeni önlemler eğer üretime katılmayan yabancıları hedefliyorsa, bunun her zamanki gibi iş piyasası *ile ilgisi vardır. Yabancılar politi*kası bugün bir yandan yabancı işçi kitlelerini işine geldiği gibi kullanmak, öte yandan ise bu göçmenlik olgusunun yarattığı belirli yükleri sırtlamak gibi bir çelişki içerisindedir. Hükümetler sadece kanunları uygulamakla yetinmemiş, bunları giderek sertleştirmişlerdir. Bu arada yabancılar politikası kriz dönemlerinde devletin önemli bir politikası olnuştur. Bu politikalar Alman toplumu içerisindeki ırkçı düşünceleri geliştirmekte, yabancılar "düşman" olarak tesbit edilmektedir. Yabancıları dışarı atma olarak belirlenen yabancılar politikasının sonuçları ve bunun ideolojisi, en kanlı biçimde ifade edilen şekilleriyle, yani yabancılara sistemli saldırılarla kendisini gösteriyor. Yabancılar dışarı savaş sloganlarıyla eyleme hazır neo-faşist gruplar eyleme geçiriliyor.

YABANCILAR POLİTİKASI VE İLTİCA YASASI

"Yabancılaşma", "ülkeyi ele geçiriyorlar" vb. deyimler, sadece neofaşist değil, politikacılar tarafından da kullanılmaktadır. Bu sorunlar *(iltica sorunu) son 30 yıldır uygu*lanan göçmenler politikayısla karıştırılmıştır. Ülke içi demokrasi sorunu olan iltica sorunu, yabancılar sorunu diye lanse ediliyor. Demok*rasi ülkeleri, iş piyasasına göre tes*bit edilen göçmenler politikası altında çiğnenmiştir. Mülteciler özellikle dost ülkelerden geliyorsa, "korkutma politikasıyla" başlayarak, iade etmeye kadar, direk ülkelerindeki işkence tezgahlarına gönderilmeyi göze almak zorundadırlar. B.Alman mahkemeleri ilticacıların sistemli şekilde iade edilmesini legalleştirmeye çalışıyor. Örneğin, Türkiye'de işkence kültürel özelliktir, denilerek işkence olayı resmileştirilmek isteniyor. Anayasayı Koruma Teşkilatı sistematik olarak dava dosyalarını ve diğer bilgileri "dost gizli haber alma merkezlerine" aktarıyorlar. "Dostluğun" ölçüsü ise Nato üyesi, vb. olmaktır. Kısacası, Nato politikası, savaş kışkırtıcılığı, demokratik ve sosyal hakların kısıtlanması aynı noktada çakışıyor. Eğer bu yabancılar politikasını politik olarak kavrayarak, ona karşı kendi perspektiflerimiz çerçevesinde genel bir eylem çizgisi ortaya koymazsak, bu sadece toplumun geniş bir kesiminin kurban edilmesine suç ortağı olmamız demek değil, ama aynı zamanda kendi saflarımızda, zor dönemlerde güçlü olandan yana tercihini yapan, oportünist ruhsuzluğu kendi ellerimizle yeşertmemiz demektir.

İKAMET HUKUKU

Yabancıların Almanya'da boyun eğmek zorunda bırakıldıkları haksızlıkların, hukuki plandaki temeli,

yabancılar yasasıyla düzenlenen oturum hukukudur. Dünyadaki benzerleri arasında "en liberali" olarak tanımlanan, ama 1938 yabancılar politikası talimnamesini gölgede bırakan yabancılar yasasında, bir yabancının buradaki ikameti için temel ölçü, "Federal Almanya Cumhuriyeti'nin çıkarları"dır. Hatta Berlin İçişleri Bakanı Lummer'e göre yabancıların sayısının Alman toplumunun alış kapasitesini aşması halinde de F.Almanya'nın çıkarları zedelenmektedir. Bu kararnamelerin en belirgin özelliği, icra kuvvetine tanınmış olan "takdir" yetkisidir. Gerçi AET harici yabancılar süresiz oturma izni ve oturum hakkı alabilirler ama, yabancıların devede kulak kadar az bir kısmının oturma hakkı almış olması, bunun ne kadar cimrice verildiğini göstermektedir. Egemenler alay edercesine, Alman vatandaşlığına geçmeyi alternatif olarak yutturmaya çalışıyorlar. Kaldı ki bu da yabancıların ezici bir çoğunluğu için yerine getirilmesi olanaksız koşulları içermektedir. Diğer bir sorun da eşlerin oturma izni için eşlerine bağlı olmalarıdır. 1980'den bu yana gerek genel anlamda, gerekse de oturumuna ilişkin genel bir sertleşme gözlenmektedir. 16 yaş sınırı vize uygulamasından başka, çocuklara oturma izni zorunluluğu ve öğrenciler için azami kalış süresi öneriliyor. 1938 Polis Talimnamesi, sınır dışı için mahkeme kararını şart koşarken, bugün yabancılar yasası "şüpheli" olmayı bile yeterli görmektedir.

—Taleplerimiz:

Bugün yabancıların çoğu Alman toplumunun bir parçası olmuştur. Bundan dolayı ilk hedef yabancıların eşit haklara kavuşturulmasıdır. İlk adım olarak yerleşim hakkını (Niederlassungsrecht) talep ediyoruz. Bu hak, tüm göçmen işçi ailelerine tanınmalı ve sınırsız çalışma ve oturma hakkını, serbest meslek hakkını, seçme seçilme hakkını ve sınır dışı edilmeme güvencesini içermelidir.

İŞ HUKUKUNDA EŞİTLİK

Yabancılar için genel olarak çalışmak yasaktır. "Çalışma izni, istisnai durumlar dikkate alınmak şartı ile, iş piyasasının durumuna ve gelişimine göre verilir." (İş Yasası, Madde ,9) İşçiler başlangıçta genel çalışma izni alırlar, ki bu sınırlandırılabilir ve geçerliliği oturma iznine bağlıdır. Özel çalışma izni ise beş sene sonra alınabilir. Sonradan gelen eşler 4; 18 yaşından küçük getirilen çocuklar da 2 sene sonra çalışma izni alabilirler. Çalışma izni oturuma bağlı olduğu için, Almanca, konut, sonradan gelmiş olma, vb. faktörler de yabancıların çalışma olanaklarını kısıtlayıcı rol oynamaktadır. Diğer bir faktör de milliyet unsurudur. Bir iş önce Alman, sonra AET, en sonra da AET harici uyruklulara verilmektedir. Bu yabancıları iş piyasasında mağdur duruma sokmakta, onları düşük ücretli, pis işlere mahkum etmektedir. Böylece yabancı iş gücü belirli sanayi dallarında yoğunlaşmıştır. Farklı hukuki statüler, iş yerlerindeki hiyerarşiye de yansıyarak işçileri bölmekte, ayrıca Alman işçileri de zamanla düşük ücret almaya zorlamaktadır. Yabancıları ikinci sınıf insan düzeyine indiren anlayış, kaçınılmaz olarak Alman işçilerin de haklarını gaspetmektedir. İş piyasasında yerli ve yabancı işçilerin eşit hakları için mücadele ediyoruz.

—Taleplerimiz:

1. Çalışma yasasının 19. maddesi iptal edilmelidir.
2. Çalışma izni oturma iznine bağlı olmamalıdır. İşsizlik, çalışma izninin iptaline gerekçe olamaz.
3. Çalışma yasasındaki değişikliğe kadar işçi eşlerine, kendilerine ait çalışma ve oturma izni verilmelidir
4. Serbest meslek hakkı.
5. Çalışma saatleri içinde, ve ücret kaybı olmadan lisan kursu.
6. İş ve vergi konularında özel danışma büroları kurulmalıdır.

SİYASAL KATILIM

Bir toplumda yaşayan insanların, o toplumun "politik iradeyi oluşturma sürecine" katılabilmeleri kadar doğal bir şey olamaz. Ama politikacılar bilinçli olarak yabancıların politik körlüğünü ve bilinçsizliğini muhafaza etmekte, aynı zamanda politik faaliyet olanaklarını daraltmaya çalışmakta, aşırı (!) faaliyetin bile sınır dışı için yeterli gerekçe olmasını talep etmekteler. Dev-Sol ve Halk-Der'in yasaklanması, hükümetin yuvarlak kavramlarla nasıl bir demokles kılıcı yaratmaya çalıştığını gösteriyor. Ayrıca, yabancılar meclisi, yabancılar komisyonu gibi göz boyamadan başka bir şey olmayan modelleri politik katılım diye dayatıyorlar.

— Taleplerimiz:

Göçmen işçilerin eşit politik haklara kavuşmaları ve politik katılımları, onların her düzeydeki somut toplumsal varlıklarının gelişimine —eşitliğine— sıkı sıkıya bağlıdır. Bu da yerleşim hakkı talebimizden ayrılamaz. Sınırsız politik faaliyet hakkı sadece seçim hakkına indirgenemez, çünkü seçim hakkı politik faaliyetin sadece bir biçimidir.

1. Sınırsız politik örgütlenme hakkı,
2. Seçme seçilme hakkı.
3. Göçmenlerin partileri için yüzde 5'lik oy barajının kaldırılması.

Bugünkü koşullarda genel seçim hakkı doğrultusunda ilk adımı, yerel seçim hakkı oluşturuyor.

AİLENİN GETİRİLMESİ

1965 yasasına göre yabancı işçiler aile fartlerini çeşitli biçimlerde denetlense dahi yanlarına getirebiliyorlardı. Ancak giderek keskinleşen krizle, bu denetleme egemenlerce yetersiz hale geldi. Federal Hükümet, 1981 sonunda gerek Alman Anayasasına, gerekse de uluslararası anlaşmalara aykırı düşmesine aldırmadan, yabancıların aile fertlerini yanlarına getirmelerini imkansızlaştıran yeni bazı önlemler aldı. Bunlar; öğrencilerin ailelerini getirme yasağı, yaş sınırının 16'ya (gerçekte 13'e) indirilmesi, işçi ailesi olarak buraya gelen yabancılara evlendikten sonra birlikte yaşayabilmeleri için 1-3 sene bekleme zorunluluğu ve anne veya babadan yalnız birisi buradaysa, çocukları getirme yasağı vb.dir. Bu alandaki zorlaştırmalar, evlenme ve aile kurma temel hakkının neredeyse yok edilmesine kadar sürdürülmek isteniyor. Yani birinci kuşak için var olan şartlar devam edecek, yaş sınırı 6'ya indirilip çocuklara oturma zorunluluğu getirilecek, ikinci kuşak için de yukarıda sayılanlardan başka, eşlerin Almanca bilme zorunluluğu ve eş getirmenin kontenjana bağlı olması öneriliyor. Bunlar, gelişmelerin olası yönünü göstermektedir. "Hristiyan Demokrat" yöneticiler, kutsal aile derken bununla sadece Alman ailesini kasdediyor ve ırkçı sınırlar çiziyorlar. Bazı eyaletlerde aile yardımı sadece Alman ve AET ülkelerinden yabancılara veriliyor.

—Taleplerimiz:

1. Evlenme ve aile kurma hakkı sınırsız sağlanmalıdır.
2. Tüm yabancılar, hangi kuşağa ait olurlarsa olsunlar, ailelerini getirebilmelidirler.
3. Oturma statüsü kişiye özgün olmalıdır.
4. Yabancılar, anne, baba ve reşit çocuklarını da getirebilmelidirler.
5. Tüm aile ve çocuk için öngörülen kolaylık ve teşvikler, yabancılara da uygulanmalıdır.

KONUT SORUNU

Dar gelirlilerin aleyhine ve bir avuç firmanın çıkarları yönünde bir konut politikası izlenmektdir. Yabancılar aşağılanmaları yetmezmiş gibi, bir de özel bir takım kararnamelere kurban gitmektedirler. Ev ararken, Almanlara karşı koz olarak kullanılmaktadırlar. Böylece getolaşma bilinçli bir politikanın sonucundan çok, kâra dayalı konut politikasının bir sonucudur. Ayrıca belli semtlerde oturma yasağı, oturma izni için yeterli bir konut ispat etme zorunluluğu ve bunlara ek olarak eski evlere verilen "oturulamaz" kararı, yabancıları daha da güç durumda bırakmaktadır. Oturulamaz diye açıklanan evi, kiracı belli bir süre içinde boşaltmak zorundadır. Yabancı verilen süre içinde yeni bir ev bulamazsa, oturma izni tehlikeye girmektedir. Hükümet bundan başka, eyalet hükümetlerine, her an taşınma yasağı koyma yetkisi verilmesi ve sosyal konutlarda yabancılar için kontenjan belirlenmesine çalışıyor. Bunlar, yabancıların ev problemlerini daha da kötüleştiren ve onları yasa dışında, korku içinde yaşamaya mahkum eden önlemlerdir.

Öte yandan, yabancıların Almanlardan farklı yaşam biçimlerinden kaynaklanan ihtiyaçlarının karşılanabilmesi, onları illegal yollara başvurmaya zorlar, çünkü sosyal ihtiyaçlar yasaklamalarla giderilemez. Devlet, sosyal altyapıların kurulmasını, yabancıların yoğunlaşacağı gerekçesiyle engellemekte, böylece böylesi yapıların kontrolsüz bir şekilde ideolojik amaçlarla kullanılmasına açık kapı bırakmaktadır. (Örneğin Kuran kursları).

—Taleplerimiz:

Ucuz evlerin yıkımı engellenmeli, devletçe önlemler yerine, kiracıların hakları genişletilmelidir. Ana problem, yabancıların oturmak istedikleri evlere taşınmalarının engellenmesindedir.

1. Kamu teşvikleri belediyelerin kontrolüne bırakılmalıdır.
2. Sosyal konut dağıtımında her an kontrol edilebilecek açık bir yöntem izlenmelidir. Kontenjan usulünü reddediyoruz.
3. Oturma izni için yeterli konut şartı aranmamalıdır.
4. Taşınma yasağı vb. derhal kaldırılmalıdır.
5. "Oturulamaz" açıklaması, kiracının kabul edeceği bir evin bulunmasına bağlı kılınmalıdır.
6. Mahallelerde sosyal altyapı tesisleri kurulmalıdır.

EĞİTİM

Yabancı çocuklar ile, tıpkı yirmi yıl önce ana babalarıyla ilgilenildiği gibi ilgilenilmektedir. Bu çocuklar, yaşamlarında anne ve babalarının takipçisinden başka bir şey olamazlar, fakat onlar iyi Almanca konuşabilmelidirler ki fabrikalara kolayca yerleştirilsinler ve bu tolumun ideolojik mekanizmalarından gıdalarını alarak, ana babalarının mücadeleci geleneklerine yabancılaşıp, "köşeyi dönme" felsefesine sahip olsunlar: "Misafir işçileri vasıflandırarak entegre etmek sorunu, öncelikle iş pazarı politikası gereği ortaya çıkmıştır." (iwd, 22/1979)

Alman ilerici örgütleri; entegre olmak veya yabancıyı olduğu gibi ahlaki bir tutum takınarak yabancıların toplum dışına itileceği gerçeğini kavrayamadılar. Çokbilmiş politikalarıyla yabancı örgütleri de etkilediler. Son zamanlarda çeşitli yabancı işçi birlikleri kendileri tarafından geliştirilen bir eğitim politikası üzerinde birleşti. Ağırlıklı olarak, eğitimde ana dilin rolü vurgulanmaktadır. Yeşil-alternatifler için bu grupların desteklenmesi, önemli bir görevdir. Eğitim kurumlarında ana dilin yaygınlaştırılmasında, çocukların iki dilli bir yaşam sürdürdüklerinden hareket edilmelidir. İki dilde okuma-yazma sağlanmalı ve ana dilin öğreticiliği hesaplanmalıdır. Yabancı çocuklar homojen sınıflara dağıtılmalı, ana dilde başka dersler de verilmelidir. Alman çocukları için dış ülkelerde okullar açmak, bu olanağı Almanya'daki "asil" azınlıklara sağlamak, fakat yabancılara aynı olanağı pedagojik nedenlerle tanımamak şeklindeki ırkçı kültür uygulamalarına dikkat çekeriz. Yeşil ve Alternatifler bu alanda acil önlemler alınmasını ve hataların bizzat mağdur olanların katılımını sağlayarak düzeltilmesini istemektedirler.

DÖNÜŞ TEŞVİK PRİMİ

"Geriye Dönüş Yardımı" adlı yasa, kısıtlı bir süre için ve işçileri aldatıcı, geriye dönüşü özendirici bir görüntü ortaya koymaktadır. Geçerlilik süresi 1.10.83'den 30.6.84'e kadar olan yasaya göre, yabancılar aileleri ile beraber dönmekle ve işsizler geciktirmeden başvurmakla yükümlüdürler. Geciken her ay için 1500 Mark kesilir., emeklilik maaşı talep edilemez. Alman halkının yararına imiş gibi gösterilen bu yasa sayesinde işverenler 2-2,5 milyar Mark kâr edeceklerdir. İşçilere ödenecek miktar 700 milyon Mark, tasarruf edilen işsizlik parası ise 320 milyon Marktır. Burada yardımdan bahsetmek, saçmalamaktır. Söz konusu olan, yabancıların sosyal haklarının çalınmasıdır. Bu program, yabancılarda geri dönüş isteğini, Alman halkında da ırkçı görüşlerin gelişmesini doğurmaktadır. Alman halkı bu propagandadan etkilenmekte ve yabancılar dışarı atılırsa durumun düzeleceğini, işsizliğin kalkacağını sanmaktadır. Bu, işçilerin bölünmesinden başka bir şey değildir. Özellikle emeklilik sigortası önemli bir kazanım olarak korunmalıdır.

—Taleplerimiz:

1. Türkiye, Yugoslavya, Portekiz, İspanya, Tunus ve Fas'la emeklilik anlaşmaları yapılmalıdır.
2. Geri dönüş diye, işçilerin emeklilik sigortalarından kesinti yapılamaz.
3. Yabancılar işsizlik paralarını nerede isterlerse alabilmelidirler.
4. Sigorta kesintileri koşulsuz ödenmelidir.

YABANCI KADINLAR

Yabancı kadınlar ataerkil Alman toplumuna uyum göstermede erkeklerden daha zor durumdadırlar. Alman toplumsal yaşamı, köy toplumunun işlev ve olanaklarından boşalan yeri dolduramamakta, bu da aile yaşamını geleneklere uymaya zorlamaktadır. Bu ise kadınlar için çevreden kopuşu ve erkeğe bağımlılığın artmasını getirebilir. Göçmen kadınların çoğunluğu kırsal kesimlerden gelmiştir. Kırsal bölgelerde kadınların üstlendikleri görevler, onlara toplumda bir yer ve saygınlık kazandırmaktadır. Kendi kültürlerindeki kadın ve anne tanımına uygun olarak oynadıkları rol tartışma götürmez. Ayrıca kendi aralarında sıkı ilişkilere sahiptirler ve birbirlerini korurlar. Göçün neticesinde, çalıştıkları işler, köyün yerini tutabilecek bir ortamın yokluğu, çocuklarının kendilerinden uzaklaşmaları ve kendilerinden beklenen yeni görevlerin yarattığı baskı, vb. nedenlerle; yabancı kadınlar için bir yabancılaşma sürecinin başlaması oldu. Geleceğin güvensiz olması, aile içinde huzursuzluğu arttırarak, psiko-somatik hastalıklara sebep olmakla kalmamakta, aile içinde ve çoğu kez kadının ezilişiyle giderilen gerilimlere yol açmaktadır. Bu durum yabancılar yasasıyla da pekiştirilmektedir. Yabancı kadınların kendi insiyatiflerinde geliştirecekleri çalışmalar desteklenmelidir. 600 bin yabancı kadın düşük ücretle (yabancı erkeklerden yüzde 40 daha az) çalışmaktadır. Ayrıca ev işi, çocuk, kocası ve işi ağır bir yük oluşturmaktadır. Tüm bunlardan dolayı,

1. Çalışma saatleri içinde dil ve okuma yazma kursları ve
2. Eşit işe eşit ücret talep ediyoruz.

Eğitim Sorunları:

Kadınlar arasında okur-yazarlık oranı çok düşüktür. (Türkiyelilerde yüzde 40) Çalışmayan kadınlar için özel kurslar ve eğitim olanakları talep ediyoruz. Bu kurslar eve yakın , kadınların zamanına uygun, ihtiyaçlara ve okula yönelik olmalı ve elbette çocukların bakımı da sağlanmalıdır.

İLTİCA HAKKI VE PRATİK İŞLEYİŞ

Doğu blokundan gelen ilticacılar kabul edilirken, 3.Dünya ve Nato ülkelerinden gelenler için tam tersi bir politika yürütülmektedir. Batı Almanya, bu insanların yaşamlarını kendi politik çıkarlarının gölgesinde tuttuğu sürece, bu ülke bu insanlar için bir çözüm olmayacaktır. Batı Alman hükümeti 1 Ağustos 1982'de yeni bir uygulama getirdi. Buna göre ilticacılar için de vize zorunluluğu doğdu. Bir çok durumda bu vize, sadece politik nedenle aranan kişilerin yazılı yapacakları dilekçelerde, Almanya'da iltica talebinde bulunmayacaklarını kabul etmeleri üzerine veriliyor. İltica etmeyi zorlaştırmak amacıyla hava trafiğinde de gerekli değişiklikler yapılarak, vizesiz yabancıları taşımama zorunluluğu getirilmiştir. 1 Ağustos 1982'den beri yürürlükte olan "İltica Usulu Kanunu", iltica için gelen insanların hemen hemen hepsinin ekonomik nedenlerle geldiklerini ve bu durumu önlemek için yabancılar polisine bir ön sorgu hakkı verilmesini içeriyor. Ayrıca federal makamlar, iltica gerekçesini bir neden göstermeden de reddedebiliyorlar. F.Almanya'da ne iltica başvurusunda bulunan, ne de iltica başvurusu kabul edilen bir kişi kendini takip eden ülkeye karşı güvencededir. (İltica Kanunu Madde 18). Bundan dolayı iltica için başvuran her kişinin, politik takibe karşı korunması gerektiği fikrini kendine temel alan bir "muhakeme usulu" talep ediyoruz. Şu anki muhakeme usulu derhal yürürlükten kaldırılmalıdır. İade istemleri reddedilmelidir. Parti, sendika, af örgütü, UNO temsilcilerinin ve ilerici kişi ve kuruluşların davaya katılma hakları olmalıdır. İlticacılara, müracaatlarının tanınmasından önce ve sonra insana yaraşır bir biçimde davranılmalıdır. Şimdiki kanun, ilticacıların kamplarda toplanmasını öngörüyor. Sosyal Yardım Dairesi, bu insanlara insanca yaşayabilecekleri konutları sağlamalıdır. İlticacılar, bir yandan 1-2 sene arasında çalışma yasağı konularak sosyal yardıma bağımlı kılınırken, diğer yandan da amme hizeti denilerek, çok düşük ücretli işlerde çalışmaya mecbur bırakılmaktadırlar. Bu çalışma yasağı derhal kaldırılmalı, sendikalar iş verilirken kontrol etmeli, yüksek okula devam etmek veya başlamak isteyenlere bu olanak sağlanmalıdır. İlticacılara aylık 50 Mark harçlık dışında, yardım karneleri verilmektedir. Sosyal yardım alan Almanlarla ilticacılara eşit muamele yapılmalıdır. İlticacılara resmi makamlarda işlerini halledebilmeleri için danışmanlar sağlanmalı, ailelerini yanlarına getirme hakkı verilmelidir. Başvurusu reddedilen kişilere dahi geldiği ülkedeki koşullar dikkate alınarak, burada "mülteci hakkı" verilmelidir. Geri kalmış ülkeleri sömüren endüstri ülkelerinden biri olmak sıfatıyla Almanya, bu sorumluluğu üzerine almak zorundadır.

KASSEL

Kassel'de Alman ve yabancı anti-faşistler, çalışmalarını INITIATIV-AUSSCHUSS Auslaendische Mitbürger in hessen (Regionalgruppe Nord) ve ayrıca "Arkadaş-Freund-Amigo" gazetesini çıkararak mücadele ediyorlar.

Bilindiği gibi, ülkemizden göç etmek zorunda kalan biz Türkiyelilerin büyük bir bölümü F.Almanya'da yaşamaktadır.

Şimdiye değin bizler, apayrı bir toplumun içinde yaşadık ve yaşıyoruz. Sorunlarımızı, dertlerimizi ve acılarımızı en ince noktalarına kadar bilmekteyiz. Ama bugüne değin, bu bildiğimiz sorunlarımızı, dertlerimizi yetkili çevrelere iletemedik veya yeterli çabayı verip sorunlarımızın çözüm yollarını gösteremedik. Yetkili ve sorumlu çevreler ise (bu çevreler, gerek Alman devleti yöneticileri, gerekse Türk devletidir) sorunlarımıza çözüm arayacaklarına, bizleri hep sorun yaptılar veya sorun olarak gördüler. Bu çevreler, yalnızca bizlerin işgücünü ve dövizlerini nasıl elde edeceklerinin oyunlarını ve tuzaklarını kurmakla meşgul oldular. Bugüne kadar biz Türkiyeliler hep suçlandık, horlandık ve dıştalandık. Herşey bizlerin aleyhine, "demokrasi" adına yapılıyordu. Yaşadığımız ülkedeki yaşayanların durumu da her geçen gün kötüleşmektedir. F.Almanya'da düzenin temel sorunlarından, başta yabancı işçiler olmak üzere, tüm toplumu sorumlu tutuyorlar. Bu nedenle, Alman ve yabancılar olarak bizlerin sosyal hakları kısıtlanıyor, işsizlik yükselirken, atom silahlarına milyonlarca dolar yatırılıyor. Yabancı düşmanlığı devlet politikası yapılıyor.

Yukarıda belirtilen bu gerçekliği bilen kesimin sayısı bellidir. Pratik eylemler düzenlediğimizde bu ortaya çıkmaktadır. Çünkü bu gerçekliği hep geçici sorunlar olarak görmüşüzdür, bugün varız, yarın nasıl olsa döneceğiz gözüyle yaklaşmışız sorunlara, dertlere. Yani sorunlarımızı dikkate alıcı, politik yaklaşımlar da hep kısa vadeli olmuştur.

Eğer bu sorunlarımızın, dertlerimizin kalıcı çözümünü önümüze görev olarak koymuş isek, işte o zaman yaşadığımız ülkenin sosyal gerçekliğini iyi bilmemiz gerekiyor. Bu anlamda çözüm yolu, yaşadığımız ülkenin sosyal gerçekliğine alternatif bir örgütlenme, alternatif bir çalışma anlayışı koymaktan geçer. O halde, bura sosyal dinamizmini harekete geçirebilecek bir örgütlenme yaratmakla görevliyiz. Eğer örgüt varsa, bu örgüt bir göçmen hareketi olmak durumundadır.

Bu dinamizmi harekete geçirmenin yolu ise, onlarla iç içe ve her yönlü birlikte çalışmaktan geçecektir. İşte bu nedenlerden dolayı, sesimizi duyurmanın zamanı gelmiştir ve hatta geçmektedir. Bu nedenlerden ötürü, bizler Devrimci İşçi sempatizanları çalışmalarımızı çeşitli çalışma gruplarında yapmaya çalışıyoruz. Barış insiyatiflerinde çalışmalarımızı sürdürdüğümüz gibi, INITIATIVAUSSCHUSS "Auslaendische Mitbürger in Hessen" Kuzey Hessen çalışma grubunda da yukarda belirttiğimiz anlayış doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Ve ayrıca 13.10 1983 tarihinde Die Grünen parti binalarında Almanlar ve yabancılar buluşarak Kassel ve çevresi için "Arkadaş-Freund-Amigo" gazetesini çıkarmayı ve bununla birlikte ORTAK sorunlarımız konusunda çalışmalarımızı sürdürmeyi kararlaştırdık. Tartışmalar 27.10.1983 ve 10.11. 1983 tarihlerinde devam etti. Ve çıkacak gazetemizin hedefi şöyle belirtildi: "Kassel'de Arkadaş-Freund-Amigo adı altında bir çalışma grubu oluştu. İsminden de anlaşılacağı gibi, Almanlar ve yabancılar arasında bir köprü oluşturmak istiyoruz. En önemlisi, her iki halk kitlesi içinde, ORTAK çıkarlarımızın ne olduğu konusunda bilinci güçlendirmek istiyoruz."

Gazetemiz Almanca,Türkçe ve İspanyolca dillerinden olmak üzere üç dilde çıkacaktır. İlk sayımızda çeşitli eksikliklerimiz olmuştur. Gelecek sayımızda bunları da gidereceğimize inanıyoruz. Bu çalışmalara Devrimci İşçi-Kassel örgütlenmesi olarak en aktif bir şekilde katılıyoruz. Örneğin, gazetenin birinci sayısında Almanca ve Türkçe çıkan ilticacılar sorununun yanı sıra, Almanca'dan Türkçe'ye çevirileri de biz yaptık.

INITIATIVAUSSCHUSS "Auslaendische Mitbürger in Hessen" Kuzey Hessen grubunda çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Böyle bir örgütlenmede Devrimci İşçi Kassel örgütlenmesi üyedir. Çalışmalara yabancı ve Alman örgütleri katılmıştır. Bu örgütlerin sayısı 18'dir. Ayrıca 30'a yakın tek tek kişi katılmıştır. Türkiyeli örgütlerden Devrimci İşçi, Fidef, Atif vardır.

Çalışmalarımızın amacı, yabancılar yasasının doğru dürüst bir yasa yapılması, yabancı düşmanlığına karşı mücadele etmek, çeşitli zorlukları olan yabancılara her türlü yardım edilerek, sorunlarını çözmek vs.dir. Zimmermann patentli "geriye dönüş teşvik primi" vs. gibi tuzakları en geniş kesimlere açıklamak ve bu konularda (yabancılar yasasında olduğu gibi) alternatifler sunmak ve her çeşit pratik faaliyet geliştirmek, Hessen eyalet meclisinden çeşitli sorunlarımızın çözümünü istemek ve basını bu konularda haberdar etmek gibi büyük ve önemli çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Önümüzdeki günlerde çalışmalarımız daha da hızlanacaktır.

Devrimci İşçi taraftarı arkadaşımız Ali Yıldırım'ı 28.4.1984 tarihinde Göttingen'de feci bir trafik kazasında kaybettik. Anısı sonsuza dek bizimle olacak.

Yoldaşlar nasip olmazsa görmek
o günü
ölürsem kurtuluştan önce yani
alıp götürün
Anadolu'da bir köy mezarlığına
gömün beni

Ve de uyarına gelirse
tepemde bir de çınar olursa
taş maş da istemez hani

35 Saat Mücadelesi ve Biz

Kapitalizmin ortaya çıkışından itibaren iş saatlerinin kısaltılması mücadelesi sık sık kapitalist ülkelerin gündeminde yer almıştır. Sanayi proleteryasının 1848'lerde günlük çalışma saatleri 14 ile 17 saat arasında değişiyordu. Çok zor çalışma şartları, uzun iş günü ve azgın sömürü proleteryanın birliğinin, dayanışmasının ve mücadelesinin nedenlerinin oluşmasına yol açıyordu. Bu doğrultuda da proleterya kendi dayanışma ve mücadele örgütlenmelerini (sendikaları) oluşturdu. Ekonomik demokratik hakların geliştirilmesi mücadelesinde, burjuvazi-proleterya çelişkisi üzerine oturan sendikalar günümüze kadar önemini yitirmemiş ve varlığını korumuştur. Burjuvazinin günlük sömürüsünün en asgariye indirilmesi, sendikaların sürekli en önemli hedefini oluşturmuştur. Bunu gerçekleştirmenin de en iyi şekli iş saatlerinin kısaltılması ile mümkündür. 1889'da Paris'te toplanan II.Enternasyonal, 1 Mayıs 1890 gününü 8 saatlik iş günü için mücadele ilan etmiştir. 1910 yılında sürdürülen geniş ve güçlü mücadelelerle günlük çalışma saatleti birçok çalışma dalında 10 saate düşürüldü.

1938'de Almanya'da ilk defa yasal olarak günlük çalışma saati 8 olarak belirlendi. (Hitler faşizmi pratikte bu kanunu uygulanamaz duruma getirmişti.)

1955 yılında tüm DGB'ye bağlı sendikalar "Samstag Vati gehört mir" kampanyasını 40 saatlik çalışma haftası için başlattılar.

1956 yılında metal dalında haftalık iş saatleri 48'den 45'e düşürüldü. 1965'de ise basımevi ve kağıt dalında 40 saatlik iş haftası uygulamasına geçilmiştir.

1977 yılında IG Metall 35 saatlik iş haftasını programına almıştır. İş saatlerinin kısaltılması mücadelesini biraz incelersek 35 saat mücadelesi ile 40'a kadar indirilmesi arasına bir hat çizmek gerekir.

Haftalık iş saatlerinin 40'a kadar indirilmesi genellikle iş şartlarının çok zor olması, iş saatlerinin çok uzun olması ve sömürünün en asgariye indirilmesi temelinde sürdürülen mücadele sonucu başarılmıştır. İşçi sınıfı bu nedenle geniş desteği ve güçlü mücadeleleri ile iş saatlerinin kısaltılması mücadelesini kucaklamıştır.

35 saat mücadelesi bir çok konuda farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıkları kavrayabilmek için Batı Almanya'nın geçmişini biraz incelemekte yarar var.

Savaş sonrası yenilgiye yıkıma uğrayan ülkelerin işçi sınıfları ve toplumsal kesimleri, kendilerini savaşa götüren, yıkık bir mezarlık haline dönüştüren sisteme ve güçlere karşı, protesto ve patlama eğilimleri taşıyordu. Batı Almanya'da toplumun bu eğilimleri nedeni ile CDU parti programına bile kapitalizmin insanlık dışı bir sistem olduğu ve geri gelmemesi gerektiği yazılmıştır. Savaş sonrasının ilk üç *yılında B.Alman işçi sınıfı fabrikalarını* yeniden kurmaya başladı. Halk kendi arasında 5'er Mark toplayarak, kadınıyla, kızıyla, çocuğuyla ilerde kendilerinin üzerinde karar verecekleri fabrikaları inşa ettiler. Bu üç yıllık süreç içinde Hitler faşizminin perde arkası destekçileri tekel sahipleri toplumun tepkisini bastırabilmek için göstermelik mahkemelerde yargılandılar.

ABD emperyalizminin de sistemli kontrolü ve desteği ile çok az cezalarla, eli kanlı Krupp, Siemens, MAN vb. faşizmin ve savaşın karanlıktaki destekleyicileri ve kışkırtıcıları paçayı kurtardılar. İşçilerin inşa ettiklei fabrikaların tepesine yeniden çöreklendiler.

Kapitalizmin açıktan inşası kolay değildi.

Bu nedenle burjuvazi ABD'nin de desteği ile uzun vadeli programla toplumun ve sistemin iplerini eiline alma mücadelesine girişti. Almanya'da ve diğer kapitalist ülkelerde savaşın yıkımından çıkabilmek için büyüme ekonomisine tekabül eden Keynesci ekonomik model uygulanmaya başlandı. Bu ekonomik modele göre toplumun alış gücünün *gelişebilmesi için ücretlerin yüksek tutulması gerekiyordu. Toplumun* ikna edilmesi için de, demokratik hakların geniş tutulmasının hiç bir sakıncası yoktu. Savaşın ilk yıllarında hemen hemen dünyanın en "demokratik" anayasası B.Almanya'da oluşturuldu.

Savaş nedeniyle azalan iş gücü Polonya, Macaristan vb. Doğu Avrupa ülkelerinden göç edenlerle kapatılarak, topluma yavaş yavaş antikomünizm ve Sovyet düşmanlığı empoze edilmeye başlandı. 1965'lerde toplumu tamamen kontrolü altına almaya çalışan tekelci burjuvazi CDU/CSU-SPD'den oluşan büyük koalisyonun oluşumu koşullarını yarattı. Büyük koalisyon aracılığı ile olağanüstü hal yasasını çıkardıktan sonra anayasada da bir çok değişiklikler yapıldı. Bu değişiklikler devletin ve ülkenin dizginlerini tek başına eline almasına yol açtı. Büyük koalisyona karşı güçlenen toplumsal muhalefet (1969 APO Hareketleri) SPD-FDP koalisyonunun kuruluşunun toplumsal alanda temellerini oluşturdu.

Bu geçen süreç boyunca, geri kalan iş gücü açığını geri bıraktırılmış ülkelerden (Türkiye, İtalya, Yunanistan) temin eden burjuvazi, bu konuda sendikalardan veya toplumsal kesimlerden tepki görmemiştir. Çünkü kendi çıkarlarını toplumun çıkarlarıymış gibi kabul ettirmektedir. B.Alman burjuvazisi 1976-77'lere gelindiğinde epey yol katetmişti.

— Savaş sonrası toplumda var olan kapitalizme karşı muhalefetin etkileri azaltılmış.

— Sovyetler Birliği veya sosyalizmin var olan uygulamaları kitleler içinde teşhir edilmiş, kitleler alternatifsiz bırakılmıştır.

— Tekniğin ve sanayileşmenin geliştirilmesi ile işçilere var olan ihtiyaç robot ve kompüterlerle yavaş yavaş giderilmeye başlanmıştır.

Bu doğrultuda B.Almanya burjuvazisi Keynesci ekonomik modelini terk ederek Friedman modeli denilen, ekonomik alanda daralmaya ve kar oranlarını arttırmaya yönelik ekonomik politika uygulama dönemine girmiştir.

Bu uygulanan ekonomik politika sonucunda burjuvazi son yıllarda çok sert ücret politikası izlemiş, son 5 yılda ücretler yüzde 6 ora-

LONDRA

İngiltere'de, Türkiye'deki açlık grevlerine ilgiyi çekebilmek ve olayların İngiltere'ye aktarılması ile ilgili çalışma-dayanışmalardan birisi de, konunun İngiliz parlamentosuna taşınmasıyla yapıldı.

Türkiye Dayanışma Kampanyasının uzun zamandan beri iyi ilişkiler içinde olduğu İngiliz İşçi Partisi milletvekillerinden bir grup, Parlamento içi-Parlamento dışı çalışmaların büyük bir ağırlığını Türkiye üzerine kaydırdılar. Bunlardan bir kısmı Türkiye'deki Fatsa, Dev Yol, Yeni Çeltek davalarında bulundular.

Nihai olarak kendileriyle son açlık grevleri üzerine görüştüğümüz bu komisyon içindeki milletvekillerinden Chris Smith, aynı gün Parlamentoda tartışılacak konunun seçiminin kendisine verilmesi üzerine, Türkiye, seçimler ve açlık grevleri konusunu seçerek şimdiye kadar unutulmuş olan önemli olay ve gelişmeleri gündeme getirmiş oldu.

O gün Parlamentodaki toplantıya yaklaşık 600 kişi katıldı (katılanların bir kısmı, yer olmadığı için tartışmayı ayakta dinlediler). Katılanlar arasında 18 Muhafazakar Parti milletvekili ve 9 tane İşçi Partisi milletvekili vardı. Komisyon tarafından hazırlanıp, bir çok milletvekili ve sendikacı tarafından imzalanan Türkiye Cezaevlerindeki Uygulamaları Protesto Bildirisi burada dağıtıldı ve Türkiye'ye gönderildi.

FR-RHONE-ALPES

Fransa'nın Rhone-Alpes eyaletinde çalışmalarımızı sürdürmekteyiz. Devrimci İşçi sempatizanı bir grup demokrat-devrimci işçinin de desteği ile 12 Nisan 1984'de Rhone-Alpes Türkiye'li İşçiler Derneğini kurduk. Derneğimizin kuruluşu 11 Mayıs 1984 günkü resmi gazetede yayınlandı.

Rhone-Alpes eyaletinde 20 bin dolayında Türkiyeli (tamamına yakını Konya ve Yozgat yöresindendir) yaşamaktadır. Eyaletin merkezi şehri olan Lyon, aynı zamanda Fransa'nın ikinci büyük şehridir. Gerekli potansiyelin varlığına rağmen sol örgütsüz durumdadır. Lyon'da Türkiyeli tek sol dernek biziz. Faşistlerin ve gericilerin gücü ise küçümsenmeyecek boyuttadır.

Derneğimizin merkezi Lyon'dadır. En kısa zamanda 3 şehirde derneğin şubelerini açmaya çalışacağız.

Derneğimizin resmi olarak kurulmasından sonra 22 Nisan 1984'de Lyon'da dernek lokalinde yaptığımız kültür-eğlence programına 80 Türkiyeli işçi ve ilticacı katıldı. 4 günde hazırlanmamıza rağmen çocuklar hariç 80 kişinin katılımı bizleri sevindirdi ve umutlandırdı.

Ayrıca 1 Mayıs yürüyüşüne CFDT-CGT gibi sendikalarla ve bir çok örgütle beraber katıldık.

nında azalmıştır. Sürekli artan işsizlik toplumdaki huzursuzluğu arttırmaya ve devletin bir çok alandaki sosyal haklarını geri almasına yol açmıştır.

Tüm bu uygulamalar 1977'den beri sendikalarda belirli bir hareketlenmeyi de beraberinde getirdi. İlk olarak İG Metalin başlattığı Neu Beweglichkeit adı altında bu uygulamalara tavır takınarak, iş saatlerinin kısaltılması için mücadelenin ilk adımlarını atmıştır. Arkasından IG Druck und Papier, ÖTV ve DGB'nin üst düzey yöneticileri de "35 saat" isteminde bulunmuşlardır.

— Dünya pazarlarına yeniden girmenin imkanlarının yaratılması için, içerdeki sendikaların devre dışı bırakılmaları gerekiyordu. Bunun için işverenler sürekli toplu sözleşme tartışmalarını sendika yöneticileri ile hallederek, işçilerin harekete geçirilmesini engellemişlerdir. Bu nedenle süreç içinde işçi-sendika yöneticisi ilişkisi aidat ödemekten ileri gitmemiştir. Bu ise sendikaların giderek gücünü kaybetmesi demektir.

— Son yıllarda yükselen işsizlik, işçiler üzerinde işyerini kaybetme korkusunun hakim olmasına yol açmıştır. Bu ise işçilerin harekete ge-

çirilmelerini zorlaştırmaktadır.

— Diğer yandan B.Alman işçi sınıfının ekonomik durumu, diğer ülkelere nazaran ileri durumdadır.

— Burjuvazi bir çok iletişim aracı (gazete, radyo, televizyon, vs.) ile işçi sınıfını tam bir kıskaca almıştır.

İşte sendikalar tüm bu dezavantajlı durumdan kurtulmak, burjuvazinin ülkenin kaderini yalnız başına belirlemesini engellemek için 35 saatlik iş haftası mücadelerine girmiştir.

IG Metal tarafından yapılan istatistikler fiyaskoyla sonuçlanmış, grev oylaması sadece sendikal örgütlülüğün en yoğun olduğu yerde yapılmış ve greve kilit konumundaki firmalarda gidilmiştir. Grevlerin yapıldığı firmalarda genellikle yabancı işçilerin oranı çok yüksektir.

Tüm bu veriletden de çıkarılacağı gibi 35 saat istemi tabandan, yani işçilerden gelen bir idtem olmadığı için işçilerin harekete geçirilmesinde zorluklarla karşılaşılmaktadır. Ancak uzun vadede işçiler bu isteme sahip çıkacaklardır. Çünkü burjuvazinin kar hırsı ve uluslararası pazarlara girebilme çabası çelişkilerin sertleşmesine ve safların belirginleşmesine yol açacaktır.

35 saat mücadelesinde bizim açımızdan önemli olan yan, Türkiyeli işçilerin oranının grevlerde ve eylemlerde çok yoğun olmasıdır.

Bu ise bizim son dönemde sancısını çektiğimiz tıkanmanın aşılmasının bir aracı olabilir. Bu faaliyetliliğin içine girildiğinde başta belki insanları etkileyemeyiz. Ancak ilişkilerin başlatılması ve işçilerle beraber olmanın ilk adımlarının atılması açısından önemlidir.

Şu güne kadar yapılan bir çok grevde işçilerimiz en aktif biçimde yer almıştır. Gerçi bu, sınıf bilinçlerinin çok yüksek olması nedeniyle değildir. Buna rağmen Türkiyeli işçiler sınıf mücadelesindeki yerleri açısından bizden ilerdedirler. Bizler, sınıf mücadelesinin dışında, kendi içinde tıkanan bir kesimi oluşturuyoruz.

Bu nedenle önümüzdeki dönemin en acil adımı olarak yavaş yavaş devreye en ufak işten başlayarak girmenin şartlarını yaratmalıyız.

FR-STRAßBURG

DEVRİMCİLER, AVRUPA İNSAN HAKLARI KOMİSYONU BİNASINI İŞGAL ETTİ

Mamak Askeri Cezaevinde 23 Şubatı 24 Şubat'a bağlayan gece, eli kolu bağlı devrimcilere Sıkıyönetimin işkenceci milisleri tarafından yapılan saldırı üzerine 1500 devrimcinin başlattığı açlık grevi ile tüm dünya kamuoyunun gözü bir kez daha Türkiye'ye çevrildi. Federal Alman Parlamentosundan Yeşillerin Ankara'da kendilerini tutuklu aileleriyle birlikte zincire vurdukları gün (23 Mart 1984) aynı saatlerde, Fransa'nın Strasburg kentinde bulunan İnsan Hakları Komisyonu binası 15 Devrimci İşçi taraftarı tarafından, kendilerini zincire vurarak birbirlerine bağlı olarak işgal edildi. Aynı gün aynı saatlerdeki, Türkiye'deki ve Strasburg'daki protesto eylemini yapanlar, Diyarbakır'daki ve Mamak'taki askeri hapishanelerde açlık grevi yapan tutukluları desteklediklerini, cezaevlerinin dünya basınına açılmasını, buralardaki işkencelerin durdurulmasını istediklerini açıkladılar.

İnsan Hakları Komisyonu binasının işgali sırasında, Avrupa Parlamentosunda yabancı düşmanlığına karşı alınacak önlemlerle ilgili özel bir toplantı yapılıyordu. Olayı duyan Avrupa Parlamentosu üyeleri, oturuma ara vererek, eylem yerine bir komite gönderdiler. Bu sırada, Avrupa Parlamentosunda bulunan MDP milletvekili Kamuran İnan özetle şunları söyledi: "Türkiye'de hiç bir cezaevinde işkence yoktur. Seçimlerle birlikte Türkiye'de demokrasiye dönülmüştür. Bu eylemi yapanlar, 12 Eylül'den sonra Türkiye'den kaçan uluslararası entellektüel bir avuç teröristtir. Bu adamlar, Türkiye'nin demokrasiye dönmesini hazmedemediklerinden, bu eylemi yapıyorlar ve söylediklerinin hepsi yalandır." Kamuran İnan'ın bu konuşması bir tek üye tarafından bile alkışlanmadığı gibi, kimse tarafından da inanılacak gibi bulunmadı. Bizzat eylemcilerle görüşmek için eylem yerine gelen Belçika Sosyalist Partisi Milletvekili ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu Göçmen İşçilerin Haklarını Koruma Komitesi Başkanı Claude Dejardin, eylemcilerle görüştü. O sırada orada bulunan televizyon ve basın mensuplarının sorusu üzerine: "Türkiye'de işkenceler sürmektedir. Diyarbakır, Mamak ve İstanbul askeri cezaevlerinden aldığımız gerçek haberlerle, binlerce kişinin işkenceden hasta ve yüzlercesinin sakat kaldığını, 40'dan fazla tutuklunun da öldürüldüğünü öğrenmiş bulunuyoruz. Bu haberlerin bizzat yerinde incelenmesini istiyoruz. Bu amaçla Türkiye'ye yeni heyetler gönderiyoruz. Bunların Türkiye'ye girmesi için Türkiye yöneticilerinin bir engel çıkarmamasını istiyoruz. Eğer Türkiye'ye giderlerse, hükümet ve cezaevi yöneticilerinden başka, bizzat cezaevlerinde tutuklu ve hükümlülerle, bunların yakınlarıyla görüşerek, aldığımız haberlerin kaynağını öğrenmek istiyoruz. Bu nedenle, Bay İnan'ın burada söylediklerini, şu anda inandırıcı bulmuyoruz."

STRASBURG TÜRKİYELİLER BİRLİĞİNİN ÇAĞRISI GENİŞ ETKİ YARATTI

Strasburg Türkiyeliler Birliği tarafından, Türkiye'deki cezaevlerinde yapılan açlık grevlerinin desteklenmesi için Fransızca yayınlanan çağrı üzerine, işçi sendikalarıyla birlikte bir çok Fransız ve Türk işçisi Türkiye'deki Sıkıyönetim Komutanlarına, cunta güdümündeki siyasi partilere protesto telgrafları çektiler, telefonlar ettiler.

Ajans France Press muhabirinin bir sorusu üzerine konuşan Avrupa Parlamentosu Göçmen İşçilerin Haklarını Koruma Komitesi Başkanı Dejardin, özetle şunları söylemiştir: "Türkiye'de halen işkence ve zulümlerin devam ettiğini biliyoruz. Sahte bir Anayasa oylaması ile ve yapılan uydurma seçimlerle kimseyi kandıramazlar. Türkiye'nin şimdiki Anayasası ve mevcut rejimi ile, bu ülkede hiç bir zaman demokrasinin olamayacağı görülmektedir. Binlerce siyasi tutuklunun işkence altında olduğu, basın, sendika, toplu sözleşme, dernek, siyasi parti, grev, toplantı ve söz özgürlüğünün olmadığı, bu hakların yönetenlerin iznine bağlı olduğu bir ülkede, insan hak ve özgürlüğünün varlığından söz edilemez."

DEVRİMCİLERİN EYLEMİNİN YANKILARI

Devrimcilerin, İnsan Hakları Komisyonu binasını işgal ederek, Türkiye.deki faşist rejimi ve cezaevlerindeki uygulamaları protesto eylemi, ajanslar ve Fransız televizyonları tarafından tüm dünyaya anında duyuruldu. Avrupa basınında ve televizyonlarında geniş yer verilen bu eylemle,devrimciler bir kez daha faşizmin çirkin yüzünü sergilediler.

FR-METZ

Mamak'ta açlık grevinin başlamasından bir hafta sonra, bölgemiz Metz'de grevle dayanışma faaliyetlerine başladık. İlk olarak aramızda bir Mamak komitesi oluşturduk. Bu komite, tüm çalışmaları başından sonuna kadar yürüttü. Hemen her gün toplanarak, bölgemizin somutuna ilişkin, pratik faaliyetlilikleri konuşup tartıştık.

İlk etapta taleplerimizi şöyle sıraladık:

a) Başta Mamak olmak üzere, Türkiye cezaevlerine bölgesel bir heyetin gönderilip, olayların yerinde incelenmesi.

b) Türkiye cezaevlerindeki işkence ve baskılara karşı, Fransız hükümetinin tavır alması.

c) Çeşitli yerlere ve makamlara, çeşitli kuruluş ve kişiler aracılığıyla telefon, telgraf çekilmesi, mektuplar yollanarak protesto edilmesi.

d) Bölgede en geniş demokratik kamuoyunun bilgilendirilip, duyarlı hale getirilmesi.

e) Radyo, Televizyon ve basının Mamak'la ilgili yayın yapması.

Tüm bu taleplerin gerçekleşmesi için Fransız ve Türkiyeli gruplarla bir toplantı düzenledik. Toplantıya iki Fransız kuruluşu ile Türkiyeli gruplar katıldı. Ancak ne var ki yapılan iki toplantıya rağmen bu gruplarla iş yapma olanağı ortadan kalktı. Çünkü pratik faaliyetlilik ve iş yerine, Marksist ilkeler ve klişeleşmiş şeyler, karşı devrimcilerle iş yapmayız gibi anlamsız konular tartışılmak istendi. Sonuçta D.İşçi taraftarları olarak çalışmalara başladık. Fransız demokratik kuruluşlarına MaMak'la ilgili bilgilendirme yazıları gönderdik. Önemli avukat, belediye başkanları ve doktorlara günlük gelişmeleri anlattık. Daha sonra kadınların da olduğu 60 kişilik bir grupla bölgenin en büyük gazetesi önüne giderek, gazeteye Mamak'taki gelişmeleri ve taleplerimizi anlattık. İkinci gün, gazete Mamak'la ilgili bir haber yayınladı. Bölge radyolarında canlı yayınlar yaparak kamuoyunu bilgilendirdik. Bu ön çalışmaların arkasından 22 Mart'ta, Mamak'taki açlık greviyle dayanışma amacıyla 23 kişi ile açlık grevi başklattık. Greve katılmak isteyen arkadaşın daha çok olmasına rağmen, yer darlığı nedeniyle katılamadılar. Aramızda bir Fransız bayanın olması önemli bir şeydi. Grevin başlaması ve valiliğin grevi engelleme çabaları bölgede daha da hareketlilik yarattı. Çünkü çeşitli kuruluşların fiilen desteği söz konusu oldu. Hatta on kadar Fransız greve katılmak istediler. Bu arada bölgenin milletvekilleri, doktorlar, avukatlar ve senatörler grevimizi destekleme mesajları yolladılar. Bazı avukatlar ve doktorlar grev yerini ziyaret ettiler.

Fransız kuruluşlarından, başta Sosyalist Parti, Fransız Komünist Partisi, Göçmen İşçiler Derneği, Sosyal Yardım Dernekleri, bir komite, Öğretmenler Sendikası, İnsan Hakları Komisyonu, vb. örgütler dayanışma içinde oldular. Tüm bu kuruluşlar birer basın bildirisi yayınladılar. Yine Metz Türkiye'li İşçiler Derneği Kadınlar Komitesinden on kadar kadın çocuklarıyla birlikte bölge gazetesini işgal ederek, basının grev yerine gelmesini sağladılar. Grevin ikinci günü, basında bu konuya geniş yer verildi. Bunun sonucu olarak Luxemburg televizyonu ve Fransız televizyonunun 3. kanalı grev haberini yayınladı. Özellikle Luxemburg televizyonu üçüncü haber olarak verip, beş dakikalık görüntü sundu. Mamak üzerine röportajlar yapıldı. Grevi televizyondan izleyen Türkiyeli işçiler, büyük bir coşkuyla bizi desteklediler. Greve bağışta bulundular. Çeşitli dernek ve kuruluş temsilcileri gece gündüz ziyaret ettiler. Tüm bu çalışmaların arkasından bir basın toplantısı düzenledik. Basın toplantısına, tutuklu yakını olarak Gültekin Pekdemir, FKP Belediye Meclis Üyesi, Sosyalist Parti, Öğretmenler Sendikası, İnsan Hakları Komisyonu ve çeşitli örgütler katıldı. Basın toplantısı sırasında insan hakları komisyonu, sosyalist parti, komünist partisi adına konuşan temsilciler, taleplerimizi merkezleri aracılığıyla Fransız parlamentosuna duyuracaklarını, bizi yakından desteklediklerini ve destekleyeceklerini açıkladılar. Ayrıca öğretmenler sendikası ise Mamak'taki işkence ve baskıları okullarda öğrencilere geniş çapta anlatacaklarını açıkladılar. Bu arada Gültekin Pekdemir de Mamak'la ilgili gelişmeleri ve taleplerimizi anlattı. Basın toplantısından sonra grevi sona erdirdik. Çünkü artık yerel çalışmalar, daha yüksek boyutlara, merlezi düzeylere sıçratılmalıydı. Mamak direnişinin ölüm orucuna dönüşmesi, bizleri daha değişik boyutlarda çalışmaya itti.

Diğer taraftan üç bir adet Türkçe ve Fransızca bildiri dağıttık. Tüm bu çalışmalarımız boyunca Türkiyeli kadınlar ve işçiler saatlerce grev yerini ziyaret ederek bizleri desteklediler. Fransız ilericilerinden de dayanışma mektupları ve para yardımları aldık. Polisin grevcileri dışarı atma tehdidine rağmen grevimiz başarılı bir şekilde sonuçlandı.

FR-ST DIZIER

Bizler Fransa'nın St.Dizier şehrinde bulunan Türkiyeli İşçiler derneğinin Devrimci İşçi taraftarlarıyız. Ankara/Mamak'ta başlayan açlık grevini desteklemek, üzerimize düşen pratik faaliyetleri hayata geçirmek için St.Dizier derneğimizde yoğun bir çalışmaya girdik. Bölgemizde ve çevremizde neler yapabileceğimizi günlerce tartıştık. Metz'deki arkadaşlarla ortak neler yapabileceğimizi kararlaştırdık. 22 Mart 1984 günü Matz'de açlık grevine katıldık. Bölgemizde kalan arkadaşlar da bir Fransız öğretmenin ve bir kilise papazının yardımıyla Ankara/Mamak'taki gelişmeleri ve grevi Fransızca bildirilerle dernek dışına asılan Fransızca ve Türkçe pankartlarla Fransız kamuoyuna duyurmaya çalıştılar. 1500 adet Fransızca bildiri dağıtıldı. Bölgemizdeki Fransız gazetesine Mamak ve Metz grevi ile ilgili yazılar verildi ve bu yazıların yayınlanması sağlandı. Belediye Başkanı, CCT, CFDT, FEN, FO, PC, PS, sendikalar, Kaymakam Yardımcısı, ilerici papazlara Mamak'la ilgili derneğimizde toplantı yapıldı, bilgi verildi, imza toplandı, hepsi de bizi desteklediklerini ve hükümete bu konuda bilgi vereceklerini, parlamentoda Mamak'ın tartışılmasını isteyeceklerini, TC devletine bir deklarasyonun yayınlanmasını ve çekilmesini isteyeceklerini söyleyerek dağıldılar. Bölgemizde ilk defa böyle bir pratik faaliyet olmasına rağmen, çok büyük bir şekilde destek gördük. Bu kadar destek göreceğimizi ummuyorduk. Bu pratik faaliyetlilik bizlere ilerisi için yapacağımız pratik faaliyetler için bir deney oldu.

Yabancı Haklarının Kısıtlanması Üzerine

Bu yazı, "Kritische Justiz" dergisinin, Mart 1983 sayısında, Knuth Dohse/Klaus Groth tarafından yazılmıştır. Yazı sadece uygulanmak istenen politikayı eleştirmekten öte, bu uygulamaların anayasal, hukuksal, sosyal sonuçlarını incelemeye, bir persfektif sunmaya çalışmaktadır. Bu yazının tartışmalarımız açısından faydalı olacağına inanıyoruz.

Yabancılar problemi, onyıllardır F. Almanya'nın gündemindedir. Aslında olay başından beri bugün ne ise, odur: Bir "yerliler problemi", şu halde Alman kimliği ile tanımlanan kadın/erkek Alman yurttaşlarının bir "problemi".

Şu anda sayıları 4,6 milyonun üzerinde olan yabancıların hatırı sayılır bölümünü ülkeye getiren, onların politik ve ekonomik temsilcileri idiler, üstelik daha dün de değil, aksine yüzde 60'ın üzerindeki bölümü en az 8 yıl önce getirildiler. Bu "işgücünün" politik, ekonomik, sosyal ihtiyaçlarını —bunlar gözle görülür bir şekilde gün ışığına çıktıkları zaman bile— kabullenmek istemeyen, yine onların bu temsilcileriydi...

Bonn'daki hükümet değişikliği ile perspektif daha da kötüleşti. Özellikle İçişleri Bakanlığının, öylesi politik güçlerin eline geçmesi, zaten yabancıları oldu bitti kendi politik, ekonomik güçlerini yaymak için politik, ideolojik bir manevra kitlesinden başka bir şey görmeyen bu politik gruplara yabancılar yasasını ele alma olanağını doğurdu. F.Almanya'da o zamandan beri ::yabancılar sorununun çözümü" uzun vadede popüler-tutucu çevrelerin asıl problemi olacağı stratejik düşüncesi kendisini kabul ettirdi. Böylece İçişleri Bakanı Zimmermann'ın ısrarıyla federal devlet, yerel devlet ve birimlerden temsilcilerin oluşturacağı bir komisyonun yabancılar politikasında tavsiyeleri gecikmeksizin yapılmalıydı.

Bu komisyonun raporu belirlenen tarihte 1 Mart 1983'de —genel seçimlerden bir gün önce— ortaya konmuştu. Şu ana kadar alışılmış bir biçimde böylesi raporla uğraşan kişilerin bu raporları hemen hazırlayıp elden çıkarması; böylesi raporların pratik politikaya fazlaca etkisi olmamasındandı. Fakat bu durum değişikti. Rapor öyle pek analizler ve genel bilgiler üzerinde fazlaca durmuyor, tam aksine hemen konuya giriyor, 80'in üzerinde "tavsiyeler" ile detaylı değişiklikler ve çok sayıda yeni kurallar öneriyor. Bu önerilerin ortak olduğu hat, yabancılar yasasındaki geliştirilmiş bazı hakların kaldırılması ve bürokrasinin yasallaştırılmasından oluşmaktadır.

Aşağıda, araştırmalar yoluyla —hemen hükümet değişikliğinin ardından— neden böylesine yoğun bir müdahalenin ortaya çıktığı sorusunu incelemeye çalışacağız. Daha sonra, önerilerin en önemli bölümü ile insancıl bir yabancılar politikasının şekillenmesi doğrultusunda bazı düşünceleri tartışacağız. Yabancıları içeren bu tartışma, yakın gelecekte F.Almanya'nın liberal, hukuk ve sosyal devlet anlayışının bir tartışması olarak gündeme gelecektir.

1. Yabancılar hakkının karakteristik gelişme çizgisi

Yabancıların F.Almanya'da içinde bulundukları hukuksal güvensizlik durumu aslında Nazi döneminin yabancı işçilere uyguladığı "olağanüstü hukuk" geleneksel anlayışından kaynaklanmaktadır. Şimdiki yabancılar yasasının dayandığı nokta, "Yabancılar Muamelesi Savaş Kararnamesi" 5 Eylül 1939 yılına aittir. Bundan önce yürürlüğe giren yine bu döneme ait (22.Ağustos 1938 tarihli) Yabancılar Polis Kararnamesi, yabancıların oturma hakkını "kendilerine bahşedilen misafirperverliğe layık olma"ya dayandırıyordu. Anlaşılacağı gibi bu, yabancıya uslu durduğu sürece ülkede kalma hakkını sağlıyordu. Aslında bu kararname, cepheye gönderilen Alman yurttaşların yerine çalıştırılan yabancı işçiler ve savaş esirleri konusunda her zaman için bir denetleme aracı oluşturuyordu. Bundan dolayı "düşman devlet" uyruklu yabancıların gözaltına alınması bu kararname sayesinde sağlandı. Bundan başka artık oturma hakkının verilmesi için "iyi hal" yetmiyordu. Aksine, F.Almanya'nın çıkarları bağlayıcı kıstas oldu. Bu kıstaslara, yani "devletin çıkarları"na, 1965 yılının yabancılar hukuku da başvurdu. Bu ne bir tesadüf, ne de hukuksal yanılgıydı.

Bu karar kıstaslarının o zamanın yüksek yabancı işçi sayısına göre ayarlanmış savaş kararnamesinden alınmasının ardındaki gerçek, aslında 1965 yılında F.Almanya'da tekrar 1 milyonun üzerinde yabancı işgücünün bulunmasıydı. Ülkeye göç eğilimi yüksekti. Bu durumda kanun yabancılar polisine iş piyasasının gereksinimlerine göre uyarlanabilecek bir araç vermek istiyordu. Ve bu gerçekten pratikte öyle uygulandı. Federal İş Kurumunun uygulamalarıyla oturma hakkı kısıtlandı ve bu pratikte engelsiz işliyordu, çünkü yabancılar yasasıa göre —Par.7, Abs. 2 1.V.m. Par.2 Abs.1— oturma izninin verilmesi Yabancılar Dairesinin elindeydi. İş piyasasının değişmesi ile birlikte yabancı iş gücüne ihtiyacın azalması oturma izninin bitimiyle artık yabancı varlığı ile "F.Almanya'nın çıkarlarına" ters düşmekteydi. Ve geldiği yere geri gönderilmesinde yasal bir engel yok olmaktadır. Bu uygulamalara yıllardır göz yumuldu.

Oturma izninin verilmesine neden olan şartların ortadan kalkması, ülkeyi terk için bir sebeptir, çünkü F.Almanya bir "göçmen" ülkesi değildir. Bu iddia Federal İdare Mahkemesinin "göçmen şartlarının oluştuğu yolundaki kararlarına rağmen terk edilmedi. ("Şayet bir yabancı bir ülkede uzun zaman için kalıyorsa, göç durumu vardır.") F. Almanya'nın bir "göçmen" ülkesi olmadığı iddiasına kendisini dayandıran çeşitli federal eyaletler, *1973'de işçi almayı durdurduktan* sonra "rotasyon programı" planlanmaya başlandı.

Bu uygulamaya karşı bazı liberal, sosyal örgütlerin direnişleri (Düsseldorf Reform Programı gibi) ile bu tasarı suya düştü. Ve böylece oturma izninin süresinin kısıtlanmasına ilişkin tartışma yıllarca sürdü. Ta ki CDU/CSU güdümündeki devletlerin bu "rotasyon planını" terketmeleri ve federal meclis ve federal hükümetin yabancıların haklarını kolaylaştırıcı önlemleri onaylayana dek sürdü. 1 Ekim 1978'den başlamak üzere "yabancılar yasası genel idari tüzük"ünün değiştirilmesi buna göre yabancı işçilere önce 1 yıl süreyle daha sonra 2 yıl süreli oturma izni verilmesi karara bağlandı. 5 yıllık kesintisiz ülkede bulunanlara bazı şartların yerine getirilmesi durumunda —özel çalışma izni, dil bilme, uygun konut vb.— süresiz oturma izni verilmesi karara bağlandı.

Gerçi şu ana kadar hiç bir yasal garantisi olmayan bu değişiklik pratikte işlevsiz kalmaya mahkumdu, şayet Federal Anayasa mahkemesinin bu yönde şöyle bir kararı olmasaydı: 26 Eylül 1978 karar: Yabancılara uygulanan oturma izni kuralları Anayasaya aykırıdır. Çünkü bir hakkın tanınması için geçerli olan şartlar değişmedikçe, bu hak korunmalıdır. Bu anayasal desteğe rağmen ne FDP'nin ılımlı kanadının ve ne de SPD'nin yabancı dostu kanadının gücü o dönemin sosyal-liberal hükümetini 1965 yabancılar yasasının tek bir maddesini dahi olsa değişen "misafir işçi" şartlarına uydurmaya yetmedi. "F.Almanya göçmen ülkesi değildir" dogması hükümetin yabancılar sorumlusunun bu dogmanın örtüsüne sığınıp işlevsiz kalmanın tehlikelerine işaret etmesine rağmen, bu dogma Kohl hükümetinin yabancılar politikasında da tavizsiz korundu. Gerçi artık politik durum bu yönde bir reform için pek elverişli değildi. Buna asıl sebep sığınmacılar için tartışmaların geldiği aşama idi.

Hükümet Zirndorf'taki ilticacı kamplarının fazlalık nedeniyle 1974'de kapanmasına izin verdikten sonra, kendi işlevsizliği sonucu iltica işlemlerinin yıllarca sürüncemede kalmasına yol açtı. 1979'dan itibaren değişken iş piyasası yabancılar polisi ve sosyal idare alanlarında ağırlıklı rahatsızlıklara yol açtı. CDU/CSU yönetimindeki eyaletlerde bu *problem "ilticacılar sorunu" olarak* çarpıtılmasına olanak verdi ve bu zamanla histerik bir şekilde yayıldı.

2. Yabancılar Politikası

Komisyon Raporu

6 Mart 1983'de Alman seçmenleri sadece Kohl/Genscher ikilisini onaylamakla kalmayıp aynı zamanda Zimmermann/Lambsdorff'un sembolize ettiği "yapısal gericiliği" de onaylamıştır. Politik arenada olup bitene seyirci kalanların —ki bu demokratik prensiplere aykırıdır— aynı zamanda etkileneceklerini gösteren pek çok ipucu vardır. Mart *seçimleriyle birlikte* güç dengesi CDU/CSU lehine kaymıştır. Yakın gelecekte artık en önemli kozu olan koalisyon değişikliğini oynayamayacak olan FDP, politik ağırlığını önemli ölçüde yitirmiştir. Üstelik bu parti zaten daha önceki hükümet değişikliği nedeniyle ılımlı kanadın ağırlığını yitirmesi nedeniyle anti-demokratik tutumlara açık olduğu ortadadır. SPD ise hükümet olma sorumluluğundan kaynaklanan o dönemin yönelimsizliğini henüz aşmış değildir. Parlamenter direnişin en önemli ögesi olan bir karşı tez de ortalıkta görünmemektedir. Şu ana kadar yabancıların uç noktaları olan gruplar —kurtuluş hareketleri, sürgün örgütler, ezilen azınlıklar, muhalefet grupları— ile uğraşan Yeşiller için de aynı şeyler geçerlidir. Yeşillerin hazırladıkları bazı tezler ise federal ve yerel yönetimlerde güçler dengesini karşısına almaktadır.

Yabancıları eşikte bekleyan şeyleri çok açık bir şekilde Zimmermann Komisyonunun hazırladığı "rapor"da bulmak mümkündür. Bu komisyon, "dönüşüm"den (Wende) bir kaç ay sonra, yani 1982 sonbaharında 4 çalışma grubu şeklinde oluşturuldu:

1- Ailelerin birleştirilmesi,
2- Entegrasyon
3- Oturmanın sonuçlandırılması ve başka önlemler
4- Ülkeye giriş ve oturma

Bu dört çalışma grubunun "tavsiye"leriyle rapor son şeklini aldı.

Bu raporu şimdiye kadarki hükümetlerin, yerel yönetimlerin ve politik partilerin yabancılar politikasında eski tavır alışlarından ayıran şey herşeyden önce bu raporun teknik, yani "bürokratik yürütme" ye ilişkin yönleridir. İdeolojik ögeler fazlaca kullanılmaksızın rapor bürokrasinin ihtiyaçlarına cevap verecek *bir nitelik taşımaktadır. Çünkü* başından beri olay toplumsal politik hedefleri yansıtmamaktadır. Aksine, öncelikle bürokratik yürütme stratejilerini ve teknik idari problemleri temizleyecek bir bakış açısına sahiptir. İlk elde görülen üç çekirdek sorun:

1- Aile birleşmesinin sınırlandırılması
2- Geri dönüş teşviki
3- Oturma hakkının zorlaştırılması ve uyuma zorlamadır

— Geri Dönüş Teşviki

Geride bıraktığımız yıllarda işsizliğin artmasıyla birlikte özellikle CDU çevrelerinde yabancıların "geriye dönüşlerini teşvik" ile F.Almanya'da azaltılması ve böylelikle iş piyasasının rahatlatılması düşüncesi tabanda ağırlık kazanmaya başladı.

Bu gündem ışığında Baden-Württemberg eyaleti, geriye dönüşü teşvik edici, işsizlik parasının ve emeklilik sigortasının sermayeleştirilmesini öngören bir kanun tasarısını Federal Meclise getirdi.

Dönemin SPD/FDP hükümeti, tasarıyı onaylamakla birlikte, işsizlik parasının sermayeleştirilmesinden vazgeçilmesini istiyordu. CDU, CSU, FDP arasındaki koalisyon anlaşmaları —Ekim 1982— sırasında bu yasa tasarısı tekrar ele alındı, fakat tasarı Mart 1983'e kadar kanunlaşmadı.

Koalisyon anlaşmaları, şimdiye kadarki önerilere bağlı olarak işsizlik parasının, emeklilik sigortasının, hatta çocuk parası ve konut tasarruflarının sermayeleştirilmesini öngörüyor.

— Ailelerin Birleştirilmesinin Sınırlandırılması

Bu sınırlamayı Aralık 1981'de gündeme getiren, SPD/FDP koalisyonu oldu. Yabancı çocukların 16 ve 17 yaşlarından sonra gelişleri engellendi. Başkaca, kendi yurttaşıyla evlenen bir yabancının, eşini buraya getirmesi de kendisinin en az 8 yıl ülke içinde bulunup, 1 yıldır evli olması şartına bağlandı. İşçi çocuklarının 6 yaşından sonra gelememesi önerisi şu ana kadar FDP'yi karşısında buldu. Fakat FDP'nin ılımlı kanadının güçsüz olduğu bu durumda bu direnişin ne kadar süreceği meçhuldür. Gerçi koalisyon anlaşmalarında yaş sınırının indirilmemesi karara bağlanmıştır. Bu alanda FDP'ye ne kadar güvenileceği, koalisyon anlaşmalarının bu kısmına ilişkin tasarıların basına açıklandığı dönemde ortaya çıktı. FDP Genel Sekreteri "başarı"larının dökümanını bitirmeden CSU'dan Stoiber karşı çıktı: Yabancıların sayısını teşvik ile azaltmak denenmeli, fakat bu yetmezse tabii ki Zimmermann yasa tasarısı devreye sokulmalı. Ve bu yasa tasarıları yoruma yer bırakmayacak kadar açıktır: "Çocukların gelme yaşı 16'dan 6'ya indirilmelidir" (Sayfa 95).

Bu öneriye yalnızca Bremen Dışişleri Dairesi, Hessen eyaleti ve Yabancılar Zorumlusu karşı çıktı. Bunun dışında tartışma geçiş ve istisnai durumlara ilişkindi. Şu anda arttık Zimmermann'ın adı edilen bu tasarıyı ortaya koyması bir an meselesidir. Buraya kadar muhalefet eden FDP, Genscher, Funcke gibi politik sorumluların nasıl bir tepki gösterecekleri merak konusudur. İkinci nesil eşlerinin gelmesini daha da zorlaştırıcı önlemler gündemdedir.

Egemen güç blokunda bu genel doğrultuda tartışma dışı olmasına rağmen, komisyonda 6 alternatif önlem durmaktadır.

Alternatifler 3 yıllık evli olma ve 8 yıldır F.Almanya'da oturuyor olma önşartından —ki bu kıstas boşanma yasasına göre işlevi kalmamış bir evliliktir— İçişleri Bakanının maceracı görüşlerine kadar uzanmaktadır: Eşlerin gelmesi, her yıl yeniden belirlenecek bir yüzdeye göre mümkün olmalıdır.

Bu uygulamalar, en azından ana hatlarıyla yabancılar yasasında yer almalıdır. Çünkü "bu uygulamaların sadece idari kurallar çerçevesinde olması, Anayasa mahkemesinin yasaların önceliği kararı ile uyum sağlamamaktadır" (Rapor, s.29).

Böylece —bilindiği gibi— kanun düzeyinde kurumlaştırılmamış bu sınırlandırmaların hukuk devleti prensipleri ile uyuşmadığı itiraf edil*mektedir. Yönelinen bu uygulamalar* anayasaya aykırı, pratik ve efektif olmayan uygulamalar olarak görülmelidir. Böylesi bir perspektif, illegal bir potansiyel yaratması, huzursuzluk ve bürokrasinin burada yaşayan ailelere daha fazla müdahale etme imkanını vermesi gibi etkileri taşımak durumundadır. Aileri devletin koruyuculuğuna koyan, anayasanın 6.maddesi, sadece Alman yurttaşlar için değil, aynı zamanda

bir evrensel insan hakkı olarak yabancılar için de geçerlidir. Yabancılar, ailelerinin bütünlüğünü kendi ülkelerinde koruma hakkına sahiptirler gibi tezlerle böyle bir hakka karşı çıkılamaz. Hukukçular toplantısının ailelerin bütünleşmesiyle ilgili açıklaması, bu tezlerin destekçilerine güzel bir cevaptır: "Yıllardır F.Almanya'da yaşayan yabancıların hukuksal statüsü Alman yurttaşlarınınkine yakındır. 1974'den bu yana işgücü akımı yoktur. Şu halde, en azından bir aile üyesinin sürekli yaşantısı F.Almanya'dadır ve ülke içinde 10 yıldır bulunmaktadır."

Bundan çıkarılacak sonuç: Bir yabancı işçinin Anayasanın 6.maddesine ilişkin statüsü aynı şekilde bir Alman yurttaşınınkine eşit olmalıdır. Çünkü bir Almanı kendi sürekli yaşamını sürdürdüğü yerden göndermek mümkün değildir. Bir yabancı, çocuklarını 6 yaşından sonra getirmek zorunda kaldığını ispat etmesi için bir sürü neden sıralayabilir. Yabancılar Dairesinin bu nedenleri çürütmesi pek mümkün olmasa gerek. Örneğin, çocuklara bakan yakının ölmesi veya artık bakamaz duruma gelmesi, bunlar ile herhangi bir anlaşmazlık durumunu, idari mahkeme pekala gözönüne alabilir. Tüm bunlar gösteriyor ki öngörülen bu uygulamalar pratikte pek kullanışlı değildir. Kullanışsızlık sadece bu yüzden de değildir. Çünkü ailelerin birleşmesi daha çok geçmişte ama özellikle 79/80 döneminde büyük bir bölümüyle gerçekleşti. O zamandan beri gelişler sürekli azalıyor. Alman Ekonomi Enstitüsü, geriye kalan potansiyelin 300 bin dolaylarında olduğunu tahmin ediyor. Gelişleri çoğaltıcı bir faktör olarak görülen, göç ettikleri ülkenin kültürel özelliklerini büyük ölçüde taşıyan yabancı gençlerin eşlerini kendi ülkelerinden seçmesi durumu ise, şu ana kadar tamamiyle dayanaksızdır. Bunun dışında şu anda yabancıların gitmesinin gelmelerinden fazla olduğu da düşünülecek olursa, yabancıların şu anda durmuş olan fazlalaşmaları çoğunlukla doğumlardan kaynaklanmaktadır. Bu da göçü sınırlandırmakla yönlendirilemez Uygulamaların anayasa hukuku açısından düşündürücü ve geçersiz olmaları, onların önemini azaltır mı?

Bu durumda bunun cevabı hayır olmalıdır. Çünkü uygulamaya sokulmaları durumunda yabancıları —üstelik daha sağlam oturma statüsü olanları dahi— bir kontrol ağı içine alıp, oturma statüsünü tehlikeye sokmaktadır.

Çocukların gelme yaşının sınırlandırılması, ülke içinde yaşayan çocukların amansız bir kontrolünü de içeriyor. Bu iki şekilde olabilir: Ya çocuklar için oturma izni zorunluluğu yürürlüğe konur, ya da ebeveynlere —Berlin'deki yasak semtler için yapılanlar gibi— çocuklarını getirmeme önşartı konur. Bu iki yol da mümkündür. Yabancılar komisyonu, ilk önce tüm çocuklar için oturma izni uygulamasını tavsiye etti. Bu, sadece gelecek çocuklar için değil, aynı zamanda burada yeni doğanlar için de geçerli olmalıdır: "F.Almanya'da doğan çocuklar için 3 ay içinde oturma izni dilekçesi verilmelidir." (Rapor, s.78).

Sınırlandırmaların kalkış noktası olan, yalnızca 6 yaşındakilere kadar değil, yeni doğan çocuklara kadar gidilmesi —çocukların da oturma izni almaları gerektiğine inandıktan sonra— bu tasarıların mantığında yatmaktadır. Bununla önlenmek istenen şudur: Diyelim ki 8 yaşında gelen bir çocuğu 6 yaşında gösterip, okula kaydetmek durumunda olan yabancının, çocuğunun 4 yaşında izinli olarak geldiğini iddia etmesini önlemek amaçlanmaktadır. Bu, şu anki uygulamalar ışığında en fazla, ikamet yerinin bildirilmesi zorunluluğuna uymamaktan doğan bir suçtur. Fakat tasarıda bu çocuğun kaçak olarak F.Almanya'da bulunması anlamına gelmektedir. Ve tabii ki anne ve baba da bunun sonuçlarını ödemek zorundadır. Oturma izni zorunluluğunun kapsamlaştırılmasına yönelik daha parlak bir öneri ise, yeterli konut olmaması halinde oturma izninin uzatılmaması şeklindedir. Komisyon, bu alanda şu ana kadar böylesi "belirlenmiş yabancılar yasası pratiği"nin olmamasından yakınmaktadır. "Gerçi bazı yerel eyaletler çocukların gelmesini böyle bir konuta bağlıyorlarsa da, uygulama her yerde aynı değildir" (Rapor, I.45).

Gelecekte, böyle durumlarda oturma izninin uzatılması yeterli konutun varlığına bağlanmak istenmektedir. Burada dikkat çekici bir nokta da, yetkili kurumlara bunu belgelemek zorunluluğunun olmamasıdır. Bu iki uygulamanın karışımından —tüm çocuklar için oturma izni zorunluluğu ve yterli konut gereği— şu sonuç çıkmaktadır: Yabancı, ülke içinde dünyaya gelen çocuklarının illegal bir konuma düşmesini istemiyorsa, oturma izni için başvuru yapmalıdır. Böylelikle ailesinin büyüdüğünü belgeleyen yabancı, yeterli konuta sahip değilse, kendi oturma statüsünü de tehlikeye sokmuş olmaktadır. Genellikle aile üyelerinin gelmesine ilişkin uygulamalar illegal bulunanlara yenilerinin katılmasını teşvik edecek niteliktedir. Çünkü bir çok yabancı, aile üyelerini idari mahkemeler nezdinde şüphesiz kabul ettirbileceğinden, çocuklarını misafir olarak getirtebilecektir. Şu anda bile yetkili komisyonun kabul ettiği gibi illegal bulunanların durumu değişmiştir: "Bugün artık kaçaklar barakalarda veya işçi yurtlarında değil, aksine yakınlarının ve akrabalarının yanında yaşamaktadır" (Ra. I,23),

Komisyonun tahminlerine göre, kaçakların ortaya çıkarılması bundan dolayı zorlaştığından, bürokrasinin yeni kontrol mekanizmalarına ihtiyacı vardır. En çarpıcı olanı da şu şekilde ifade edilmektedir: "Tüm yabancılara pasaport taşıma gerekliliği getirilmelidir" (R.I.25).

Bu zorunluluğa uymayan yabancının oturma iznine ilişkin yasal uygulamalara katlanması gerekir. Üstelik bu süresiz oturma izni veya oturma hakkı elde etmiş olan yabancıları da içerdiğinden, kritikçiler nezdinde Güney Afrika pasaport kanunlarını haklı olarak çağrıştırmaktadır. Şu anda F.Almanya'da illegal bulunan yabancı çocukların nasıl ailesinden alınıp Alman yetkililerce sınır dışı edileceği, komisyon tarafından da herhalde düşünülememektedir. Bu nedenle, ebeveyn bu görevi üstlenmelidir: "Yabancı ebeveynler ya da veliler, ülke içinde izinsiz bulunan çocuklarını yurt dışına çıkartmak zorundadır" (Ters düşme durumu, atılma sebebidir) (Rapor, s.175).

Kanun, bu "zorunluluğu" ya direkt veya oturma iznini böylesi bir önkoşula bağlayarak uygulamaya koyabilir. Şu andaki uygulamalar dahilinde de, süreli oturma izni böylesi bir koşula bağlanabilir. Bu tür uygulamalar yabancıları yetkililerin bir organı durumuna sokmaktadır. Böylece görünüş kurtarılmaktadır: "Alman yetkililer, çocukları ailelerinden ayırmaya zorunlu değildirler" Tabii bu zor —biraz daha ince olarak— perde arkasında durmaktadır. Ailenin çocuklarını kendiliğinden yurt dışı etmemesi veya buna direnme göstermesi halinde, bu tutum F.Almanya'nın çıkarlarını zedeleyeceğinden, tüm ailenin yurt dışı edilmesi tehlikesi doğmaktadır.

— Oturma hakkının zorlaştırılması ve uyuma zorlama

Hristiyan-Liberal koalisyon da uzun yıllar ülkede yaşayan yabancıların Alman toplumuna entegre edilmesi gerektiğini yadsımamaktadır. Pratik politikada bu hedef sonuçsuz kalmaktadır. Komisyonda sadece bir grup bu sorunla ilgilenmekteydi, oysa diğer üç grup anılan sorunlara kendini adamıştı. Bu entegrasyon grubu ise, öncelikle oturma yasasına ilişkin önlemleri tartıştı. Konuya bütünlüklü bir şekil verebilmek, ancak diğer çalışma gruplarının tavsiyeleri dikkate alınarak mümkün olmaktaydı. Yıkarıda değinilen 1965 yabancılar hukuku "mantık"ı, son yıllarda idari mahkemeler kararlarıyla tehlikeye düştüğünden, tüm tasarıların çıkış noktası teknik yürütmeye ilişkin oldu. Komisyonun bakış noktasına göre Federal Anayasa Mahkemesince önerilen ve idari mahkemelerce benimsenen yabancıların haklarının güvenceye alınması için getirilecek önlemler, bürokrasi için kabul edilemeyecek "hak güvencesi" kaybıdır.

Komisyon, bürokrasinin eline yasa hükmünde şartlar vermek istemektedir. "Oturma izninin uzatılması için asgari şartlar" yabancılar yasasına alınmak istenmektedir:

—" Şayet yabancının ve bakmakla yükümlü olduğu aile üyelerinin maddi durumu garantili ise" (R.s.76). Böylesi bir garanti, ya çalışıyor olma durumu, ya da işsizlik parası alıyor olma yoluyla ispatlanabilir. Buna karşılık, sosyal yardım veya işsizlik yardımına muhtaç olma, oturma izninin uzatılmaması için yeterli bir neden olabilir.

— "Yeterli ve uygun bir konut var ise"

—"Şayet yabancı F.Alman hukuk kurallarını zedeleyici bir suç işlememişse, özellikle yabancılar yasasına ilişkin kurallar birincil ağırlığa sahiptir." Burada özellikle ikamet yeri bildirme zorunluluğu, oturma yasası, çalışma yasası gibi uygulamalar düşünülmüş.

Henüz "sağlam bir oturma statüsü"ne sahip olmayan yabancılar için, bir dizi yeni —işsizlik yardımı alıyor olma gibi— tezler mevcut. Süresiz oturma izni sahibi yabancılar da oturma izninin süreli yapılması düşünüldüğünden, bundan etkileniyorlar. Özellikle reşit olduktan sonra evi terk eden işsiz gençler, fazlasıyla etkileneceklerdir. Çünkü onlar için "sağlam" bir oturma statüsü zorlaştırılacaktır.

Komisyon, sıkça uzatılan oturma izni durumunda mahkemelerin memurların karar yetkisini sınırlamasını engelleyici önlemler almaktadır. Böylece memurların karar yetkisini güçlendirici öneriler tartışılmaktadır: "İşçi getirme yasağından sonra F.Almanya'ya gelen ve halen çalışmakta olan bir yabancı, 5 yıl yasal olarak ülkede kalmasından sonra, hukuki şartları dolduruyorsa bile, ilgili memur, yabancının kalıp kalmaması ile ilgili karar verebilmelidir. Olumlu bir karar durumunda, oturma izni sadece süresiz uzatılabilir" (Rapor).

Bu öneri, eyaletler ve birimler tarafından reddedilmesine rağmen, gerçekleşme iktimali de yok değil. Tavsiye hukuk mantığı açısından maceracı bir yapıya sahip. Yabancıların zamanla daha iyi şartlara sahip olmasına rağmen, memurların karar verme yetkisi yabancılar aleyhine sınırlandırılmaktadır. Burada yapılmak istenen, Federal Anayasa Mahkemesince çoktan mezara taşınan "Rotasyon planı"nın tekrar canlandırılmasıdır. Yabancının tüm bu engelleri aşması halinde, komisyon ona daha sağlam yasal olanaklar da tanımaktadır. Şu ana kadar idari tüzük düzeyinde olan süresiz oturma izni ve oturma hakkı, kanun düzeyine çıkartılmak istenmektedir. Federal devlet, Berlin, Bremen, Hessen eyaletlerinin önerileri üzerine ilk olarak oturma iznine ilişkin hukuksal garantiler bulunmaktadır. Bu öneriye, yabancılardan istenen şartlar bağlanmazsa, muhakkak ki oldukça iyileştirilmiş bir yasal statü niteliğine sahiptir. Şimdiye kadarki şartlar, son iki yıl içinde yurtdışı etme sebebi bulunmaması veya "garantili bir geçim koşulu" ile tamamlanmak istenmektedir. (S.108)

Bu durumda, işsizlik parasına ihtiyaç duyma, bu yasal hakkı tehlikeye atmaktadır. Yurtdışı etme sebeplerinin işsizlik yardımı alma ve aile bütünleşmesi uygulamalarına bağlanması, illegaliteyi oldukça körükleyici bir işleve sahiptir. Süresiz oturma izni için istenilen şartlardaki değişiklikler, özellikle ikinci nesili etkilemektedir. Şimdiye kadarki uygulamalardan ayrı olarak onlardan "kişisel geçim garantisi" istenmektedir (s.20).

"Yeterli bir şekilde entegre olmamış yabancı gençlerin süresiz oturma iznini mesleki durumlarına bağlamak, gerçekçi bir yaklaşımdır. Çünkü burada kalmak isteyen gençlerin Alman toplumunda kendi geçimlerini temin edecek şartlarının oluşturulması, anne ve babaların görevidir" (s.119).

Şimdi yabancıları ve gençleri ama özellikle yabancı gençleri etkileyen bu kitlesel işsizlikte, anne ve babaların nasıl yapıp da sırf çocuklarına karşı sorumluluklarından dolayı iş piyasasını değiştirecekleri merak konusudur. Anıldığı gibi memurların eline fazla yetki vermek ve böylesi uygulamalar yoluyla yabancı gençlerin ülkeyi terk ermesini zorlayacak baskı araçları yaratmaktır. Bunun dışında, süresiz oturma izninin en azından ilk sağlamlaştırıcı basamağında bürokrasinin müdahalelerine karşı yeterince güvence olmaması da hatırlanmalıdır. Çünkü geçerli yasaya göre memur bu izni sonradan ya süreli uzatabiliry ya da bazı önkoşullara bağlayabilir. Süresiz oturma izni ve oturma hakkı pasaportun süresine bağlıdır ve onunla geçerliliğini yitirir. Yabancıların Almanlarla eşit hukuksal güvenceye kavuşması ancak Alman yurttaşı olmaları ile mümkündür. Fakat bşylesi bir kolaylaştırıcı önlem de komisyon raporuna göre beklenmemelidir. Birlik partileri CDU/CSU yönetimindeki Berlin ile Sosyal Demokrat Parti yönetimindeki Hessen, Bremen eyaletleri ve hükümetin yabancılar sorunlusu, ikinci nesil için yurttaşlık hakkı doğrultusunda yasal uygulamalar önermektedirler. Buna karşılık, Bakanlık ve bazı kuruluşlar herhangi bir hukuksal hak olmadan bu uygulamayı uygun bulmaktalar. Birinci nesil için CDU/CSU hükümeti, Bedan-Württemberg ve Bavyera eyaletleri "geçerli olan uygulamaların kalmasını" savunmaktalar.

3. İnsan Haklarına Uygun Yabancılar Politikası Perspektifleri

Yabancılar politikası perspektiflerinin analiz edilebilmesi, F.Almanya'nın tüm ekonomik, politik, sosyal psikolojik yapısının incelenmesini içerir ki bu yazının konumu dışındadır. Üstelik biz araştırmalarımızla komisyonun incelediği konulardan daha gerideyiz:

— Bir suç işlemiş olma şüphesi, hüküm verilmeden de sınır dışı edilme nedeni olabilir (Rapor s.156).

— Özel durumlarda politik tavır alışın yasaklanmasının kolaylaştırılması (Rapor s.145).

—Aşırı örgütlerde politik aktivitenin sınır dışı edilebilme koşulunun kolaylaştırılması, örneğin "politik motifle şiddet kullanma eğilimi olması" ve "başkaca politik motifler dolayısıyla hukuk düzenine ters düşülmesi" (Rapor s.147).

— Şayet F.Almanya'nın çıkarları "başka ülkeye gitme ve Almanya içinde seyahat etme yasağını" gerektiriyorsa, bunun yürürlüğe girmesinin kolaylaştırılması (Rapor s.150).

Biz burada böylesi konulara pek dokunmadık ve kendimizi sadece oturma yasası ile sınırlı tuttuk. Çünkü yabancıların geleceği bu noktada önemini arttırmaktadır.

Bu noktayı Bakanlık memurları da kavramış olacak ki, rapor genellikle bürokratlar tarafından hazırlandı, alışıldığı gibi ideologlar tarafından değil. Gerçi sosyolojik veriler burada işlenmiş, ancak çıkış noktası "Alman toplumunun taşıma gücü aşılmamalıdır" gibi nedenler oldu. Bu problem —yani yabancılar— sayıca az kalmalı ve aynı zamanda koşullara göre daha da azalmalı. Yapıyı ve sosyal sistemi fazla rahatsız etmemeli, ve sistemin kapasitesi aşılmamalı. Kollektif önyargılar "tehlikeyi önleme" olarak yansıtılıp, bürokrasinin insiyatifine terk edilmektedirler. Sosyal gerçeklik problem gruplarına —örneğin çocuk problemi— ayrılmaktadır. Tüm öneriler yabancılar yasasını hedeflemektedir. Çünkü şu ana kadarki idari düzeyde bulunan uygulamalar tıkanmıştır. Artık kanun hükmünde uygulamalar gerekmektedir. Bu düzey değişikliği kendisini ağırlıkla bürokrasinin kanuna öncelik tanıma zorunluluğuna borçludur. Açıktır ki bu durum bürokrasi lehine bir hukuksal uygulamadır. Bürokrasinin kararları mahkemeler nezdinde sağlamlaştırılmak istenmektedir. Yeni yabancılar politikası şüphesiz Nijerya modeline uygun bir kitlesel geri dönüşü öngörmemektedir. Ne var ki. tecrübeli bürokrasi iğneyi ihtiyatlı bir şekilde batırmaktadır. Nitekim bir kitlenin sosyal ve hukuksal dıştalanmasına devam edilmektedir. Bu kitle şu anda bile sosyal ve hukuksal dıştalanmış durumuyla F.Almanya'da bir patlayıcı madde teşkil etmektedir. Bu dıştalanma ve horlanma, resmi kanallardan da destek gören geriye dönüş hayali ile birleştiğinde, bu patlayıcı maddeyi artan kitlesel işsizlik ateşleyebilir. Bu yabancılar problemini oluşturan yabancıların kendileri değil, aksine onları bu şekilde idare edenlerdir.

Hazırdaki politikaya karşı tez oluşturmak isteyen her tartışma, bu noktayı iyi vurgulamalıdır. Tek tek önerilere karşı çıkma ve bunları anayasal veya sosyal-etnik kategoriler içersinde eleştirme ve böylece "yabancılar problemini" yukarıda değinildiği gibi koymama, sorunu çözmede yetersiz kalacaktır. Çünkü sorun Anayasa veya etnik kategoriler içerisine sıkıştırılınca, bürokrasi halkın çoğunluğunun ve mahkemelerin arkasında olduğunu gayet iyi bilmektedir. Son iki yılda iltica uygulamaları bunun en güzel örneğidir. Bu yabancı düşmanı eğilimlerin arkasında yatan gerçeklik, eski dogmadır: "Almanya göçmen ülkesi değildir". Bu ülkeye bizim daha ihtiyacımız vardır. Bu tavır alışın eleştirisi, pratik eleştiri olmalıdır, çünkü Alman halkının büyük bir kısmının çıkarları yabancılara karşı değil, tam tersine onlarla birlikte savaşmalarını gerektirmektedir. Günlük hayatta bunun sayısız örnekleri mevcuttur. Yığınsal yerleşme merkezlerindeki eski konutların çürümesi burada yaşayan Almanları da önemli ölçüde etkilemektedir. Tam da bu noktada, örneğin yerel seçimlere katılma hakkının yabancılara tanınması politik bir denge sağlayabilir. İltica isteyenlere uygulanan "kamu işi"nde çalıştırılma, bürokrasi tarafından öyle benimsendi ki. Alman sosyal yardım alanlar da şimdi bu tür "kamusal" işlerde çalıştırılmaktadırlar. Şimdi yabancıların bu alanda dıştalanmasına ses çıkarmayanların birden bire insan haklarını keşfetmeleri, şüphesiz inandırıcı olmayacaktır. Kültürümüze ve boş zamanımıza karşı yabancı müdahalelere —kablolaştırma ve yeni iletişim araçları yoluyla— direnmek isteyen herkes, komşularının kültürel değerlerini değerlendirip, bir katşı-model oluşturmayı hasır altı edemez.

Çeşitli yabancı grupların kültürel rtkinliklerine karşı ve hatta onlarsız bir başarı mümkün görülmemektedir.

Barış ve atom enerjisi karşıtı hareketlerin yakın gelecekte kendilerini bekleyen sosyal dıştalanmayı ve ağır baskıyı göğüsleme şansları ancak hukuk prensiplerini ön plana çıkarmakta yatmaktadır ki bu prensipler yabancıların da eşit hakları için mücadelelerinde dayanak olabilecektir. Ortak çıkarlar uğruna beraberce hareket etmenin zorunluluğunu sergileyen bu örnekler, aynı zamanda bir zaaftır da. Etkilenen sosyal ve politik alanlar, olağanüstü bir yapıya sahiptir; zorunlu istemler ve önlemler çeşitli düzeyi ve alanı etkilemektedir. Yabancıların kendi politik çıkarlarının Alman gruplarla veya azınlık hareketleriyle çakıştığı noktaları kavrayamamaları, zorluğu fazlalaştırmaktadır. Bunun nedeni, öncelikle kendilerinin Almanya'da olduğunu pek fazla hesaba katmayan ve geldikleri ülkenin örgüt yapısını buraya taşıyan yabancıların politik örgütlenmelerine aittir. Sonuçta hem kendi aralarında ve hem de uluslar arası alanda —hiç bir şekilde burada yaşayan yabancıların sorunlarına yaklaşmayan ve üstelik savaşımı oldukça zorlaştıran— çelişkiler yaratılmaktadır. Bu problemin yalnızya yabancılar tarafından çözülebileceği gayet açıktır. Şüphesiz onlara ne kadar fazla oturma hakkı ve vatandaşlık statüsü politik hürriyetler ve sosyal güvence garantilerse, başarı şansları da o oranda artacaktır. Bu noktada, insan ilk defa komisyonun entegrasyon çalışma grubuna katılmamazlık edemez. Bu önce başka türlü düşünülmüştü.

"Tüm entegrasyon uğraşlarının asıl hedefi, yabancının toplumsal eşitliğini ve toplumumuzda bağımsız hareket yeteneğini oluşturmaktır." (III.Anlage 4)

Bu yolla toplumda "yabancılar problemi"nden eşitliğe ulaşılabilir.

5'ten devam

sistemin oluşturulması ve süreçte bunun merkezileşmesidir.

O halde Devrimci İşçi bir yenilenme sorunu ile karşı karşıyadır. Kendisinin tesbit ettiği yönelimleri doğrultusunda, tabanda belli bir faaliyetlilik süreci şarttır. Yerel yapılarda oluşan pratik hareketliliğin ve eylemliliğin merkezileştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla bugün yukardan aşağıya değil, örgütsel yapıları sıkılaştırarak veya yeniden düzenliyerek değil, aşağıdan yukarıya yaşanmak zorunda olunan bir merkezileşme sorunu *ile* karşı karşıyayız. Eğer yapılar belli bir işin, bir pratik faaliyetin ürünü haline dönüşmezlerse tıkanırlar.

Bizim örgüt anlayışımız, klasik solun örgüt anlayınşından farklıdır. Bizde yapı, örgüt kurulup sonra bu örgüte yapılacak iş aranmaz. Aksine işin, pratik faaliyetin organizasyonu esastır. Bir işin ürünü olmayan, pratik bir fonksiyonu olmayan yapılar hayattan kopuk bürokratik örgütlenme anlayışının ürünüdür. Bugün geçmiş mücadeleden, dönemden kalan (o dönemde pratik bir anlam ifade eden) bir çok yapının, komitenin bugün başına gelen budur. Mücadele içinde o mücadelenin ürünü olan yeni yapılanmalar ve bu yapılanmaların merkezileşmesini yaratmak önümüzde duruyor. Bu da bir tek Devrimci İşçi'lilerin bir tek derneklerimizin yapacağı bir iş olarak kavranmamalıdır. Yeni insanlar yeni çevrelerin kazanılması ve yaratılması bu sürecin ayrılmaz parçasıdır. Her dönem kendine has *insanını pratikten çıkartır. Bizler* yeni ve taze kan anlamına gelecek biçimde çevremize açılmayı başarmalıyız. Dışımızda bizler gibi düşünen çok sayıda insan olduğunu *görebileceğiz. (Bu insanlar kendilerini* Devrimci İşçi olarak adlandırmasalar bile ...)

Dolayısıyla merkezden çok, bölgelerin insiyatiflerini gelştirmek zorundayız. Bölgelerde gelişecek pratik faaliyetlerin süreçte kendi doğallığında yeni bir merkezileşmesi yaratılabilmeli. Asıl sorun bizleri bir arada tutabilecek siyasal bir hattı pratik bir mücadelede oluşturabilmektir. Merkezi fonksiyonlar, merkezi pratik görevler mümkün olduğu kadar azaltılmalı yerel yapıların pratik faaliyetliliği öne çıkartılabilmelidir. Merkezi politika esastır. Politik hat merkezi ve genel olmak zorundadır. Ama bugün asıl sorun pratik eksikliktir. Üzerinde tartışacağımız deneylerimiz yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla işe yönelmeliyiz. Kendi pratiğimizi tartışmalıyız. Yapılan işin ve iş yapan insanların önüne çıkmayalım, onların önünü açalım.

Devrimci İşçi hareketi bütün bunları aşacak bir siyasal potansiyele,güce sahiptir.

Yeni Yabancılar Yasası

1965 yılından beri geçerlikte olan bugünkü Yabancılar Yasası, İçiş*leri Bakanlığı tarafından hazırlanan* yeni yasa taslağı ile, önemli ölçüde değişikliklere uğratılmak istenmektedir. Aslında bu "yeni" yasa önerilerinin bir bölümü bizlere yabancı değildir.1981 yılından bu yana Berlin'de "Lummer Kararları" olarak bilinen ilk adım ve daha sonra çeşitli eyaletlerde talimatnameler ve kararnameler düzeyinde çeşitli uygulamalar, daha da sertleştirilerek ve yenileri eklenerek yasalar haline getirilmek istenmektedir.

Bugüne kadar federal düzeyde geçerliliği olmayan kararnamelere ve talimatnamelere karşı mahkemeye müracaat etme olanağımız varken, bu uygulamaların merkezi hale gelmesi ve yasallaşması böyle bir olanağı da ortadan kaldıracaktır.

İşçileri Bakanlığının kendi açıklamasına göre, önerilen 26 maddelik yasa değişikliğini dört amaç etrafında toplamak mümkün.

1. Burada yaşayan yabancıların bu topluma uyum (!) sağlaması.
2. Almanya'ya yeni yabancıların girmesinin önlenmesi.
3. Burada yaşayan yabancıların geri dönüşlerinin teşvik edilmesi.
4. Politik "aşırı uç" olarak bilinen ve yasalara aykırı hareket eden yabancıların sınır dışı edilme olanaklarının genişletilmesi.

a) Yabancıların uyum (!) sağlaması ve yeni yabancıların gelmesinin engellenmesi.

Taslakta bu iki amaç, bir başlık altında toplanmış. İşçileri Bakanlığına göre burada yaşayan yabancıların topluma uyum sağlaması, ancak yeni yabancıların ülkeye gelmesini engellemekle olabilir. Burada kalmak isteyen yabancıların oturma izinlerinin uzatılması ise, yabancının buraya uyum sağlayamaması veya sağlamak istememesi halinde mümkün olmamalıdır.

Temel nokta "yeni yabancılar istemiyoruz", "Almanya göçmenler ülkesi değildir" olarak alınmalıdır.

Bu yüzden çok çabuk bir biçimde yabancıların Almanya'ya gelmelerinin ve kalmalarının hukuksal çerçevesi yeniden çizilmeli. Yabancılara oturma izni verilirken veya oturma izinleri uzatılırken karar eyaletler düzeyinde değil, merkezi düzeyde, Bonn'un kontrolünde verilmelidir.

— Eğitim veya öğrenim görenler ile, gezmek veya ziyaret amacı ile gelen yabancıların burada kalış süreleri yasal olarak önceden belirlenmelidir. Bu amacın dışında kalı*şın mümkün olmaması sağlanmalı*dır.

— Burada çalışan yabancının sonradan yanına gelen aile fertlerinin oturma izinleri özel bir statüde olmalıdır. Aile fertlerinin oturma izinleri burada çalışan yabancı işçiye bağlı olarak verilir.

Bu maddeyle, eşinin yanına gelen ve işçi ailesi olarak kalan bir yabancı, eşinden ayrı oturması, boşanması veya eşinin işsiz kalması, geçimini temin edememesi durumunda sınır dışı edilebilecektir.

— Bu konuyla ilgili maddelerden biri de, yabancı çocuklara yöneliktir. Yasa tasarısı, 16 yaşından küçük yabancı çocukların (6 yaşından itibaren) Almanya'ya kalabilmek için oturma izni almalarını önermektedir. Aynı şekilde 6 yaşından büyük çocukların Almanya'ya girebilmek için vize almaları da gerekecektir.

— Eşlerin Almanya'ya getirilmesi konusunda ise birinci ve ikinci kuşak yabancılar arasında ayırım önerilmektedir.

Birinci kuşaktan yabancılar, bugüne kadarki uygulamalarda istenen şartları yerine getirdikleri takdirde eşlerini yanlarına getirtebilirler. (Bu şartlar yasalar düzeyinde geçerli değildi, itiraz edilebiliyordu.)

Birinci kuşaktan bir yabancı 1 yıldan beri evli ise, garantili bir geçim kaynağını veya kaybetmeyeceği bir işi olduğunu ispat edebiliyorsa, yeterli büyüklükte bir evde oturuyorsa, ülkesindeki eşini yanına getirebilir.

İkinci ve üçüncü kuşaktan yabancıların ise kendi ülkelerinden evlenmeleri engellenebilmelidir. Yasa taslağına göre ikinci ve üçüncü kuşaktan yabancıların Alman vatandaşlığına geçmeleri herhangi bir biçimde kolaylaştırılmalı. Bunun yanında çok özel durumların dışında genç kuşakların kendi ülkelerinden biriyle evlenip, eşlerini buraya getirmeleri yasayla engellenmelidir.

Çünkü yasa taslağına göre evlenme sorunu, durmadan yeni yabancıların Almanya'da problem taşıyacağından dolayı, ayrıca yabancı çocukların doğurdukları sorunlar açısından da önemlidir.

Şimdiye kadarki uygulamalarda 18 yaşını doldurmuş ve 8 yıldır Almanya'da olan yabancı gençler, birinci kuşak için geçerli şartları da yerine getirdiklerinde eşlerini yanlarına getirebiliyorlardı.

— Yasa taslağında ayrıca 6 yaşından büyük yabancı çocukların Al*manya'ya girmesi engellenirken,bu*raya uyum sağlayacağından şüphe olmayan Avusturya, İsviçre, Amerika gibi ülkelerden gelen yabancı çocukların bu yasanın dışında bırakılması önerilmektedir.

— Yabancıların oturma izinleri bugüne kadar olduğu gibi, süreli, süresiz oturma izni ve oturma hakkı olarak verilecektir.

Ancak yabancı işçilerde aranan şartlar çoğaltılmak isteniyor.

— Oturma iznini uzattırmak isteyen bir yabancı, geçimini temin ettiğini ispatlayabilecek.

— Yeterli büyüklükte evi olacak

— Almanya'da düzeni bozucu veya kanunlara karşı herhangi bir davranışta bulunmuş olmayacak.

— Karşısındaki ile anlaşabilecek kadar Almanca konuşabiliyor olacak.

Yasa taslağı, oturma izni verilirken, yine birinci kuşak ve diğer kuşaktan yabancılar için farklı muameleler öneriyor. Birinci kuşaktan yabancılar yukarıda sayılan genel şartları yerine getirebilirler, ancak oturma izni almak için bunlar da yetmeyebilir. Yabancılar Dairesi, yabancının diğer özelliklerine de bakarak (uyum sağlamış olup olmaması, vb.) yabancının oturma iznini uzatmama veya dilediği kadar uzatma hakkına yasal olarak sahip olabilecektir.

— Oturma hakkı ile ilgili yasada getirilen sertleşme ise şöyle:

Oturma izni almak için geçerli yukarıda sayılan şartlar yerine getirildikten sonra, 5 yıldan beri süresiz çalışma iznine sahip olmak gerekecektir.

Ayrıca oturma hakkı almanın bir yabancı için Almanya'da önemli bir güvence olduğunun belirtildiği yasa tasarısında, böyle bir hak verilirken diğer yandan Alman toplumunun da çıkarlarının düşünülmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Başka bir deyişle, çok ender durumların dışında, Almanya'daki işsizlik ve sosyal gerginlik bahane edilerek bundan böyle yabancılara oturma hakkı verilmemesi talep edilmektedir.

— Oturma izni ve oturma hakkı konusunda ikinci ve üçüncü kuşak için yasa tasarısı şunları öneriyor:

Yabancı gençlerin kendilerine ait, ailelerinden bağımsız oturma izni veya hakkı alabilmeleri için 25 yaşını doldurmuş olmaları, kendi geçimlerini temin etmiş olmaları, yeterli büyüklükte evde oturuyor olmaları *ve Almanca bilmeleri gerekecek.*

Gençlerin ailelerinden bağımsız oturma izni alabilmek için 25 yaşını doldurmaları şartı ise, yasa tasarısına göre, yabancı gençlerin Alman vatandaşlığına geçmelerinin kolaylaştırılması olarak tanımlanıyor. Yabancı gencin Alman vatandaşlığına geçmesi için, kendisine bağımsız bir oturma izni verilmeyerek' zorlanması, yabancı gencin Alman vatandaşlığına geçme imkanını kullanmak isteyip istemeyeceğini beklemek olarak izah ediliyor.

Şimdiki durumda ise 16 yaşını doldurmuş yabancı gençlerin bağımsız oturma ve çalışma izni almaya yasal hakları var.

— Alman vatandaşlığına geçme ile ilgili olarak da yasa tasarısı şunları öneriyor:

Birinci kuşak yabancılar için Alman vatandaşlığına geçmede kolaylık tanınmamalıdır.

İkinci ve üçüncü kuşak için Alman vatandaşlığına geçebilmek yasal bir hak haline getirilmemeli ama Alman toplumunun çıkarlarına uygun olarak bazı durumlarda mümkün olabilmelidir. Almanya'da büyümüş, öğrenimini Almanya'da yapmış, sosyal yardım veya herhangi bir devlet yardımına ihtiyaç duymadan yaşayabilen gençler Alman vatandaşlığına geçebilirler. Tipik gençlik suçları işlemiş olmak, Alman vatandaşlığına geçmeye engel olmamalı.

b) Yabancıların geri dönüşlerinin teşvik edilmesi.

Bu konuyla ilgili yasa, 1983'te yürürlüğe girdi. Geri dönüş teşvik primi ve bunun ayrıntılarını, daha önceki sayılarımızda anlatmıştık.

c) Yabancıların sınır dışı edilme olanaklarının genişletilmesi ve yabancı aşırı uçlarla başarılı bir mücadele.

Bu konuyla ilgili yasa tasarısında amaçlananlar İçişleri Bakanlığı tarafından şöyle sıralanmış:

— Yabancıların politik faaliyetlerini tek tek olaylarda etkin bir şekilde önleyebilmek.

— Politik yabancıların Almanya içinde veya diğer ülkelere yaptıkları seyahatlerin yasaklanması.

— Yurtdışına seyahat izni olan, Alman makamlarından verilen yabancılar pasaportunu (Fremdenpass) Almanya'nın güvenliğini sarsacak durumlarda vermemek.

Taslak, bugünkü durumda yabancılara uygulanan politika yasağının güç kontrol edilebilir durumda olduğunu belirterek, yeni yasal tedbirler gerekçeliyor.

— Sınır dışı edilme konusunda ise iki ayrı basamak öneriliyor.

Ist-Ausweisung: Hemen ve her durumda sınır dışı edilme. Aşırı faaliyette bulunan yabancının herhangi bir mahkeme kararı beklenmeden ve kendini savunması mümkün olmadan, *hemen sınır dışı edilebilmesi*nin yasallaşması öneriliyor. Bu durumda Almanya'nın temel düzenini tehlikeye düşürecü eylemde bulunan, yasaklanmış derneklerde çalışan, toplanma ve dernek yasalarına karşı cezayı gerektirecek biçimde davranan, politik çalışma yapma yasağına bir defadan fazla uymayan yabancıların hemen, herhangi bir mahkeme kararı beklenmeden sınır dışı edilmeleri isteniyor.

Kann-Ausweisung: Sınırdışı edilebilme durumu. Bu durumda izinsiz politik faaliyette bulunan, aşırı bir dernekte faaliyette bulunan, politik bir nedenle tehdit veya zor eyleminde bulunan ve diğer politik nedenli, yasal düzene karşı çıkıcı eylemliliklerde bulunan yabancılar sınırdışı edilebilirler. Bugüne kadar sadece Kann-Ausweisung, yani yabancıların sınır dışı edilebilir durumda olmaları geçerliydi. Herhangi bir mahkeme kararı olmadan sınır dışı edilme, bu durumda yasal değildir.

— Sınır dışı edilme gerekçeleri de yeni yasa taslağında bir hayli genişletilmiş:

Yasal düzene herhangi bir şekilde uymayan, uyuşturucu madde tiryakisi olan, sosyal yardım alan, bir yıllık bir süreden beri işsizlik yardımı alan yabancıların herhangi bir sınırlama olmaksızın sınır dışı edilmeleri öneriliyor.

İçişleri Bakanlığının hazırladığı yeni Yabancılar Yasası taslağının en önemli noktalarını kısaca özetlemeye çalıştık. Bunların dışında burada yasal olarak kalan bir anne-baba veya diğer sorumlu kişisi olmayan yabancı çocuklarınd da sınır dışı edilmeleri ile ilgili iki yeni yasal ayarlama da taslakta yer almış.

ÖDEMELER İÇİN:
Posta hesap numarası:
Postscheckamt Köln
L. Ulusal, Konto Nr. 32 29 19-509

IMPRESSUM
V. i. S. d. P. Informationsstelle
Türkei e.V.
Rostockerstr. 4, 2 Hamburg 1

Cezaevlerinde devrimciler, Cunta'nın kendilerini kişiliksiz, ruhsuz insanlar haline sokma çabasına karşı direniyorlar

Şubat, Mart, Nisan ayları içerisinde Mamak Cezaevinde yapılan açlık grevleri sırasında iki özel sayı çıkarıldı. Bunlardan ikincisinin basılmasından hemen sonra açlık grevi ve ölüm orucu sona erdi. Zaten az sayıda basılmış olan (basımı yarıda durdurulmuştu) bu sayıdaki önemli bulduğumuz bir yazı yeterince okunmadı sanıyoruz.
Bugün Metris-Sağmalcılar'da açlık grevleri sürüyor. Buca cezaevinde katliam var. Gelişmeler, böylesi açlık grevi ve direnişlerin yaygınlaşacağını gösteriyor. Bu nedenle, önemli gördüğümüz bu yazıyı bir daha yayınlıyoruz.

Cezaevlerinde süren açlık grevleri basit bir yaşantı düzenlenmesi mücadelesi değildir. İçinde yaşanılan siyasal ortamla doğrudan bağları vardır ve önemli bir siyasal tavır alışa denk düşmektedir.

Türkiye **"demokrasiye geçiyor (!)"**. Siyasal düzeyde yeni bir arena oluşturuluyor. Bu arenanın sınırları Cunta'ca çizildi. İçinde yer alabilme koşulları belli kurallara bağlandı. Bu kuralların en önemli özelliği, halk yığınlarının kendi çıkarları doğrultusunda temsil edilebilme şansının olmaması... En temel hak ve özgürlükler yok ve bu özgürlükleri elde etmek doğrultusunda en ufak bir hareketlilik gayri-meşru sayılıyor.

Her sistem, her rejim belli bir felsefeye, belli bir ideolojik tavır alışa dayanır. Bugünkü sistemin en önemli ideolojik ögesi, 12 Eylüle bir dizi teröristin neden olduğu ve bu nedenle her türlü düzenlemenin bir daha 12 Eylül öncesine dönüşün olmaması için kaçınılmaz olduğu temel düşüncesine dayanıyor. Toplum 12 Eylül öncesine dönmek istemiyor. O halde 12 Eylüle neden olan teröristlere hiç bir biçimde bu sistemde yer verilmemelidir. Devrimciler, ilericiler, toplumun dışında, ona yabancı karanlık amaçlı güçlerdir. 12 Eylül öncesi 5000 kişi öldürülmüştür. Bu öldürmelerin ve kardeş kavgasının sorumluları bulunmuş ve adalet önünde yargılanmaktadır. Demokrasi terörün ve saldırının olmadığı, teröristlerin olmadığı bir sistemdir ve kendisini özellikle bu zihniyetteki kişilere ve gruplara karşı korumalıdır.

Çok kaba biçimde bu şekliyle özetlenebilecek bu anlayış bazan **"suç işleyen genç teröristlerin topluma kazandırılması"** çabası ile oldukça **"insani"** biçimlere de bürünebiliyor. Amerika'dan getirtilen özel psikologlar, doktorlar **"teröristler"** üzerinde çeşitli deneyler yapıyor, raporlar yayınlıyorlar. Bu nedenle yeni tip cezaevleri oluşturuluyor ve askeri cezaevlerinde özel eğitim programları uygulanıyor.

DEMOKRASİ, TERÖR VE MEŞRULUK

Türkiye toplumu bir demokrasi kavgası veriyor. Yıllardır değişmeyen temel problemi bu. Kendi geleceği hakkında kendisi karar vermek istiyor. Geleceğinin hiçbir egemen sınıf, hiçbir zümrece belirlenmesini istemiyor. Bu güçlü demokrasi istemi tarihte oldukça zorlu engellerden geçti, bugün de geçiyor. Devrimci hareketler halk yığınlarının bu özlemlerinin doğrudan ürünü olarak ortaya çıktılar. Emekçi halk yığınlarının çeşitli hakları doğrultusunda yürüttüğü mücadelede ve bu mücadelenin örgütlenmesinde meşru birer güç oldular. Halklarımızın çeşitli meskeli siyasi örgütlenmeleri aracılığı ile kendi özgürlükleri doğrultusunda yaptığı her atak baskı ve terörle karşılaştı. Kendi geleceğini kendisinin belirlemesi için geliştirdiği örgütlenmeler yoğun saldırılara uğradı. Karadeniz kıyısında Fatsa bu anlayışın (sınırlı da olsa) hayata geçtiği bir yer olduğu için boğuldu. 1975-80 dönemi; demokrasi ve güzel bir gelecek isteyen emekçi yığınların bu doğrultudaki mücadelesi ile bunu yoketmek isteyen egemen sınıfların resmi-sivil faşist güçlerle düzenlediği saldırılar tarihidir.

12 Eylül öncesi, faşist saldırılara karşı direnme ve halk yığınları için demokrasi kavgası bugün mahkemelerde de sürüyor. Bir başka biçimde, aynı kavga sürdürülüyor. Devrimciler, halk mücadelesinin, halk eylemliliğinin meşru ve haklı olduğunu, bu mücadelenin bir tarihi olduğunu anlatmaya çalışıyorlar. Amaçlanan hedefle, bu amaca varmak için seçilen araçlar arasında doğal bir uyumun olduğunu, devrimcilerin **"terörist"** olmadığını, halkın **"terörist"** olmadığını, olamayacağını ispat ediyorlar.

Meşruluk ve haklılık halkın mücadelesinde vardır. Türkiye'de emekçi yığınları onyıllardır çok doğal, haklı, meşru bir mücadele vermektedirler. Onun bu doğal taleplerini ve bu doğrultuda örgütlenmesini engelleyen hiç bir güç kendisini meşru olarak topluma sunamaz. Dolayısıyla halkı, onun temel taleplerini bu doğrultudaki örgütlenmelerini yok sayan bir sistemin meşruluğundan söz edilemez.

Türkiye demokrasiye geçmiyor. Demokratikleşme özlemi içinde olan halk yığınları ile onun bu eğilimini boğmak isteyenler arasında ciddi bir hesaplaşma vardır. Cunta ve yandaşları, toplumun, emekçi halk yığınlarının güçlü demokrasi özlemini hiçe sayarak, ona zorla bir sistem dayattılar. A'sından Z'sine kadar herşeyi yeniden örgütlemek istediler. Ama 6 Kasım seçimleri ile dayattıkları sistemin ve partilerin tutmayacağı açığa çıktı.

Cezaevlerinde devrimciler, Cunta'nın kendilerini kişiliksiz, ruhsuz insanlar haline sokma çabasına karşı direniyorlar. Cunta burada da herhangi bir başarı elde edemedi. Bu nedenle devrimcileri cezaevlerinde yoketmek, öldürmek istiyor. Bugün cezaevlerindeki direnme, bütün bir toplumun kendi geleceğini belirleme ve insanca yaşama arzusunun en gelişmiş ifadesidir.

Türkiye, onu zorla zincire bağlayan, ona hiçbir özgürlüğü tanımayan bu bir avuç zorbadan kurtulmadıkça "terör"den kurtulamaz. Çünkü bugün iktidarda terörle ayakta duran, halkın eğilim ve istemlerine kapalı, meşru olmayan ve sürekli terör üreten bir ekip vardır.

6 Kasım ve 25 Mart seçimleriyle içine girilen siyasallaşma sürecinde, halkın meşru mücadelesi ve örgütlenmelerinin olmadığı, devrimcilerin hesap edilmediği hiç bir sistemin tutmayacağı iyice anlaşılıyor. Cezaevlerindeki açlık grevleri bu anlamda bir varolma kavgasıdır ve anaların mücadelesi ile bir uyum halindedir.

Mahkum aileleri, Cunta ve yandaşlarının, bir sistem oluşturmak için geliştirdikleri ideolojik yapıyı parçalıyor. Nasıl ki 12 Eylül öncesi halkın mücadelesi meşru ve kaçınılmaz idiyse, bugün anaların mücadelesi de öyledir. Ama Cunta analara saldıramıyor. Akıllarının alamayacağı, kabul edemeyecekleri ve kaldıramayacakları bilinen radikal eylemler yapmalarına rağmen, analara ses çıkartamıyorlar.

Cezaevlerinde devrimciler, dışarda analar Cuntanın dayattığı sisteme karşı doğru alternatifin ve seçeneğin nerelerde gelişeceğini de gösteriyor. Halkın kendi eylemliliği bugün anaların, yarın işçilerin, gençlerin mücadeleleri gelecek bir toplumun güçlü dinamiklerini oluşturacaktır. Halkın demokrasi ve özgürlük eğilimlerine sahip çıkmak isteyen, kendilerini topluma bir güç, bir seçenek olarak sunmak isteyen burjuva güçlerin dışında; halk yığınları kendi seçeneğini kendi güçlü kolları ile yaratacaktır.

Cezaevlerinde devrimciler, dışarda analar bu seçeneğin gayrimeşru diye damgalanarak boğulamayacağını ispat ediyorlar. Güzel bir geleceğin hangi acılı ve sancılı bir kavganın sonunda elde edileceğini gösteriyorlar.

YURTDIŞINDA BİZLERE DÜŞEN GÖREVLER

"Türkiye'de demokrasi düşmanı teröristler var ve bunlar cezaevlerindedir." Batıda en çok duyulanlar bunlar. İnsan hakları konusunda, mahkumların talepleri konusunda yapılan her çalışmada karşılaşılan soru aynıdır: **"Bu mahkumların niteliği ne?"** Batıda, Türkiyedeki siyasi tutuklular iki kategoriye ayrılmıştır: **"Sendikacı, yazar, öğretmen, meslek kuruluşları mensubu"** gibi **"demokrat"** ve **"demokrasiden yana olanlar"** (ki bunlar savunulabilir) ve teröre bulaşmış, cinayet işlemiş terör örgütleri ve teröristler. Bunlar demokrasi düşmanıdır ve bunlarla dayanışmada da çok fazla bir anlam yoktur. Uluslararası Af Örgütü bu temel ayırıma göre çalışır. Ve adam öldüren, siyasi tutuklu sayılmaz

Bugün bir bağımsızlık ve özgürlük mücadelesinin verildiği ülkemizde, yukardakı ayırımın yanlış ve asılsız olduğunu anlatmak bizlerin temel görevi olmalıdır. Dayanışma hareketi, bir halkla ve onun mücadelesi ile dayanışmadır. Türkiye'de halk yığınları ve devrimciler demokrasi davaşı vermektedirler. Kendi geleceklerini tayin etme şansı ve hakkını kendilerine tanımayan bir azınlığa karşı meşru bir savunma konumundadırlar. Bu mücadelede saldırıya uğrayan, hakları gasp edilen, emekçi halk yığınlarıdır. Bir halkın mücadelesi, kendisini savunması, teröristlikle damgalanamaz.

Yurtdışında dayanışma hareketi bir halkla, onun demokrasi kavgası ile dayanışma olarak kavranmalı ve kavratılmalıdır. Türkiye'de kendi geleceği için mücadele eden (bu mücadelenin zeminini ve araçlarını kendileri seçmeyen, seçemeyenler) halk yığınları, devrimciler ve buna karşı sürekli saldırıda bulunan zorbalar vardır. Halk yığınlarını, onların meşru mücadelelerini **"terörist ve terörist olmayan"** ayrımına tabi tutmak, Türkiye'nin geleceğini karanlığa boğan, topluma yaşantıyı zindan edenleri tanımamak veya onları saklamaktır.

Cezaevlerinde devrimcilerin onurlu direnişi bizlerin buradaki mücadelesinin önemli bir parçasıdır.

İçinde yaşadığımız toplumda sürekli dışlandığımız, köşeye itildiğimiz koşullardaki haklarımız doğrultusunda yürüttüğümüz mücadele ne kadar meşru ve doğru ise, Türkiye halklarının mücadelesi de doğru ve meşrudur. Bunlar bir bütünlük arzeder. Dayanışma hareketini bu çerçevede geliştirmek, onu Türkiye'de acı çeken **"zavallı insanlara"** yardım düzeyinden çıkartmak, buradaki mücadelemizin doğal bir parçası haline getirmek gerekmektedir.

İSTANBUL'DA, İZMİR-BUCA'DA AÇLIK GREVLERİ SÜRÜYOR

İstanbul cezaevlerinde 11 Nisan 1984 tarihinde başlayan açlık grevi devam ediyor. Açlık grevinde olanlardan ABDULLAH MERAL ve M. FATİH ÖKTÜLMÜŞ adlı devrimciler vefat etmişlerdir. Durumları ağır olan 25'e yakın devrimcinin de hergün hayatlarını kaybedeceklerinden korkulmaktadır. Ağırlıkla Devrimci Sol'dan ve Türkiye İhtilalci Komünistler Birliğinden arkadaşların sürdürdüğü açlık grevine diğer örgütler sadece belli aralarla dayanışma grevi olarak katılıyorlar!

Cezaevinde insanca yaşamak için mücadele eden devrimcilerin, demokrasiye geçildiği iddia edilen bir ülkede yürüttükleri bu mücadele oldukça anlamlıdır. 13 ayı aşkın süredir yakınlarıyla görüşemeyen, cezaevlerinde her türlü insanca muameleden uzak çok kötü şartlarda yaşayan insanları bu mücadelelerinde yalnız bırakmamak gerekiyor.

Tutuklu yakınları da evlatlarının, kardeşlerinin yanında olduklarını gösteren bir dizi eylem yapıyorlar. 15 Mayıs'ta Taksim anıtına siyah çelenk konuldu. 12 tutuklu yakını göz altına alındı. Yine aileler çeşitli defalar heyetler oluşturarak Ankara'ya ziyaretler yaptılar.

Öte yandan İzmir-Buca cezaevinde bulunan devrimcilerin de açlık grevinde oldukları öğrenildi. Grevin ne zaman başladığı ve talepleri hakkında etraflı bir bilgi henüz bizlere ulaşmadı. Açlık grevinde olan devrimcilerden birisinin öldüğü bildirilmiştir.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Türkiye cezaevlerinde devrimciler bir varolma kavgası vermektedirler. Yok olmadıklarının, yok edilemeyeceklerinin ispatının mücadelesini vermektedirler.

Bizler yurtdışında elimizdeki tüm olanakları seferber ederek, açlık grevinde olan ve her an ölümle pençeleşen devrimcilerle dayanışmamızı yükseltmek zorundayız. Bu, herşeyden önce bir insanlık borcudur.

DERGİMİZİN YAYINA HAZIRLANDIĞI SIRADA GELEN HABERLERE GÖRE İSTANBUL'DA HAYDAR BAŞBUĞ VE SERMET PAKAN İSİMLİ ARKADAŞLAR VEFAT ETMİŞTİR.

AYRICA BUCA CEZAEVİNDEN GELEN HABERLERE GÖRE AHMET DENİZ İSİMLİ ARKADAŞ JANDARMA DİPÇİĞİ VE SÜNGÜSÜ İLE KATLEDİLİRKEN, FEVZİ IŞIK İSİMLİ DEVRİMCİ DE KOMAYA SOKULMUŞTUR. 40 KİŞİNİN DURUMUNUN DA AĞIR OLDUĞU BİLDİRİLİYOR.

Türkiye'deki son gelişmeler neler? Gençler, aydınlar, işçiler ne yapıyorlar? Aşağıda, bir arkadaşın gelişmeler üzerine bize yolladığı kişisel gözlemlerini ve değerlendirmelerini yayınlıyoruz.

türkiye'den gözlemler

"EN BÜYÜK IŞÇI, BAŞKA BÜYÜK YOK!": Türk-Iş'in Istanbul'da düzenlediği toplantıda işçiler sık sık bu sloganı atarak hem Evren'e hem bütün burjuva siyasal güçlere en güzel cevabı verdiler.

Sevgili arkadaşlar,

Aydınların Bildirisinden sonra Evren alelacele memleketi olan Manisa ve ilçelerine giderek, bildirideki düşünce ve taleplere doğrudan saldırdı. Bunları kamuoyu nezdinde *"lanetli"* göstermek için her türlü demagojiye başvurdu. Bu demagojilerden en önemlisini her zamanki gibi 12 Eylül öncesinin sol örgütleri, bunların yurtdışına giden elemanları ve bu sonuncuların faaliyetleri oluşturdu. Herşeyden önce şunu belirtmeliyim ki, bugün yurtdışında bulunan devrimcilerin, sosyalistlerin, ilericilerin geniş kamuoyu nezdindeki konumları pek olumlu değil, ve hatta bir ölçüde *"lanetli"*. Bunda kuşkusuz 12 Eylül yenilgisinin etkileri, çeşitli burjuva siyasal güçlerin ve özellikle cuntanın propagandalarının rolü büyük. Ama yurtdışındaki siyasal mültecilerin Türkiye toplumundaki gelişmeleri kavramaktan bile uzak bugünkü konumlarıyla farkına varmadan sürüklendikleri bazı hatalı pratik tutum ve davranışlarının da bunda rol oynadığını söyleyebiliriz. Ağır bir yenilgi sonrasında siyasal mülteciliğin kahredici koşullarını az da olsa yaşamış bir insan olarak yurtdışındaki devrimci arkadaşlara önerim, herşeyden önce dünyada ve özellikle Türkiye toplumunda neler olup bittiğini yakından gözlemeleri ve kavramalarıdır. Bence, bugün yurtdışından gelen yayınlarda ve *"dışardan yapılan iradi müdahaleler"*de görülen, zararını hep birlikte çektiğimiz ve halk yığınlarına da çektirdiğimiz bu hatalı davranışlardan ancak bu yolla kurtulabilinir. Bu amaçla bu mektupta Türkiye toplumuna ilişkin bazı gözlem ve izlenimlerimi, devrimcilerin, sosyalistlerin yapması gerekenlere ilişkin bazı düşüncelerimi aktaracağım.

* * *

1) Bugün gelinen noktada devrimci, demokratik halk hareketi açısından en tehlikeli gelişme, faşistlerin 12 Eylül öncesindeki geniş yığınlar nezdindeki lanetli konumlarından kurtulup, hızla meşruiyet kazanmalarıdır. (Bu gelişme, faşistlerin moral kazanmasından, devlet kurumlarında ve diğer toplumsal örgütlenmelerde mevzi kazanmasından bence daha tehlikeli bir gelişmedir.) Oysa aynı anda genel olarak sol ve özellikle devrimciler sosyalistler ve yurtseverler yığınlar nezdinde *"lanetli"* bir konuma getirilmek istenmektedir. 12 Eylül öncesinin içsavaş ortamının bütün sorumluluğu devrimcilere, sosyalistlere yüklenmekte, bu ortamın baş sorumlusu tekelci burjuvazi ve faşist güçler hızla günahlarından arındırılmaktadır. Bazı aceleci grupların 12 Eylül öncesinde halk hareketine de zarar veren politikaları bütün devrimcilere, bütün sola maledilebilmektedir. Yine SBKP, ÇKP ya da AEP yanlısı grupların —artık yeni bir hegemonya ve diktatörlük rejimi olduğu her geçen gün açığa çıkan— *"sosyalizm"* modeli bütün sola maledilmektedir. 20.yüzyılın ilk bağımsızlık savaşını vermiş bir toplumdaki tarihsel bakımdan oldukça güçlü bağımsızlık duygularıyla oynanarak bazı sol grupların Sovyet, Çin ya da başka bir ülke milliyetçiliğine alet olan *"bağımlı sosyalizm"* anlayışları yine bütün devrimcilere, bütün sola mal edilmektedir. Örneğin Evren Manisa'da yurtdışındaki Marksistleri ve demokratları kastederek, *"Bunlar Çerkez Etemdir. Çerkez Etem de gidip savaştığımız Yunan'a teslim oldu"* dedi. Yine aynı günlerde gerici ve faşist yazarlar *"hem kahrolsun emperyalizm derler, hem de o emperyalizmin kurumlarının kucağına otururlar"* diye yazarak, bazı Sovyet yanlısı sol çevrelerin son Avrupa Konseyi toplantısı sırasındaki tutumlarını eleştirdiler. Aslına bakılırsa, yenilgi sonrasında sol siyasal mülteci çevrelerin Avrupa'daki pratikleri pek başarılı sayılamaz. Yıllardır ülkemizin burjuva politikacıları, uluslararası sermaye çevreleri/kurumları ve hükümetler düzeyinde de olsa Batı'da hep *"el açmışlar"*, *"yardım"* istemişlerdir. Yenilgi sonrasında Marksist çevreler yurtdışında, hep cuntanın kötülüğünü ve acılarımızı, zayıflıklarımızı, zorluklarımızı işleyen ve *"yardım talep eden"* bir politik söylem ve pratiği aşamamışlardır. Kuşkusuz halkların bağımsızlığı, demokrasi ve sosyalizm mücadelelerinde zor günlerde yardımlaşma ve dayanışma önemlidir. Ama Türkiyeli Marksistlerin Batılılara, ülkemizdeki rejimin kötülüklerinden ve kendilerinin çektikleri acılardan başka anlatacakları şeyleri olmalıdır ve vardır da. Bugün yenilmiş bile olsa, Türkiye halklarının, Batılılara anlatılacak uzak ve yakın tarihinde her alanda ve düzeydeki başarıları ve olumlulukları vardır. Ayrıca özellikle yenilgi dönemlerinin zor günleri ulusal ve toplumsal kurtuluşçu hareketlerin ideolojik ve politik bağımsızlıklarının *"dayanışma"* görüntüsü altında bağımlılaştırılma tehlikesi ile karşı karşıya kaldıkları yıllardır da. Bunun somut örnekleri Komintern'in gelişim yıllarında ve Komintern sonrasında görülmüştür. Özellikle uluslararası sosyalist harekette her düzeyde bir parçalanma yaşandığı ve kökleri 30'lu yıllara uzanan milliyetçi eğilimlerin iyice yaygınlaştığı son onyıllarda bu tür örnekler artmıştır. Yurtdışındaki Türkiyeli Marksistlerin bütün bu gelişmeleri göz ardı eden hatalı tutum ve davranışlarına, bugün Türkiye burjuvazisi, çeşitli burjuva siyasal çevreler ve özellikle cunta, ülke içinde kamu vicdanında solu *"lanetli"* konuma getirmek için mal bulmuş magrebi gibi sarılmaktadırlar. Bu gelişme, yurtdışındaki Türkiyeli Marksistlerin dışarıdaki politik pratiklerini gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır.

* * *

2) Bugün Türkiye'de Marksist sol hemen hemen tüm grup ve örgütleriyle emekçi halk kitlelerinden tecrit edilmiş durumdadır. 12 Eylül öncesinin devrimci örgüt ve gruplarından geride kalan dağınık *"kalıntı örgütlü ilişkiler"*, hala 12 Eylül yenilgisinin şokunun etkilerinden kurtulamamış olan halk hareketiyle bağlarını bütünüyle yitirmiş ve dolayısıyla toplumda süren sınıf mücadelesi bağlamında hayatiyetlerini (kendilerini yeniden üretebilme özelliklerini) yitirerek kendi içlerinde kemikleşmiş durumdalar. Üstelik cuntanın sürdürdüğü *"Marksist sola karşı sürekli savaş"* politikası nedeniyle halk yığınları bu *"kalıntı örgütlü yapılara"* karşı bütün bütüne terörize edilmiş durumdalar.

Bu arada toplumun oldukça geniş kesimlerinde cuntaya, 12 Eylül rejimine ve bu rejimin savunucusu politik grup (ANAP, MDP, faşistler) ve kurumlara karşı bugün için cılız ama gelişmeye açık yaygın bir muhalefet gözlemlenmektedir. Bugün bu toplumsal muhalefet kıpırtı halinde, kendini çok çeşitli alanlarda (burjuva muhalefetin toplantı ve gösterilerinde, Türk-İş ve bağımsız sendikaların çeşitli faaliyetlerinde, aydınların ve öğrenci gençliğin çeşitli toplumsal ve kültürel faaliyetlerinde) değişik biçimlerde ifade etmektedir. Ve cunta devrimcilerle, Marksistlerle bu toplumsal muhalefet hareketinin birleşmemesi için onları —sürekli terörize etmeye çalışarak — sıkıştırdığı köşede tırpanlamakta, imha etmektedir. Bu bağlamda cunta güçleri ile devrimciler arasındaki çatışmalar toplumsal muhalefet hareketinin *dışında* geçmekte ve dolayısıyla halk hareketini ilerletici bir işlevi görememekte, hatta bazı durumlarda geriletici bir işlev de görebilmektedir. Sonuç olarak denilebilir ki, bugün devrimciler için acil sorun *bu açmazı aşabilmek*, toplumsal muhalefet hareketiyle *organik* bağlar kurabilmek ve halkın mücadelesinin örgütlenmesini ilerletip geliştirecek politikalar geliştirip uygulayabilmektir. Ama bunun için ön koşul toplumun bugünkü verili durumunu kendi çelişki ve çatışmalarını gözleyip kavramaktır. Toplumun bugününü kavramak bize geçmiş ve gelecek arasında sağlam bir bağ kurmamızı da sağlayacaktır. Çünkü bugün geçmişin olumlu/olumsuz birikimlerini barındırdığı gibi, geleceğin geliştirilmesi gereken nüvelerini de içermektedir.

* * *

3) 12 Eylül darbesi ve yenilgi ile birlikte Türkiye sınıflar mücadelesi tarihinde yeni bir dönemin başladığı gerçeği bunu görmek istemeyenlere bile kendisini kabul ettirdi. (12 Eylül darbesinin 12 Mart'tan farklılığı da burada yatmaktadır. 12 Mart sadece sosyalist hareketin sivri ucunu törpülemekle yetinirken 12 Eylül Türkiye toplumuna her alanda ve her düzeyde müdahale etmiştir ve bugün yaşanan çeşitli sorunlar bir ölçüde bu müdahalenin sonuçlarıdır.) Son bir yıldır toplumumuzdaki çeşitli siyasal değişme ve çatışmalar, 12 Eylül öncesinin *bütün* siyasal güçlerinin kendilerini yeniden tanımlama, biçimleme; geçmişleriyle ve temsil ettikleri, destek gördükleri ve hitap ettikleri sınıf ve kesimlerle olan ilişkilerini yeniden kurma; birbirleriyle olan ilişkilerini ve çelişkilerini yeniden belirleme ve kendi iradeleri dışında oluşan belirlenmeleri ise kavrama, bilince çıkarma ve buna uygun davranma sürecini yaşadıklarını göstermektedir. Ortaya çıkan bütünde ise eskinin (12 Eylül öncesinin) unsurları olduğu kadar, yepyeni unsurlar da vardır. Bu durum Marksistler için yeni dönemi bilince çıkarma; yeni dönemin koşullarına denk düşen, yeni dönemin ihtiyaçlarına denk düşen *"yeni"* bir ideolojik politik hat; —yığınların eski örgütsel kimliklere karşı terörize edilme durumları da göz önünde bulundurulursa— yeni bir mücadele ve örgütlenme süreci anlamına gelmektedir. Devrimci hareketten geride kalanlar için bu, onu —devrimci mücadele, örgütlenme ve sosyalizm anlayışı açısından— sosyalist hareketin bütününden farklılaştıran temel ayırdedici özelliklerini *bugünün sınıf mücadeleleri zemininde* yeniden inşa ve böylece onu aşma sorunudur.

Bugünün sınıf mücadelesi zemininde halk hareketi açısından neler gözlenmektedir?

* * *

4) Bugün halk hareketi dağınık, örgütsüz ve oldukça *kendine güvensizdir.* Bu sonuncuda, 12 Eylül yenilgisinin, 12 Eylül rejiminin pratik müdahale ve propagandalarının etkisi büyüktür. Ama bunda kuşkusuz, 12 Eylül öncesinin sol hareketlerinin büyük bir bölümünün yanlış politikaları da rol oynamıştır. CHP halk hareketine umut olarak Ecevit'i göstererek onu söndürmeye çalışırken, sosyalist hareketin çeşitli grupları da ona öncülük etme adı altında onu *kendi disiplinleri* altına almaya çalışmışlar ve böylece onu köreltmişlerdir. (*"DGM'ye Hayır"* direnişleri sırasında *"işçiler taşkınlık yapmasın"*(!) diye kamyonlu yürüyüş düzenleyerek işçileri kamyonlara hapseden sosyalistler bile görülmüştür!) Halk hareketinin gücüne inanan devrimci hareket ise bütün pratiğinde onu ilerletmeyi, geliştirmeyi hedef almıştır. Onun öncülük pratiği halkın kendi gücünün bilincine varmasını ve bunu harekete geçirmesini sağlama pratiğidir. Devrimci hareketin 1975-80 konjonktüründeki pratiğinin en belirleyici önermesi olan Direniş Komiteleri halk hareketinin *kendi* faaliyetliliğinde ortaya çıkmış, devrimci hareket tarafından bilinçle kavranıp yığınlara halkın kendi iktidarının nüveleri olarak sunulmuştur. (Devrimci hareketin bu ayırd edici Marksizm ve sosyalizm anlayışı, onun şiarlarına kadar yansımıştır: *"Yaşasın Gençliğin Devrimci Eylemliliği"*, *"Devrimci Gençler Halk Eylemlerinin Ön Saflarına!"*, *"Halkın İktidarı Halkın Güçlü Kollarıyla Kurulacaktır"*, *"Üreten Biziz, Yöneten de Biz Olacağız"*, *"Halka Kalkan Faşist Eller Kırılsın"*, *"Faşizme Karşı Direniş Komitelerinde Birleşelim"*, *"Direniş Komiteleri Halk İktidarının Çekirdekleridir"*.) Bugün de sorun, henüz kıpırtı halinde olan çeşitli toplumsal muhalefet kesimlerinin *kendi* eylemliliklerinin bizzat içinde yer alarak onların bu eylemliliklerini ve örgütlenmelerini teşvik etmek, onların kendilerine yeniden güven kazanmalarını sağlamaktır.

* * *

5) Toplumsal muhalefet hareketinin bugün benim gözlemleyebildiğim kesimlerde en hareketli olan unsurları işçiler, öğrenciler ve aydınlardır. Gözlemlerimi aktarmaya öğrenci gençlikten özellikle de yüksek öğrenim gençliğinden başlayayım.

Bugün gençlik yığınları herşeyden önce bir *"toplumsal kimlik"* arayışı içindedir. 12 Mart sonrasında gençlik yığınları bir toplumsal kimlik arayışından ziyade bir siyasal arayış içindeydi. O yıllar genç insanların kendilerinin toplumdaki işlevlerine, toplumsal dönüşüm süreçlerindeki işlevlerine ilişkin zihinleri açıktı: *"Gençlerin ve özellikle aydın gençlerin halka karşı sorumlulukları vardır. Bunlar yerine getirilmelidir."* O zaman tartışma bu noktada başlıyordu. *" 'Bu yerine getirme' nerede ve nasıl olmalıdır?"* sorusunun cevabı aranıyordu. Ama 12 Eylül darbesi yapıldığında ortaokul öğrencisi olup da bugün üniversite öğrencisi olan yeni bir kuşak var ki, *"Ben kimim? Benim bu toplumdaki yerim ne? Benden ne bekleniyor? Ne yapmalıyım?"* sorularının cevabını arıyor. Çünkü okulundan, yurt yaşantısına kadar herşeyin tepeden belirlendiği öyle bir kurumsal yapı kurulmuş ki genç insanın kendisinin —günlük yaşantısına ilişkin bile— pek bir şeyi belirleyebilme şansı yok. Üstelik cuntanın izlediği terör siyasetinin yarattığı yıldırıcı etkileri de unutmamak gerekir: Genç insan, televizyonda, radyoda, basında, yakın aile çevresinde, sürekli bir biçimde kendisinden önceki kuşağın ölerek, işkence görerek, cezaevlerinde yıllar geçirerek pahalı bir bedel ödediğinin propagandasıyla karşı karşıya gelmektedir. Hatta zaman zaman bütün olup bitenlerin ve bugünkü devlet terörünün sorumlusu olarak 12 Mart sonrası gençliği gösterilmektedir. Son *beş yıldır* evde *"aman ha"*, okulda, yurtta, basında *"sakın ha"* ile büyüyen yeni gençler biraz ürkek ve şaşkın ama *çok daha fazla sorgulayıcılar.*

Eğitim/öğrenim sürecindeki *"yarış atmosferi"* geçmiş yıllara göre çok daha acımasız. Çocuklar *daha ilkokuldan "birinci basamak/ikinci basamak"*, labirentine sokulmakta, korkunç vahşi bir bireycilik teşvik edilmektedir. Üniversiteleri 6 yılda bitirme zorunluluğu getirilmiştir. Öte yandan YÖK uygulamalarıyla üniversite kapasiteleri düşerken, üniversitelere eskisine oranla çok daha fazla öğrenci alınmakta, ve öğrenciler birinci ve ikinci sınıflarda yığınsal bir biçimde elenmektedirler. Bu sürede öğrenciler dersten başka birşeyle uğraşamamakta, hatta dersler üzerinde bile özgürce düşünememekte, korkunç bir yarış havasına sokulmaktadırlar.

Bireycilik teşvik edilirken, bireyselleşme her düzeyde önlenmektedir. Farklı düşünme (*"Ne olur ne olmaz, zararlı ve sapık akımlara kapılabilir"* endişesi ile) sürekli her alanda ve her düzeyde önlenmek istenmektedir. Genç insan evde, okulda, yurtta *sürekli* denetlenmektedir. Sürekli bir *"büyük gözaltı"* yaşanmaktadır.

Örneğin öğrenci yurtları tam bir hapishanedir. Dolabınızın bir anahtarı sizdedir, diğeri ise —genellikle emekli asker ya da polis olan— yurt müdüründe. Ne okuduğunuz, ne yazdığınız, nasıl yaşadığınız sürekli denetlenmektedir. Ailenize ya da sevgilinize yazdığınız mektup bile her an okunabilir. Hatta yatağınızı nasıl düzeltmeniz gerektiği, dolabınızın içinin nasıl olması gerektiği bile yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Ve bütün bunlar sürekli denetlenmektedir. Yurtları belirli saatlerde terketmeniz gerekir. Genellikle saat 10.30'da. (Ve saat 10'dan sonra beş dakikada bir anons yapılır: *"Yurdu yarım saat içinde terketmeniz gerekir"*, *"Yurdu yirmibeş dakika içinde terketmeniz gerekir"*, *"Yurdu yirmi dakika içinde terketmeniz gerekir"* vb...) Ve yurda bazen saat 15.00'ten, bazen de saat 17.00'den önce giremezsiniz. Unutmayın, dolabınızın anahtarı yurt müdüründedir! Kız öğrenciyseniz, bazı yurtlarda erkek arkadaşınız değil yurda girmek, yurdun kapısının önüne bile gelemez; evci olarak çıkmak isterseniz , evci olarak çıkacağınız kimsenin ev adresini ve iş adresini noterden belgelemelisiniz, ayrıca yurt yöneticilerinin evci olarak çıkacağınız kişi ile mülakat yapıp, onay vermesi gerekir. Bütün bunlar uzatılabilir. Dolayısıyla bugün genç insanlar herşeyden önce *"Ben kimim?", "Bu toplumdaki yerim ne ve ne olmalı?", "Şu her alandaki ve her düzeydeki v e s a y e t i nasıl parçalayıp, kendimi özgürce ifade edebilirim?"* sorularının cevaplarını arıyorlar. Kısacası soru *sorabilenler*, soruları çok daha köklü ve kapsamlı soruyorlar.

Öğrenci gençliğin geniş bir bölümü sola, ilerici, devrimci düşüncelere *açık.* (Yeter ki onun bugünkü nesnel gerçekliği doğru kavranabile.) Hemen hemen tüm yüksek öğrenim kurumlarında çeşitli kültür (tiyatro, edebiyat, sinema, müzik, folklor) ve spor faaliyetleri klüpleri kurulmuş durumda. Kültür faaliyetleri ağırlıkla sol eğilimli gençlerin hegemonyasında. (Açıktır ki toplumsal muhalefetin belli bir bilince ulaştığı bir toplumda siyasal faaliyetler son derece kısıtlanır ve baskı altına alınırsa, halk hareketinin çeşitli kesimleri kendilerini doğrudan siyasal görünmeyen kurumlarda mutlaka ifade eder.Bu özellik bugün Türkiye'de de gözlenmektedir. Bazen kültürel faaliyetler toplumdaki siyasal çatışmaların odak noktası oluvermektedir. Örneğin, son günlerin en önemli siyasal çatışma ve kamplaşması —eski MHP eğilimli— ANAP'lıların etkin olduğu Ankara Belediye Meclisi'nin Sıhhiye'deki *"Hitit anıtını kaldırma"* kararı etrafında dönmektedir.) Örneğin Mayıs başında İstanbul Üniversitesi Gençlik Şenliğini izledim. Bütün etkinliklerde *"Ezop diliyle de olsa"*, özgürlük, sevgi,acılara ve baskılara karşı direnme ve dayanışma motifleri işleniyordu.

Kültür ve bilim klüpleri, gençlerin toplandığı yerler oluyor. Ayrıca büyük kentlerde gençler —kendi ifadeleriyle— ilginç *"gençlik mekanları"* , *"alternatif yaşam mekanları"* yaratıyorlar. Buraları ders çalışılan, sergiler açılan, sohbet edilen, müzik dinlenen, oyun oynanan *"gençlik kahveleri"* oluyor. Buraları sivil polislerce denetlense bile, *hiç olmazsa "resmi olarak"* (tüzükle, yönetmelikle, sürekli tur atıp nutuk çeken —asker emeklisi— bir müdür tarafından) denetlenmiyor!

Bu arada bütün yazıları imzalı olan çeşitli gençlik dergileri yayınlanıyor. (Gençlik ve Toplum, Yeni Olgu, Yarın, Gözlem, Gençlik Yazıları, Bizim Ocak, vb. Bunlardan sonuncusu faşistlerin, diğerleri sol eğilimli gençlerin. Bu sonuncuların biri eski TİKP yanlılarının, biri genel olarak Sovyet yanlılarının, diğer üçü ise ya 12 Eylül *öncesinde "ortayolcu"* diye bilinen çevrelerle ilişkisi olmuş, ya da çoğu yeni yetişen kuşağın temsilcilerinin çıkardığı dergiler.)

Gençlik hareketi kendi yeni önderlerini de yaratıyor. Şimdilik bunlar, söz konusu dergilerin yazarları, ya da bu kültürel ve toplumsal etkinliklerin başını çeken gençler. Söz konusu gençlik dergileri, gençlik mücadelesinin önemli harekete geçiricileri işlevini görüyor. (Ayrıca gençlik dergilerinin büroları —sürekli izlense de— gençler arasında bir iletişim yeri işlevini de görüyor.) Örneğin Yeni Olgu dergisi geçen aylarda imzalı yazılarla çeşitli yurtlardaki yaşamı kamuoyuna yansıttı. Bunun üzerine çeşitli yurt yönetimlerince derginin yurtlara sokulması fiilen yasaklandı. Yazılardan birini yazan kız öğrenci yurttan atılınca, olay bir basın olayı oldu. (Örneğin Güneş'te Refik Erduran bir makale yazıp *"Kızım, seni alnından öperim, gel bizim evde kal"* dedi.) Yine diğer yazıyı yazan öğrencilerden biri sahte soyadı kullandığı için yurtta (AÖS'de) aynı adı taşıyan tüm öğrenciler yurt yönetimince sorguya çekildiler. Yeni Olgu'nun son sayısında *"Umut"* adlı *"illegal"* genç yazar, birinci yazıdan sonra yurtta bütün olup bitenleri anlatarak yurt yönetimiyle polemik yapıyor. Gelinen noktada Yeni Olgu çalışanları gözaltına alınsa, arkalarında bütün demokrat basının, partilerin ve kamuoyunun desteğini bulacak. (Yurt yönetimleri Gençlik Toplum dergisinin ortasında verdiği YÖK'le alay eden posterlere karşı da savaş açmış durumdalar.)

İŞÇİLER SESLERİNİ YÜKSELTİYOR: *Metropoliten bölgelerde çeşitli işçi eylemleri gelişiyor. Son olarak geçtiğimiz günlerde İstanbul'da Arı Bisküvi Fabrikasının aylardır ücretlerini alamayan işçileri çareyi topluca istifa etmekte buldular. İşçiler işverenin yıllardan beri vermediği toplu sözleşmelerden doğan haklarını talep ederek toplu istifa dilekçelerini ilgili yerlere gönderdiler.*

Gençlik hareketi yoğun bir biçimde şimdilik okul, yurt ve ev yaşantısındaki sorunlarını kamuoyuna yansıtma çabası içinde. Bu arada bazı toplu eylemler de oluyor. Örneğin birinci ve ikinci sınıftan vizeler nedeniyle okuldan atılma durumunda kalan öğrenciler, topluca çeşitli kurumlara (Bakanlık, yargı organları, basın, partiler) başvuruyorlar. Yurtlarda ve bazı okullarda (İstanbul, Ankara ve İzmir'de) basına da yansıyan çeşitli yemek boykotları oldu. Bütün bu faaliyetlerde talepler son derece somut ve güncel. Bunların bazıları 12 Eylül öncesinin gençlik mücadelesi ile karşılaştırıldığında oldukça *"ters"* de görünebiliyor. Örneğin 12 Eylül öncesinde devrimciler faşist saldırılara karşı bir önlem olarak yurtlarda nöbet sistemi koymuşlardı. Darbe sonrasında bizzat yurt yönetimleri nöbet uygulamasını devam ettirdiler. Ama bu kez eğer yurtta pul, bildiri gibi eylemler olursa bunun sorumlusu olarak nöbetçiler görülüyor ve cezalandırılıyordu. Yurtlarda böyle olaylara artık pek rastlanmasa da zorunlu nöbet uygulaması devam ediyor. Ve şimdilerde öğrencilerin talebi: *"Nöbet kalksın"*.

Yasal olanaklar 12 Eylül öncesi ile karşılaştırıldığında oldukça sınırlanmış olsa da gençlik kültür ve spor klüplerinin dışında da örgütlenmeye hazırlanıyor. Gençlik dergileri şimdi bunun propagandasına başladı. Bu tür ilk örgütlenme girişimi Bakanlığa bağlı Genç Çalışma Gönüllüleri Derneği oldu. 1985'i Unesco , Gençlik Yılı ilan ettiği için, hükümet öğrenci derneklerine izin verecek. Üniversite yönetimleri bunların *"sarı dernek"* olması çabası içindeyken, ilerici öğrenciler de buralarda etkin olma hazırlığı içindeler.

Bugün gençlik dergilerinde gözlenen ağırlıklı yaklaşım kendisini *"vesayete karşı olmak"*, *"gençlik kendini özgürce ifade etmelidir"*, *"gençlerin ne yapacağına bizzat gençler karar vermelidir"* düşüncelerinde ifade ediyor. Dolayısıyla bugün gençlik hareketine eski örgüt kimlikleri adına yaklaşmak, sadece yığınların bu kimliklere karşı terörize edilmiş olmasından değil, ama aynı zamanda genç insanlarda oldukça yaygın olan *"vesayete karşı olma"* eğilimi nedeniyle de oldukça yanlış olur ve gençlik yığınlarında yankı bulmaz. (Ayrıca 12 Eylül öncesinin gençlik hareketine 79'da ya da 80'de katılıp da bugün üniversite sonlarda olan bir kuşak var ki, *"geçmişe öfkeyle bakıyor"* (!) Çünkü bu kuşak gençlik hareketine 74-77 yılları arasında katılanlardan farklı olarak bağımsız bir gençlik hareketi göremedi. Çünkü gerek solun bir çok grubunun grupçu bir anlayışla kendi gençlik tekkesini kurması nedeniyle tek ve özerk bir gençlik hareketinin olmasının önlenmesi; gerekse de Türkiye'de sınıf mücadelesinin bir içsavaş boyutuna ulaşması nedeniyle çeşitli kesim örgütlenmelerinin 80'de kendi özerkliklerini büyük ölçüde yitirmesi sonucu 79'da ve 80'de üniversitelere gelenlerin, kurumları ve kuralları bütünüyle belirlenmiş bir savaş arenasının askerleri olmaktan başka yapacak bir şeyleri yoktu. Şimdi bu kuşak 74-79 arasını yaşamadığı için *"geçmişin gençliğin kendi yaratıcı özelliklerini seferber edemediği, tersine bunları öldürdüğü"* eleştirisini yapıyor.) Bugün gençlik hareketinin *bütününe* seslenen onun *"vesayete karşı çıkmak, özerkleşmek"* eğilimlerine sahip çıkan, teşvik eden ve onun kendi somut sorunları etrafındaki mücadelesini, generallerin *"vesayet rejimine"* karşı —faşizme karşı— toplumumuzda başlamış bulunan demokrasi ve özgürlük mücadelesiyle birleştiren, gençliği fetheder.

"Kalıntı örgütlü ilişkiler"'in gençlik içindeki bu yeni oluşumlarla bağları hemen hemen pek yok. Söz konusu *"örgütlü yapılar"* bazı genç unsurlarla ilişki içinde olsalar bile, açığa çıkmamak için onları *bu* mücadelede seferber edemiyorlar. Ya da *arada sırada* ancak kendi öznel konumlarına denk düşen bazı sınırlı faaliyetleri oluyor. Fakat bu faaliyetler, günümüz gençliğinin ileri kesimleri o birimdeki ya da geneldeki gençlik (hareketinin) sorunlarını tartışır ve bu doğrultuda çalışmalarda bulunurken bunların çoğu kez dışında oldukları ve yine öğrencilerin somut sorunlarıyla doğrudan bağlantılı olmadıkları için geniş öğrenci kesimlerinde hiç bir yankı bulamamakta ve hatta bazen olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir.

Ek bir gözlem: Sol gençlik hareketinde şimdilik kırsal kesim kökenlilerden ziyade kent kökenliler daha etkin konumdalar.

Son bir nokta olarak faşistlerin durumuna değinelim. Faşistler şimdilik üniversite yönetimlerinin (ve rejimin) savunuculuğunu yapıyorlar. Zaten YÖK operasyonu ile üniversite yönetimlerinin büyük bir bölümü eski Ülkü-Bir'lilerin denetimine geçmiş durumda. Faşistler öğrenciler arasında azınlıkta (Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi gibi eskiden de etkinlik kurdukları bazı sınırlı öğrenim kurumlarında etkinlikleri sürüyor.) Sosyal faaliyet klüplerini üniversite ve yurt yöneticilerinin atama ya da görevlendirmesiyle *yukardan aşağıya* ele geçirmeye çalışıyorlar. Kültürel faaliyetlerin yanı sıra ağırlıkla güreş, tekvando gibi sportif faaliyetlere yöneliyorlar. Ama bazen bu faaliyetler de çatışma konusu olabiliyor. (Fen Fakültesinde atletizmde bir yarışta faşistleri geçen ilerici bir öğrenci tekvandocu faşistlerce dövüldü.)

* * *

7) Toplumsal muhalefetin bugün en önde gelen unsurlarından biri de işçiler. 84 başında sendikal faaliyetlere yeniden izin verilmesi ile birlikte özellikle büyük kentlerde işçiler 12 Eylül sonrasında neleri kaybettiklerini hızla anlamaktadırlar.

Getirilen yeni yasalar nedeniyle yüzbinlerce işçi toplu sözleşme masasına oturamama tehlikesiyle karşı karşıyadır. (Yeni yasalara göre bir sendikanın bir işyerinde toplu sözleşme masasına oturması için hem söz konusu iş kolunda toplam işçi sayısının yüzde 10'unu kapsaması gerekir, hem de o işyerinde çoğunluğu —yüzde 51— sağlaması gerekir.) Yetki kararlarının verilmesi yetkisi Çalışma Bakanlığına aittir. Şimdiden yetki sorunu tam bir kördüğüm olmuştur. Ayrıca Çalışma Bakanlığında etkinlik kuran faşistler demokrat ve ilerici sendikalara büyük güçlük çıkarmaktadırlar. İşverenler ve hükümet bazı iş kollarında Türk-İş'e bağlı sendikaları bile aşırı bulmakta ve çoğu kez ağırlıklarını faşist sendikalardan yana koymaktalar. (Örneğin Metal iş kolunda yönetimi sosyal demokrat olan ve 12 Eylül öncesinden kalma Otomobil İş Sendikasına karşı işçilere Türk-İş üyesi faşist Türk-Metal dayatılmıştır. MESS bu konuda üyelerine ve işçilere ağır baskılar uygulamaktadır. İşçiler işlerini kaybetmek pahasına bu baskılara boyun eğmemektedirler, ve gerek söz konusu baskıları, gerekse kendi boyun eğmeyişlerini basına ileterek kamuoyu oluşturmaktadırlar.)

Bu arada 84 başına kadar DİSK'e bağlı sendikaların üyelerinden bütün propagandalara rağmen Türk-İş sendikalarına ve diğer sendikalara büyük kayışlar olmamıştır. Ancak 84'te bazı iş kollarında çeşitli nedenlerle belli bir kayış başlamıştır. Gelinen noktada Türk-İş bile yeteri ölçüde teslimiyetçi görünmemekte olduğundan ve özellikle önümüzdeki yıllarda sosyal demokratların (ve genel olarak solun) Türk-İş içinde etkin olma (ya da Türk-İş'in yeni ve etkin bir sol konfederasyon daha doğurması) olasılığı karşısında MİSK'e faaliyet izni verilmiştir. Sendikal çevrelerde ve işçiler arasında bu da belli bir huzursuzluk ve tartışma yaratmıştır.

Diğer yandan, gerek MESS gerekse TİSK üyelerine toplu sözleşmelerde işçilere var olan yasalarla sağlanandan daha fazlasını vermemeleri çağrısında bulundu. Bu çağrı, toplu sözleşme düzenini bütünüyle işlevsizleştirmektedir. Yine kamu kesiminde kamu işverenleri üst örgütü kurularak bütün kamu kesimi için geçerli olacak tek bir sözleşme dayatması planlanmaktadır. İşveren kesiminin bu saldırgan tutumuna karşın sendikalar yetki sorunlarını çözmüş olsalar bile toplu sözleşme masasına her bakından oldukça güçsüz oturmaktalar. Grev hakkı son derece kısıtlanmıştır, üstelik grev son derece güç gerçekleştirilebilir olmuştur. Üstelik, grev yapılsa bile grevin ertelenmesi ya da kırılması için işverenlere ve hükümete çok geniş ola-

devamı arka sayfada

naklar sağlanmıştır. (Ayrıca büyük kentlerde sıkıyönetim devam ettiği için sendikal faaliyetlerde sıkıyönetimin ek sınırlamaları sürmektedir.) Yeni *iş ve sendika yasalarının* bu durumu çok kısa sürede hemen açığa çıkmıştır. En başta Türk-İş olmak üzere sendikalar bu yasaların —daha onlar uygulanmaya başlanmadan— değiştirilmesi talebiyle kamuoyu karşısına çıkmışlardır. Tüm sosyal demokrat parti ve çevreler de bu talebe sahip çıkmakta ve işçilere sürekli bu tür ekonomik demokratik sorunlarının çözümünün siyasal iktidar sorununun çözümüne bağlı olduğunu, yani bunları çözebilmek için önce demokrasi sorununu çözmek gerektiğini anlatmakta ve *kendi partilerinin* iktidarının bu sorunu çözeceği motifini işlemektedirler.

Aslında sosyal demokrat parti ve çevreler *"ateşle oynamaktadırlar"*. İşçiler gerçekten bütün bu sorunların çözümünün siyasal iktidar sorununda yattığını, demokrasi sorununun çözümünde yattığını yavaş yavaş da olsa görmeye başlamaktadırlar. Sosyal demokratların ve reformistlerin propagandaları bu süreci hızlandırmaktadır. Ama onlar *"ateşle oynadıklarının"* bilincinde olarak bugün harekete geçirmeye çalıştıkları işçi yığınlarını durduracak barajları da şimdiden kurmaktadırlar. Sorunu sadece *kendi* partilerinin hükümet olması ve sendikaların etkinliğinin artması ile sınırlamaktadırlar. Bu arada *"varolan sosyalizmin"* işçi sınıfının sınıf olarak iktidarı ve demokrasi sorunları açısından tüm olumsuzlukları işlenerek, işçiler sürekli olarak *"Batı tipi çoğulcu demokrasiyi"* savunmaya ikna edilmeye çalışılmaktadır. Hangi çağda, ne tür bir ülkede yaşadığımız göz ardı edilerek ve adeta unutturulmaya çalışılarak, *"demokrasi için piyasa ekonomisi şarttır"*, *"demokrasiyi gerçekleştirmek için piyasa ekonomisini savunmak gerekir"* düşünceleri işlenmektedir. İsmail Cem'in son günlerde oldukça satan *"Sosyal Demokrasi Nedir? Türkiye'de olabilirliği?"* adlı son yapıtında *kaba* bir özetle şu görüşler savunulmaktadır: *"Demokrasi, çoğulculuk demektir, demokrasinin yaşayabilmesi için çoğulcu bir sınıf düzeni olması lazımdır. Sosyalizm tarihi göstermektedir ki çoğulcu bir sınıf düzeni ortadan kaldırıldığında demokrasi de ortadan kalkmaktadır. Demokrasinin yokluğu ise en fazla işçilere zarar vermektedir. Dolayısıyla işçiler kendi çıkarlarına olan demokrasiyi gerçekleştirmek ve savunmak için burjuvazinin sınıf olarak varlığını kabul etmek ve hatta bizzat savunmak durumundadırlar."* (Bu arada Kautsky ve Bernstein'in düşüncelerine uzun uzun yer verilmekte ve Lenin'in düşünceleri özellikle kendisinden sonrakilerin *"Leninizm"* adına söyledikleri ve daha önemlisi yaptıklarıyla anlatılarak olumsuzlanmaktadır.) Kısacası Lenin sonrası 3.Enternasyonale *"Leninizm"* adı altında egemen olan dogmatik (ve çoğu kez ekonomist) bir Marksizm anlayışının sonunda uluslararası sosyalist hareketteki bugünkü durumu yaratan tüm olumsuz pratikleri Marksizmin kendisine, Marks'ın, Lenin'in devrimci düşünce ve pratiklerine mal edilerek, işçi yığınları (ve çeşitli çalışan kesimler) Marks'ın, Lenin'in doğru ve devrimci düşüncelerinin etkisinden kurtarılmak istenmektedir. Ve bugün basın-yayın dünyasında devrimci marksizme yoğun bir saldırı var. İşin acı tarafı da bizim sol örgüt ve grupların çoğu, sırtlarında bir kambur gibi duran varolan sosyalizmin bugünü ve tarihiyle ve bu arada kendi geçmişleriyle hesaplaşarak bu saldırıyı püskürtmek yerine 12 Eylül öncesindeki hataları ve olumsuz pratiklerine de yansıyan bu Marksizm yorumunu kendilerine uyarlanmış özgül biçimlenişleriyle aynen sürdürmektedirler. Açıktır ki bu yaklaşım sadece ve sadece sosyal demokrat ve reformist çevrelere güç verir.

İşçi yığınlarına gelince, işçiler giderek daha çekilmez hale gelen toplumsal yaşam (pahalılık, konut, ulaşım, çevre kirliliği, kültürel boşluk gibi artan toplumsal sorunlar, vb) karşısında çeşitli toplu eylemliliklerde bulunuyorlar. *İşverenlerin* cuntanın kararlarını bile çiğneyen tutumları karşısında sıkıyönetim komutanlıklarına, bölge çalışma müdürlüklerine, yargı organlarına ve *kapatılmamış sendikalara* topluca başvuru (toplu ziyaret, toplu dilekçe verme, toplu mektup ve telgraf gönderme, vb.) gibi pratikler daha Anayasa referandumunun öncesinde başlamıştı. Bunlara son zamanlarda varolan partileri ve özellikle demokrat basın organlarını ziyaret etme eklendi. Ama özellikle 84 yılı içinde büyük metropoliten bölgelerde (özellikle İstanbul-Adapazarı hattında) yetki sorunundan kaynaklanan baskılar, aylardır ücret alamama durumları karşısında, bazıları basına da yansıyan direnişler olmaktadır. (Yemek boykotu, işyeri işgali —hatta kapıları kaynaklama—, topluca istifa edip üretimi fiilen durdurma, vb.)

Diğer bir doğrudan gözlem, 25 Mart yerel seçim kampanyasında SODEP'in Adana, İzmir ve İstanbul mitinglerine işçilerin yoğun ve coşkulu bir biçimde katılımıydı. Yine bazı sınırlı ama doğrudan tartışmalarımdan çıkardığım izlenim bugün aydınlardan sonra ne yaptığının en fazla bilincinde olan kesim işçiler. Ve bugün toplumsal hareketlilik *içindeki* herhangi bir işçi yine aynı hareketlilik *içindeki* herhangi bir öğrenciye göre daha kararlı ve daha atak görünüyor. (Ayrıca tüm karşı propagandalara rağmen DİSK kendi tabanı nezdinde olumlu görüntüsünü sürdürüyor. Örneğin SODEP'in İstanbul mitinginde işçilerin kendilerine ilişkin olarak *"Sendikal Haklarımız Söke Söke Alırız"*, *"İş, Ekmek, Özgürlük"* sloganlarından sonra en fazla attıkları sloganlardan biri *"DİSK'e Özgürlük"* idi.) Ayrıca işçiler varolan sendikaları sendika yönetimlerini oldukça sıkıştırıyorlar. Eski MSP yanlılarının Hak İş'i ve hatta faşist sendikalar bile işçi hak ve özgürlüklerini lafta da olsa savunmak durumunda kalıyor. Türk-İş sendikaları gerek sivil burjuva muhalefetin çeşitli odaklarıyla olan ilişkileri, gerekse de tabanın sıkıştırması nedeniyle (ve bir ölçüde de son yasalar yüzünden kendileri de bir varolma/yok olma noktasında olduklarından) *"tabanla toplantı"* adı altında işçi toplantıları düzenliyorlar. Bunlardan ilki yerel seçimler öncesinde İzmir'de, ikincisi de *"Barış, Ekmek, Özgürlük"* adıyla bir iki hafta önce İstanbul'da Harbiye'deki açık hava tiyatrosunda yapıldı. İkincisini izledim. Tam bir bayram havasındaydı. Kısmen 1976 1 Mayısının atmosferi vardı. Türk-İş tabanı attığı sloganlarla yönetimi oldukça sıkıştırdı. (*"Sendikal Haklarımız, Söke Söke Alırız"*, *"Türk-İş Nerede"* *"Sendikada Özgürlük"*, *"İMF'ye Hayır"* sloganları oldukça sık atıldı.) Bu arada yeni bir slogan, bütün sloganları bastırdı ve Evren'e ve tüm burjuva siyasal güçlere en güzel cevabı verdi: *"En Büyük İşçi, Başka Büyük Yok"*. (Bilindiği gibi şimdilerde futbol maçlarındaki sloganlar da değişti. Bunlardan en çok tutulanı *"En Büyük Trabzon (ya da Fener vb.) Başka Büyük Yok"* sloganı. 25 Mart öncesinde tüm burjuva partiler bunu kendilerine uyarladılar. Örneğin SODEP yöneticileri mitinglerde *"En Büyük SODEP, Başka Büyük Yok"* sloganını attırırken DYP'liler de İsparta mitinginde *"En Büyük Süleyman, Başka Büyük Yok"* diye bağırmışlardı. Yine en son Manisa'da Evren aydınlar bildirisine çatarken cuntacı çığırtkanlar *"En Büyük Evren, Başka Büyük Yok"* sloganını attırmışlardı. Böylece Manisa mitinginden hemen sonra yapılan Türk-İş toplantısında işçiler en güzel cevabı verdiler. Evet, devrimciler için nesnel toplumsal hayat kendisine bakılması bilindiğinde en büyük eğitici ve yol gösterici. Ben bu sloganda önümüzdeki dönem halk hareketinin *"yeni"* ve önemli sloganlarından birini görüyorum: *"En Büyük Halk, Başka Büyük Yok!"*)

Bu arada ilerici ve demokrat sendikalar (gerek Türk-İş içinde, gerekse bağımsız) —özellikle işyeri temsilciliği düzeyinde— çeşitli seminerler ve eğitim çalışmaları düzenliyorlar. Bu çalışmalara YÖKzede akademisyenler katılıyor. Ve çoğu kez yukarda özetlediğim reformist düşünceler işleniyor (Ama herşeye rağmen yine de *"ateşle oynanarak"* işçiler seferber edilmeye çalışılıyor). Arkadaşların aktardığına göre buralara işçi katılımı yoğun ve ilgi canlı. (Öte yandan bu tür toplantıları polis de *"yakın markaj"* izliyor. Ama eskisi gibi resmi bir görevli göndererek değil. Bir işyeri temsilcisi görüntüsü altında gelip not alıyor, gözlüyor. Tabii onu sadece toplantıyı düzenleyen sendika yönetimi farkedebiliyor.) Ayrıca bugünlerde ilk sendika gazeteleri yayınlanmaya başlandı.

12 Eylül öncesi sosyalist solun işçi kesimindeki bu yeni oluşumlarla ilişkileri oldukça sınırlı. Sendikal faaliyetler düzeyinde Sovyet yanlılarının ideolojik-politik çerçevede belli bir etkinlikleri var. Bu arada yine Sovyet yanlısı bazı örgütlerin ve Kurtuluş gibi bazı grupların tabanda ilişki kurma çabaları var. Ama bu gruplar söz konusu çalışmaları *"kalıntı örgütsel yapılarına"* tabi kıldıkları için bu çabalarında kısa sürede tıkanıyorlar ve çok çabuk *"tırpan yiyorlar"*. (Bursa ve Ankara'daki TSİP, İstanbul'daki Kurtuluş operasyonları vb.) Cezaevinden çıkan çeşitli düzeylerdeki işçi ve sendika önderleri ise şimdilerde öncelikle kendine gelme, iş bulma, geçinme, kısacası hayat kavgası içindeler. Bu arada kendi geçmiş pratikleriyle esas hesaplaşma (gerek kendi kafalarında, gerekse başkalarıyla tartışmalarında) dışarı çıktıklarında başlıyor.

YARIŞ ATLARI: *Eğitim/öğretim sisteminde daha ilkokuldan acımasız bir "yarış atmosferi" gerçekleştirilmiştir. Çocuklar kurstu, sınavdı derken çocukluklarını bile yaşayamamaktadırlar.*

* * *

8) Bugün toplumsal muhalefetin en fazla ne yaptığını bilen kesimi *şimdilik aydınlar. (Aydınlar derken* öğretmen, memur, mühendis, teknik eleman, doktor, avukat gibi toplum kesimlerini kasdetmiyorum. Daha çok —bazıları yukardaki kesimlerden de gelen— akademisyen, sanatçı, kültür ve düşün adamı, basın mensubu gibi unsurlardan oluşan *"Türkiye entelijansiyasını"* kasdediyorum.) Bu kesimde çıplak gözle farkedilebilecek iki gelişmeyi hemen aktarayım.

Birincisi, aydınlar nezdinde marksizmin prestiji —60'lı yıllarla, hatta 70'li yıllarla karşılaştırıldığında— oldukça sarsılmış durumda. Bunda 12 Eylül yenilgisinin yıldırıcı etkisi kuşkusuz önemli bir etken. Ama uluslararası marksist hareketteki 70'li yıllarda iyice açığa çıkan kriz ve yine 80'lere doğru sosyalizmin uluslararası düzeyde gerilemesi ve prestij kaybına uğraması Türkiye aydınlarını da etkilemiştir. Yine bunda Marksizmin gerek ülkemizdeki son yirmi yıldaki pratiğinde, gerekse de 1917'den bu yana uluslararası düzeydeki pratiğinde ortaya çıkan olumsuzlukların da önemli payı vardır.

İkincisi, şimdilerde aydın hareketi yoğun bir biçimde kendi yakın ve uzak geçmişiyle hesaplaşmaktadır. (Bilindiği gibi, Osmanlının son dönemlerinden bugüne Türkiye siyasal arenasında aydınlar olumlu/olumsuz etkin rol oynamışlardır.) *"Batılılaşma Hareketi ve Aydınlar"*, *"İttihat Terakki ve Aydınlar"*. *"Ulusal Kurtuluş Savaşı, Kemalizm ve Aydınlar"*. *"Tek Parti Dönemi ve Aydınlar"*, *"Çok Partili Dönem ve Aydınlar"*, *"27 Mayıs, Sonrası ve Aydınlar"*, *"Türkiye'de Kapitalistleşmme ve Aydınlar"*, *"Türkiye Sosyalist Hareketinin Değişik Dönemlerinde (60 öncesi/60-71 arası/71-80 arası) Aydınlar"*, *"Halk ve Aydınlar"*, *"Popüler Burjuva Hareketler ve Aydınlar"*, *"Faşizm ve Aydınlar"*, *"Batı'da ve Türkiye'de Aydın Hareketinin Karşılaştırmalı İncelenmesi"*, *"Demokrasi Mücadelesi ve Aydınlar"* konuları oldukça yoğun bir biçimde tartışılmaktadır. Aydın hareketi, kendi zaaflarını, son 60 yıldaki evrimini araştırmakta ve tartışmakta. (Son olarak Toplum Bilim Dergisi *"Aydınlar"* özel sayısı yayınladı. Buradaki Mardin'in yazısında, Türkiye aydınına ilişkin oldukça ilginç gözlemler bulunuyor. Yine Cumhuriyet Türkiyesi Ansiklopedisi'nin Aydınlar sayısında Yalçın Küçük ve Cemil Meriç'in Türkiye aydınlarına ilişkin düşünceleri de oldukça dikkate değer.)

Aydınlar arasında liberal, reformist rüzgarlar ağırlıkta. Kuşkusuz bunda kapitalizmin ülkemizde giderek gelişmesinin, toplumsal yaşamın tüm kesimlerinde her düzeyde burjuva ilişkilerinin giderek yaygınlık kazanmasının payı da var.

Bütün bunlara karşın şimdilerde toplumumuzdaki demokrasi mücadelesinde aydınlar oldukça etkin. Örneğin Aydınlar Bildirisi, 25 Mart seçimlerinden sonra durulan siyasal atmosferi yeniden canlandırdı, toplumun en geniş kesimlerini etkileyen devlet dairelerine, fabrikalara, cezaevlerine kadar uzanan *"yüksek sesli"* bir tartışma başlattı.

Aydınlar çeşitli yayın organları, basın-yayın şirketleri, kültür kuruluşları etrafında kümeleniyorlar, burjuva muhalefet partileriyle, sendikalarla, derneklerle ilişki içinde her yerde toplumun karşısına çıkıp toplumu demokrasi mücadelesine çağırıyorlar. Çoğunun söylemi ağırlıkla bir burjuva-demokratik programı aşmasa da bu davranışlarıyla bugünkü konjonktürde çeşitli halk yığınlarının toplumsal hareketliliğini yeniden canlandırıcı bir işlev görüyorlar.

Bir çok araştırma ve tartışma dergileri yayınlanmaya başladı. Buralarda marksist görüşler de dile getiriliyor. (Yapıt, Bilim ve Toplum, Tarih ve Toplum, Bilim ve Sanat, Saçak, Yeni Gündem, İslam şimdilik bunların en önemlileri. Ayrıca Nokta ve Yankı gibi haber dergileri de sınırlı da olsa belirli bir *"muhalefet"* işlevi görüyorlar. Yazko, De-Derleme, Sanat Rehberi, Sanat Olayı, Üç Çiçek, Nisan gibi ilerici kültür ve sanat dergileri çıkıyor.) Ankara'da Sanatevi, *Mülkiyeliler Birliği gibi kuruluşların* düzenlediği çeşitli izinli toplantılar 1974-75'deki TMMOB, TİB gibi kuruluşların düzenlediği toplantıları andırıyor. Yine dolu ve ilgi canlı. Buralara özellikle yüksek öğrenim gençliği rağbet ediyor. Sanatevindeki bir toplantıyı —Genç Şairler Gecesi— izledim. Motifler aynıydı. Özgürlük, sevgi, kardeşlik, acıya karşı direnme ve dayanışma. (Bu arada yaşları 25 civarında 12 Eylül öncesinde ve sonrasında içeri girip çıkan genç bir şairler kuşağı ortaya çıktı. Daha çok lirik, yumuşak ama direnç yüklü, simgesel anlatımlı dile sahipler.) Kitap fuarları ve ilerici yazar ve şairlerin imza günleri de genç insanların, aydınların önemli bir buluşma ve iletişim yeri oluyor. (Ayrıca basına yansımayan, cezaevleri direnişleri, Yeşillerin Kızılay eylemi, Aydınlar Bildirisinin ön hazırlıkları gibi haberleri ve gelişmeleri buralardan duyabilirsiniz. Tabii MİT özellikle bu çevrelerde cirit atmaktadır.)

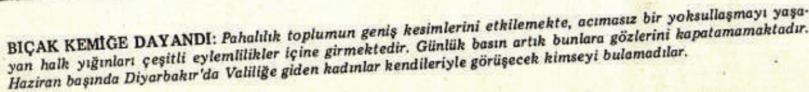
Basın-yayın dünyasında gözle görülür bir canlanma görünmektedir. Bazıları eski ama çoğu yeni bir dizi yeni ilerici yayınevi ardarda yeni kitaplar basmaktadır. (İletişim, Metis, Onur, Savaş, Belge, Birey ve Toplum, Kaynak, Hil, Alan, İmge, Yurt, Yazko, Alternatif, Dost, Say, Can, Adam, vb.) Anadolu kitapçıları da ilerici, sol yayınları talep etmeye başlamıştır. (Bu arada Anadolu'da özellikle küçük şehirlerde MİT bizzat kitapçı dükkanları açmaktadır.) Büyük şehir kitapçılarında vitrinlere Marks ve Engels'in —eskiden kalma— yapıtları (Lenin'inkiler henüz pek görünmüyor) diğer yayınların arasına utangaç bir biçimde sokuşturularak satılmaktadır. Buna karşın Gramsci, Rosa gibi önemli devrimciler adeta *"yeni keşfedilircesine"* yayınlanmaktadır. Bu arada 60'lı ve 70'li yılların gerek *"varolan resmi sosyalizmlerin"*, gerekse *"resmi (Avrupa ve diğer) komünist partilerin" dışında kalan ve/veya onları eleştiren* marksistlerin çeşitli konulardaki önemli tartışmaları ardarda dilimize kazandırılmaktadır. (Son haftalarda çeşitli yayınevlerinin bastığı *bu* içerikteki bir dizi kitaptan bazı örnekler sunalım: Metis, 78'de doğu Avrupa'lı muhalif örgütlerin IKP'den *kopma İl Manifesto* Grubu ile düzenlediği konferans tartışmalarını *"Devrim Sonrası Toplumlarda İktidar ve Muhalefet"* adı altında bastı. Kaynak yayınları, Luxemburg'un *"Sevgilime, Arkadaşıma, Yoldaşıma Mektuplar"*'ını ve J.Pelikan'ın Çekoslovakya üzerine bir yapıtını, Belge Poulantzas'ın *"Demokrasiye Geçiş Süreci"*'ni (ikinci baskı), Frank/Arrighi/Wallerstein/Amin dörtlüsünün *"Dünya Krizinin Dinamikleri"*'ni, Birey ve Toplum Althusser ve Manod'un karşılıklı polemiklerini, Savaş yayınları Gramsci üzerine 3 kitap yayınladı. Dergilerdeki görüşmelerden, basına verilen ilanlardan ve duyduklarımızdan anlaşıldığı kadarıyla çeşitli yayınevleri önümüzdeki yıl(lar)da yine bu konuda şu kitapları yayınlama hazırlığı içinde: H.Carr'ın ünlü yapıtı *"Bolşevik Devrimi"*, Poulantzas'ın *"Toplumsal Sınıflar ve Siyasal İktidar"*, *"Devlet Demokrasi ve Sosyalizm"* adlı yapıtları, Gramsci *"Seçme Yazılar"* (3 cilt), Laclau'nun *"Marksizm ve İdeoloji"*, *"Faşizm ve İdeoloji"* adlı yapıtları, Bettelheim'ın *"SSCB'de Sınıf Mücadeleleri Tarihi"*, Kapetanios'un *"Yunan İç Savaş"*'ı, *"Üçüncü Enternasyonal Belgeleri"*, Claudin'in *"Komintern'den Kominform'a"* adlı yapıtı, vb.)

Bu arada 65-71 arasında üniversite öğrenimi gören ve çoğu 70'li yılların ilk yarısında ağırlıkla Batı'ya giden ve 70'li yılların ikinci yarısında ülkeye dönen ve toplumsal bilimlerde o yılların sert mücadeleler ortamında pek farkedilmeyen oldukça yaratıcı ve özgün yapıtlar sunmaya başlayan bir bilim adamı ve araştırmacı kuşağı yetişmiş durumda. Yayınevleri bu *"genç bilim adamı kuşağı"*'nın özellikle yakın tarihimize her alanda (iktisa-

DERT YANDILAR

Diyarbakırlı kadınlar hayat pahalılığını vilayete şikâyet ettiler

"Açlıktan ölmemizi mi bekliyorlar?"

BIÇAK KEMİĞE DAYANDI: *Pahalılık toplumun geniş kesimlerini etkilemekte, acımasız bir yoksullaşmayı yaşayan halk yığınları çeşitli eylemlilikler içine girmektedir. Günlük basın artık bunlara gözlerini kapatamamaktadır. Haziran başında Diyarbakır'da Valiliğe giden kadınlar kendileriyle görüşecek kimseyi bulamadılar.*

di, politik, kültürel, ideolojik, dış ilişkiler) ışık tutan değerli yapıtlarını ardarda yayınlamaktadır. Yine 12 Eylül sonrasında başlayan Ansiklopedi yayınlama salgını YÖK'zedelerin bu alana el atmasıyla Türkiye üzerine oldukça zengin çalışmaların ortaya çıkmasına neden oldu. Ayrıca çeşitli yayınevleri dünya düşünce tarihinin ünlü isimlerinin temel yapıtlarını yayınlıyorlar. Bir yanda devlet terörü, çöküş, çürüme ama diğer yanda adeta bir *"aydınlanma"*, kendini tanıma ve yeniden tanımlama süreci yaşanmaktadır. (Ve bana yeni sosyalist kuşak bizim kuşağa göre çok daha kapsamlı bir birikime sahip olacak gibi geliyor.)

Bu arada YÖK'zedeler, sanatçı ve yazarlar İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerde çeşitli kültürel faaliyetlerde bulunan çeşitli şirketler, kooperatifler kuruyorlar. Örneğin İstanbul'da geçtiğimiz ay Bil-Sak diye 300 ortaklı bir kuruluş faaliyete başladı. Ayda 2500 lira veren herkes, buradaki çeşitli kurslara katılıp çeşitli kültür alanlarındaki ünlü sanatçı ve aydınlarımızla doğrudan iletişim kurabilir. Böylece rejimin *resmi* öğrenim, kültür ve bilim kurumlarının dışında *adeta* onlara *"alternatif"* kurumlar oluşuyor.

Sivil burjuva muhalefetin çeşitli odakları bu girişimleri şimdilik teşvik ediyor ve bu platformları, kendi etkinliğini artırmak, daha da önemlisi, hükümete (ve hatta rejime) düzen-içi bir alternatif yaratmak için değerlendirmeye çalışıyor.

Bu konuda son bir nokta olarak faşistlerin yaptıklarına ve propagandalarına değinelim. Onlar da basın-yayın faaliyetlerine ağırlık verdiler. MHP'nin önemli isimleri —örneğin Somuncuoğlu— çeşitli yayın, basım, dağıtım firmaları kuruyorlar. Ayrıca faşistler, kendi yayın organlarında, sürekli, solun bu alandaki faaliyetlerini rejimin güvenlik ve yargı organlarına ihbar etmekle uğraşıyorlar. Örneğin Yeni Düşünce'nin son sayılarında bu konuda bitmeyen bir yazı dizisi başladı: *"Terörün Son Durağı"*.

* * *

9) 12 Eylül öncesinin oldukça hareketli kesimleri olan öğretmen, memur, teknik eleman gibi kesimlerde belli bir durgunluk gözleniyor. Zaten buralarda sayıları on bini aşan bir tasfiye söz konusu oldu. Tasfiye edilenlerin bir kısmı yeniden eski işlerine geri dönmek için partiler (özellikle muhalefet partileri) ve basın nezdinde belli girişimlerde bulunuyorlar.

* * *

10) Bütün büyük kentlerde gecekondu bölgeleri halkı konut, ulaşım, elektrik, su, lağım, gıda tüketimi gibi sorunlar etrafında giderek artan bir hareketlilik içine girmiş durumdalar. Şimdilik varolan partilerin yerel birimleri, 25 Mart seçimleri sonrasında yerel yönetimler sürekli sıkıştırılıyor, adeta işgal ediliyor. Özellikle hükümetin *"gecekondulara tapu verme"* projesi gerek hükümet, gerekse de tüm burjuva partiler için bir iki yıl içinde tam *"ateş üstünde kestane"* gibi el yakan ciddi bir sorun olacak.

Bu arada ANAP'ın yerel seçim öncesinde söz vermesine rağmen gecekondu yıkımını sürdürmesi bazı yerlerde yıkımcılarla gecekondulular arasında çatışmaların çıkmasına neden oluyor. Yine yerel bazı sorunlar nedeniyle çeşitli mahallelerde gecekondu halkı *yerel yönetim görevlileriyle* çatışıyor. (Örneğin İstanbul'da üst gelir gruplarının oturduğu yerleşim bölgelerinden bazılarının lağımını vidanjörle gecekondu bölgelerine boşaltılır. Ama artık bu bölgelerin oturanları toplucа direnip *"pislikleri"* mahallelerine boşaltmıyor. Hatta bazı mahallelerde kadınlar-çocuklar geceleri nöbet tutup *"pislik"* getiren arabaları taşla, sopayla geri çeviriyorlar.)

Yine ANAP hükümetinin ve ANAP'lı belediyelerin bazı karar ve uygulamaları büyük kentlerde geniş kesimleri (hatta ANAP'a destek vermiş orta sınıfları bile) belli bir hareketliliğe sevk ediyor. Örneğin Ankara'da ucuz gıda fuarının kapatılmaması için açılan imza kampanyası, İstanbul'da Belediyenin Tanzim Satış Mağazalarını kapatacağını açıklaması üzerine tüketicilerin söz konusu kararı fiili protesto gösterileri buna örnek olarak verilebilir. İstanbul'da SODEP İl Örgütü Tanzim Satışlarda Dalokay'vari basın toplantısı yaparak protestolara destek oldu.

* * *

11) Kırsal kesime ilişkin bir şey aktaramıyorum. Yalnız arkadaşların aktardıklarına göre Ege'de küçük üreticilerin (özellikle tütün üreticilerinin) belli bir hareketlilik içine girdiklerini söyleyebilirim. Üretici birlik ve kooperatifleri mensupları hatta bir çok yerde doğrudan grup grup üretici toplulukları partilerin yerel ve merkez birimlerini sık sık ziyaret edip sıkıştırmaktadırlar. Yerel seçimler öncesinde Ege'de Gümrük ve Tekel Bakanı gittiği her ilçede güvenlik görevlilerinin müdahale ettiği protesto gösterileriyle karşılanmış. (Taşra il ve ilçelerinde cezaevlerinden çıkanlardan öğrenimine ya da işine geri dönme olanağını yitirenlerin bir kısmı eski baba mesleklerine dönmekte, esnaf, üreticilik gibi işlerin başına geçmektedirler. Bu tür unsurların bu kesimlerin hareketlenmesinde ilerde belirli bir rol oynayacakları şimdiden söylenebilir.)

Kırsal kesimde dolaşan devrimcilerin şehirlerde pek bir etkisi olmamaktadır. Yalnız bu bölgelerden şehirlere iş ya da ziyaret nedeniyle geçici olarak gelenler misafir kaldıkları ve güvendikleri akraba ve tanışlarına kırsal kesimdeki devrimcilerden *"alçak sesle"* bahsetmektedirler. Yine aynı bölgelerden büyük şehirlere okumaya gelen öğrenciler güvendikleri arkadaşlarına gördüklerini, kulaktan kulağa duyduklarını anlatmaktadırlar. Geniş kamuoyu bu devrimcilerden ancak belirli imha operasyonlarından sonra yapılan ~~sınırlı~~ resmi açıklamalarla haberdar olmaktadırlar. Bu açıklamalar ya son derece sınırlı tutulmakta, ya da geniş kent kesimlerini (özellikle de orta sınıfları) *"terörize edecek"* biçimde sunulmaktadır.

* * *

12) Şu anda toplumsal muhalefetin en hareketli ve en radikal kesimi tutuklu yakınları, özellikle analar. Bilindiği gibi cezaevlerinde daha 81 yazında direnişler başlamıştı. Ama 84 Şubat ve Martında Mamak cezaevindeki birleşik açlık grevi (gerek zamanlaması, gerek talepleri, gerek sürdürülüş politikası açısından) *oldukça* başarılıydı ve önemli bir dönüm noktası oldu. Cezaevi müdürü direniş sırasında değiştirildi, cunta ilk kez bir cezaevi direnişini bizzat kendisi kamuoyuna duyurmak ve cezaevlerine ilişkin çeşitli açıklamalarda bulunmak zorunda kaldı. Üstelik cezaevi uygulamalarında geri adım attı. Kuşkusuz bu kampanyada yurt dışındaki dayanışma faaliyetlerinin oldukça önemli yararı olmuştur. Ama bu sonuca ulaşılmasında esas etken tutukluların kararlı direnişi ve tutuklu yakınlarının mücadelesi olmuştur. Tutuklu yakınları arasındaki ilişki ve dayanışma oldukça ileridir. Yerel seçimler sırasında tutuklu yakınları mükemmel bir kampanya sürdürmüşlerdir. Partileri, basını, sıkıyönetim yetkililerini, meclisi, hükümeti, çeşitli bakanlıkları sürekli ziyaret etmişler, SODEP'in mitinglerine en geniş biçimde katılmışlardır. SODEP mitingleri, onların miting alanına girmesi ile birlikte birer anti-faşist kitle gösterisine dönüşmüştür. Onların alana girmsiyle yığınlar *"Zindanlar Boşalsın Genel Af"*, *"İşkenceye Son"*, *"İşkencecilerden Hesap Sorulsun"*, *"Kahrolsun Faşizm"*, *"Faşizmi Ezeceğiz"*, *"Faşizme Ölüm Halka Hürriyet"* gibi sloganları atmışlardır. Anaların, bacıların yüreği o kadar acılıdır ki, cuntanın cezaevlerine ilişkin basına koyduğu sansürü delip geçmektedir. Belediye otobüylerinde, vapurlarda bazen yüksek sesle cezaevlerindeki direnişlerden bahseden, konuşan analara rastlanmaktadır. Eğer genel af talebi bugün toplumun geniş kesimlerince benimsendiyse, bunda *tutuklu* yakınlarının mücadelesinin önemli payı vardır.

Ve bugün açlık grevleri ve direnişler tüm cezaevlerine yayılmıştır.

* * *

14) Tutukevlerinden ve cezaevlerinden tahliye olanların *büyük bir bölümü* hayata yeniden dönme uğraşı veriyor. Dönebiliyorsa okuluna dönüyor, askere gidiyor, iş arıyor, iş kuruyor, evleniyor, baba-anne oluyor. Bunlar bu arada, *"dinleniyor"*, kendi geçmişi ve genel olarak geçmişle hesaplaşıyor, gelişmeleri izliyor, geleceğe ilişkin düşünüyor ve tartışıyor. Bir kesim ise yeniden tutuklanma endişesi ile yurt dışına çıkıyor, diğer bir kesim ise eski hareket, örgüt ya da grubundan arkadaşlarını bulup *"birşeyler yapmak"* arayışı içine giriyor. Bu sonuncular giderek azalıyor.

* * *

15) Son olarak kısaca bazı ekonomik ve siyasal gelişmelere değineceğim. Ekonomi alanında uzmanlar arasındaki tartışmalarda genel kanı Özal ekonomisinin 85 sonunda ciddi tıkanıklığa uğrayacağı doğrultusunda. 85 yılında 12 Eylül sonrasına ertelenen ve alınan yeni borçların toplu taksitlerinin ödemesi başlıyor. Hükümet dış finansman, yabancı sermaye akışı, enflasyon gibi sorunları çözememiş durumda. Ve bir yıl içinde değil çözmesi, hafifletmesi bile pek mümkün görünmüyor. Halbuki ANAP *yığınlar* karşısında bazı iddialı projeler konusunda söz vermiş durumda. (Örneğin toplu konut). Kısacası pahalılık, durgunluk ve işsizlik artacak. Bu arada her yerde evde, otobüste, işyerinde, mecliste, gazete sütunlarında en çok tartışılan konu pahalılık. Toplumdaki iki üç yıl öncesine göre artan yoksullaşma, sokağa çıkan iyi bir gözlemcinin çıplak gözle farkedebileceği kadar çarpıcı. Bir yanda artan yoksullaşma, bir yanda da artan lüks tüketim ve yaşam. Örneğin köşedeki bakkaldan yurt dışındaki bir süpermarkette bulunabilen her türlü tüketim maddesini paranız varsa (!) alabilirsiniz.

Bu arada çeşitli burjuva kesimlerin, hatta bazı büyük sermaye çevrelerinin ANAP politikalarından şikayetleri artıyor. Burjuva muhalefet partileri burjuvazinin bu kesimlerini arkalarına almalarını sağlayacak alternatif program yaratma arayışı içindeler.

DYP ve DYP çevreleri haklarındaki kapatma davası nedeniyle şimdilik *"rölantideler"*. Anayasa Mahkemesinin kararına göre yeniden atağa geçme hazırlığı içindeler. DYP'nin kapatılmazsa, rejim içinde önemli bir çatlak yaratmış olarak daha *"yüksek sesle"* muhalefet yapması bekleniyor. Parti kapatılırsa yeni bir parti daha kuracakları söyleniyor.

SODEP, Temmuz'da Genel Kurula hazırlanıyor. Ankara ve İstanbul il yönetimlerini yeni isimler kazandı: Ankara'da eski AİTİA Dekanı Onur Kumbaracıbaşı, İstanbul'da ODTÜ eski öğrenci işleri dekanlarından ve Ali Dinçer'in danışmanlarından Korel Göymen. İzmir'i CHP'nin eski isimlerinden ama son dönem CHP hiziplerinin dışında kalmış olan Şeref Bakşık kazandı. DSP'liler ise DYP davasının sonuçlarını beklemek için parti işlerini şimdilik yavaşlattılar. Onun yerine kamuoyunu etkileyecek aydın ve sendika çevreleriyle ilişkilerini geliştirme çabası içindeler. Ve Ecevit ilk kez Nokta'nın son sayısında, Hitit anıtının kaldırılması tartışmasına katılarak, *"Türk Milleti ve Türkiye"* adlı yazıyla kamuoyu karşısına çıktı.

Faşistler merkezi örgütsel bütünlüklerini hala sağlamış değiller. Bir ara Bakış ve Yeni Düşünce dergileri birbirlerinin kirli çamaşırlarını açıklayacak kadar birbirlerine düştüler. Sonra birden bire Bakış dergisi *"kendisini kapattı"*. (!) Ama faşistlerin büyük bir kesimi ANAP şemsiyesi altında hızla meşruiyet ve mevzi kazanma çalışmalarını sürdürüyorlar. Özellikle son yerel seçimlerde ANAP görüntüsü altında ANAP'ın kazandığı yerel yönetimlerin yaklaşık yüzde 30'unu ele geçirmiş bulunuyorlar. Bu arada Muhafazakar Parti sessiz sedasız örgütlenmesini sürdürüyor, ANAP içindekiler ise çeşitli pratikleriyle *"Türk İslam Sentezci Akımın"* varlığını hissettiriyor.

Eski MSP yanlılarının bir kesimi Refah Partisi saflarında sessiz sedasız örgütlenme çalışmalarını sürdürürken diğer bir kesimi de ANAP'ın şemsiyesi altında meşruiyet ve mevzi kazanma çabası içinde. Bu arada özellikle büyük kentlerde aydın bir dinsel çevre oluşuyor. Bunlar aydın nitelikleri ağır basan, İslamcı harekete aydın bir yorum getirmeye çalışan yayın faaliyetleriyle meşgul oluyorlar.

Çeşitli marksist ve devrimci çevreler de gerek kendi içlerinde, gerekse —seyrek de olsa— kendi aralarında marksist solun içinde bulunduğu açmazı *nasıl aşabileceğini*, önümüzdeki dönem devrimci bir alternatifin ne olması gerektiğini ve bunun nasıl yaratılacağını —son derece zor koşullar altında da olsa— tartışmaya başlamışlardır; ve bugünden bu tartışmaları kamuoyuna yansıtma arayışı içindedirler.

Daha önceki mektuplarımda da yansıttğım gibi bizler faşizme karşı *içiçe geçmiş* (ve birbirini geliştiren) ikili bir demokrasi mücadelesinin verilmesi gerektiğine inanıyoruz. Birincisi, marksistlerin belki de çeşitli sivil burjuva muhalefet odaklarıyla aynı zeminde yer almaları sonucunu doğuracak dolaylı demokrasinin (burjuva demokrasisinin) çeşitli kurum ve kurallarını savunmak, bunlar için mücadele etmek; *ikin*cisi de, birincisinin kendisine tabi kılınacağı, bir toplumsal devrimi hedefleyen emekçi halkların doğrudan demokrasisini savunmak ve bunun için mücadele etmektir. Böylesi bir demokrasi mücadelesi perspektifiyle *hayatın her alanında* toplumsal muhalefetin her kesiminde yer alıp, halk yığınlarının bugünkü bilinç mücadele ve örgütlenme düzeylerinden başlayarak, onları kendi somut mücadeleleri içinde ilerleterek ve dönüştürerek ilerlenmesi gerektiğine inanıyorum. (Parti/cephe ikilisinin yaratılması sorununun da, önderlik sorununun da çözüleceği yer böylesi bir süreçtir.)

Parlamento dışı muhalefet erker seçim koşullarının kamuoyunda ol gunlaşması çalışmalarını sürdürür ken, parlamento içi muhalefet is (özellikle MDP) gerektiğinde —cun ta çevreleri ile de bağlantı içinde— olağandışı zorlamaları gündeme get recek arayışlar içinde. (Milli ko lisyon, vb.) Hükümet sıkıyönetin yavaş yavaş kaldırmaya devam ed yor. Affı ise mümkün olduğu kad geciktirmeye ve sınırlamaya çaba yor.

Aslında anlatacak çok şey var an şimdilik burada kesiyorum. Yenide görüşmek üzere.

MALUM BİR ANLAYIŞ ÜZERİNE

Bir süredir PKK ve bu grubun çeşitli ittifaklarının yayın organlarında Devrimci Harekete karşı, ideolojik-siyasal bir polemiğin sınırlarını fazlasıyla aşan ve saldırı halini alan bir kampanya sürdürülmektedir. Yazılarda hakim olan dil ve mantık Türkiye ve Kürdistan solunda yabancı olmayan, tanıdık bir mantıktır. Solun geniş kesimlerinde çeşitli derecelerde var olan, topluma, halka, diğer sol örgütlere ve kendi örgüt içi ilişkilerine belli bir bakış tarzına denk düşen bu anlayış, belki de en uç ifadesini ve çarpıcı sonuçlarını PKK'de bulmaktadır.

Bizi bugün böylesi bir yazı yazmaya iten sadece PKK yayınlarında dile gelenler değildir. Bugün özellikle bu örgütün yönetimi, kendi tabanına, militanlarına karşı belli bir pratik tavır almaya başlamıştır. 12 Eylül sonrası yazdıkları ve pratik davranışlarıyla aşılmaya çalışılan bir döneme yeniden dönmek anlamına gelebilecek bu tavır gerçekten ilginçtir.

12 Eylül öncesi sol içi ilişkilerin olumsuzlukları üzerine çok şeyler söylendi ve yazıldı. Hemen hemen tüm gruplar yeniden böyle bir ortama *dönmemenin yollarını* aradılar. Buna uygun pratik davranışlar geliştirmeye çalıştılar. O dönemin en önemli çabalarından birisi de Türkiye ve Kürdistan soluna belli davranış biçimlerini tartıştırmaya çalışmaktı.

Bugün PKK yayınlarında dile gelen eğilimin birtek bu gruba ait olmadığı bilinmelidir. Bütün bir sola çeşitli derecelerde egemen olan bir bakış açısı ile karşı karşıyayız. Bu nedenle hiçbir sol grup, kendisini burada tartışılan konuların dışında göremez. Hepimizi ilgilendiren ve *kendimize de yeniden eleştirel bakmanın* koşullarını sunan bir duruma karşı karşıyayız.

Bizler açısından sorunun diğer bir önemli yanı PKK ile girmiş olduğumuz bir yılı aşan ortak çabalarımız ve faaliyetliliğimizdir. Bugün gelinen noktada bu ilişkinin bütün boyutlarında olmasa bile, ele aldığımız sorun itibarıyla kısmi bir değerlendirmesi kaçınılmaz gibi görülüyor. Çünkü gerek FKBDC pratiğinin, gerek bu süreçte girdiğimiz diğer güç ve eylem birliklerinin bizler açısından önemli bir unsurunu sol içi ilişkilerde belli bir bakışı egemen kılma çabası oluşturuyordu. Bu konuda PKK da diğer gruplar gibi belli bir eleştiri özeleştiri süreci içinde idi ve 1,5 yıllık süreçte özellikle FKBDC olarak çeşitli sol içi olumsuzluklara karşı ortak tavırlar geliştirilmeye çalışılmıştı. Oysa bugün bu tavırlarda belli değişiklikler gözleniyor.

Ama bu değişikliğe değinmeden önce, PKK ile girdiğimiz ilişkinin nedenlerini ve bu birliktelik boyunca ortaya çıkan ilişki biçimlerinin değerlendirmesini yapalım.

BİZ VE PKK

Bilindiği gibi DY, PKK ile FKBDC içinde bir süre ittifak yaptı. Bu ittifak hangi zeminde oluşmuştu? Bir başka deyişle, FKBDC'nin oluşturulma çalışmalarının başladığı dönem ve o dönemin siyasal havası neydi? Darbe öncesi Türkiye'nin hızlı bir biçimde askeri bir müdahaleye gittiğini tesbit eden DY, anti-faşist güçlerin birliği için yoğun bir çabaya girmişti. Ve bu çaba 12 Eylül darbesinden sonra kısa bir süre daha devam etmiş ve bazı siyasal hareketlerle daha yoğun birlik çabalarına girilmiş, PKK gibi bazılarıyla da ilişkinin kurulamaması nedeniyle gerçekleşememişti. Ve sonra 12 Eylül terörünün ağır darbeleri altında bu türden faaliyetler aksamış ve gruplar kendi başlarının çaresine bakar hale gelmişlerdi.

İşte 12 Eylül darbesinden sonra PKK ile girilen ilişkinin böylesine bir devamlılığı vardı.

Bu nedenle darbe sonrası, PKK ile girişilen ilişkinin ve bir süre sonra da oluşturulan cephenin ilk manevi gerekçesi, miras kalmış bir görevin yarine getirilme düşüncesiydi. Ama bu ilişkinin kurulmasında bunun kadar etkili diğer faktör(ler) de; 12 Eylül darbesiyle solda ortaya çıkan ruh durumu ve siyasal arenadaki köklü değişikliktir. Öylesine köklü bir değişikliktir ki bu; Türkiye toplumunun demokrasi açısından bütün kazanımları ve bu demokrasi yönelimi içinde 60 yıllık solun ele geçirdiği bütün mevzileri, o güne kadar eşi görülmemiş bir terörün eşliğinde yoğun bir ideolojik-siyasal saldırının ağır darbeleri altında darmadağınık olmuştu. Sadece halk güçlerinin kazanımları değil, Türkiye halkının önemli bir çoğunluğunu kapsayan geleneksel siyasal eğilimleri temsil eden burjuva siyasal odaklar da bu darbeden nasiplerini almışlardı. 12 Eylül darbesi, kendisinden önceki darbelere *nazaran* toplumsal yaşamın her alanına köklü bir müdahaleydi. Burjuva sistemin bütününün bekası için, tescilli burjuva siyasal odaklar bile süreç içinde karşıya alınmıştı. Toplumsal yaşamın bütün alanları, yukarıdan aşağıya yeniden düzenleniyordu. İktisadi, siyasal ve ideolojik olarak toplum *sanki yeniden yaratılı*yordu. Bütün amaç, Türkiye toplumunun tarihinde görülmemiş boyuttaki toplumsal muhalefetin, o, 75-80 döneminde yoğun bir politikleşmeyle birlikte yükselen toplumsal muhalefet selinin bir daha aynı biçimde kendisini göstermemesini ne olursa olsun sağlamaktı. Bu nedenle de halkı siyasallaştıracak her öge tasfiye ediliyordu. Ama esas darbeler sola yöneltiliyordu. Gerçi, gerek 12 Mart'ta, gerekse daha önceki yıllarda fırsat buldukça sola saldırılmıştı. Ama 12 Mart muhtırasına yol açan önemli bir neden, aynı anda harekete geçen bir kaç cunta tezgahı olabiliyordu. Ya da TC'nin ilk yıllarındaki sola yönelik darbeler, daha çok Kürt ulusal hareketine yapılan saldırıların yanında bir çeşni olarak kalabiliyordu. Fakat 12 Eylül, tamamiyle toplumsal muhalefete ve onun siyasal ifadesi olan sola yönelmesiyle hepsinden ayrılıyordu.

İşte böylesine kapsamlı bir darbenin altında, 11 Eylül'de Türkiye toplumu içinde maya tutmuş ve önemli bir kitle desteğini arkasına almış sol, 12 Eylül'den bir kaç ay sonra hala süren bazı mevzi çatışmalar dışında, darmadağınık olmuş, korkunç bir fiziki ve moral yenilgi içinde savaş alanını terketmiş bir ordu görünümündeydi. Ama bundan daha da kötüsü toplumun sol hakkındaki intibasıydı. 12 Mart'ta da sol, ciddi bir moral ve fiziki yenilgiye uğramıştı. Ama 12 Mart baskısının toplum üzerinde en katmerli olduğu dönemlerde bile, toplumun geniş kesimleri sempati düzeyinde de olsa sola bir yönelim içindeydi.

Bunun etkisini 12 Mart'ın hemen sonrasında kitlelerin sola coşkuyla yönelmelerinde de görebiliriz. Ama 12 Eylül yılları bunun tam tersidir. Çünkü 12 Eylül öncesinde, solun geniş bir kesimi kitlelere olumlu bir görünüm sergileyememiştir. Solun geniş bir kesiminin kitlelerle girdiği ilişkiler, halkın yüzyıllardır tanıdığı egemenlik ilişkisinin yeniden üretilmesi olmuştur. Hele gruplar arasındaki ilişkilerin öldürmelere varan bir egemenlik çatışmasına dönüşmesi, ifrata varan bölünmeler, solun kitle desteğini ehven-i şer bir desteğe dönüştürmüştü. Tabii böylesi bir kitle desteği, 12 Eylül darbesinden hemen sonra, cuntanın yoğun terörle birlikte sürdürdüğü ideolojik saldırıların da katkısıyla, soldan uzaklaşmış, hatta yer yer anti-sol duygulara sahip olmuştu.

Ama bütün bu nedenlerden daha önemli bir neden de; Türkiye solunun bir çok kesiminin topluma vaad ettikleri mutlu gelecek projelerinin, yine aynı kesimlerinin her türden faaliyetleriyle iflas etmesidir. 12 Mart'ta sol henüz söylediklerini fiiliyata dökememişti ve bu nedenle de kitleler açısından umut olabilme pozisyonunu *koruyabilmişti*. Fakat 74'tan 80'e, bir çok sol grup tılsımlı projelerinin ne türden bir gerçeklik taşıdığını ve bu projeleriyle eylemlerinin ne kadar uyum (!) içinde olduğunu toplumun gözü önünde yeterince sergilemişlerdi

Böylece bir yandan cuntanın terörüyle fiziki ve moral bir yenilgiye uğrayarak darmadağınık olan sol, öte yandan da bir kaç ay evveline kadar yoğun destek aldığı toplumsal muhalefetin, sadece maddi değil, manevi bağlar itibariyle de dışına *düşmüştü*. *Yenilen* darbenin ve içine düşülen moral yenilginin büyüklüğü, sol güçlerde, içgüdüsel bir biçimde bir araya gelme ve birlik eğilimlerini güçlendirmişti. Zaten evvelden beri solun bölünmüşlüğü sola açık kitlelerin de bir şikayet konusu olmuştu. Ve böylece 12 Eylül sonrasında sol güçlerin tabanları arasında kendiliğinden bir araya gelmeler görülmeye başlanmıştı. Ama bu bir araya gelişin daha bilinçli ifadesi ise, yurt dışında şekillenmeye başlamıştı. 81-82 yıllarında yurt dışında yayın yapan bütün sol örgüt gazeteleri, bol bol "birlik" ya da "cephe" temennileri ve önerileriyle dolmuştu.

Solun Türkiye halklarına söyleyecek fazlaca şeyleri kalmayan kesimleri düşünüldüğünde doğaldı bu. Çünkü söyleyeceklerini söylemişlerdi, vaadleri altı yıllık bir pratik deneyden geçmiş, ama yenilmişlerdi. Artık bu yenilgi, vaadlerin düşüncelerin denenme fırsatının ele geçmemesi gerekçesine dayanamazdı; çünkü, denenmişlerdi. Öyleyse yenilginin tek izahı kalıyordu; birleşememek...

Böylece cunta sonrasının iki yılında sol kesimde tabandan ve tepeden esen bir "birlik" eğilimi etkin oldu.

İşte, PKK ile bir ittifak ve cepheleşme çabaları, solda tabanda ve tepede hakim olan böylesine bir "birlik" psikolojisinin zemininde gündeme gelmişti. Bizim açımızdan ise sorun, böylesine kendiliğinden ve bir savunma içgüdüsü olarak ortaya çıkan birlik eğilimini yakalayabilmek ve ona devrimci bir içerik vermekti. Bu devrimci içerikte sadece birliğin siyasal programının radikalliği ile değil, bir araya gelenlerin geçmişteki düşünce ve eylemlerinin köklü bir değerlendirmesi, Türkiye toplumu karşısında halk demokrasisi açısından köklü bir kimlik değişikliği yapabilmeleri de demekti. Ya PKK için ne anlam ifade ediyordu "birlik"?

PKK VE CEPHE

Yukarıda kısaca ifade ettiğimiz solun büyük kısmına da hakim olan olumsuzlukların en uç örneklerini veren örgütlerden biri idi PKK...

12 Eylül öncesinde, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı sol gruplarının tamamına yakınıyla çatışmaya girmesiyle ve bu *gruplarla herhangi* bir ilişkiden kaçınmasıyla ünlenmiş bir gruptu. Ve zaten sol içi çatışmalar sol grupların bir çoğunun icra ettiği ortak bir meziyetti...

1980 öncesinde bir çok sol grubun kitlelerle ilişkilerdeki olumsuzluklar zincirine de, çeşitli örnekleriyle geniş katkılarda da bulunuyordu sözünü ettiğimiz grup.

Bu nedenlerle de 12 Eylül darbesinden önce gerek soldan, gerekse de bir çok sol grup gibi kitlelerden hızla *tecrit oluyordu... Ama en büyük* yalnızlığı, 12 Eylül darbecilerinin bir bütün olarak sola açtığı o meşhur ideolojik kampanyalar sırasında yaşamaya başlamıştı. Çünkü cunta sola *karşı yönelttiği* ideolojik karalama kampanyalarında en fazla malzemeyi bu grubun faaliyetlerinden sağlıyordu... Cuntanın yoğun terör darbelerinin uygulandığı Kürdistan'da bu darbeler sonucunda bütün Kürdistan solu gibi PKK'nın maddi ilişkileri de zaten dağıtılmıştı. Ve bu darbeler Kürdistan'lı *gruplar arasında* da birlik eğilimlerini güçlendirmişti. Ama hiç bir Kürdistanlı grup olumsuz olarak tanınan niteliğinden dolayı PKK'nın kapısını çalmıyordu. Daha doğru bir deyişle, PKK'dan geçmişine ilişkin ciddi bir özeleştiri talep ediyorlardı.

İşte bu şartlar altında bir çok sol grup gibi PKK açısından da "birlik", tecritten kurtuluşun tek yoluydu. Ama bunun için geçmişine ilişkin bir özeleştiri yapmalıydı. Yapıldı da. Ama bugün gelinen noktada bu özeleştiriye çok geçici bir taktik olarak başvurulduğunu gösteren bir pratik sürece giriliyor. Geçmişte yapılan olumsuzluklara kaynaklık eden düşünce sistematiğinin ve bunun örgüt içi ilişkilerdeki biçimlerinin köklü bir değerlendirmesi ve değişimini hiçbir biçimde amaçlamamış bir özeleştiri mantığı ile karşı karşıyayız. Daha çok taktiksel, geçici bir davranış değişikliği söz konusu. Dışarıya karşı, PKK açısından ne kadar mümkünse o kadar bir esneklik, diğer gruplarla şimdilik açık bir çatışmaya girmemek şeklinde ifade bulmuştu. Geçmişte bazı yanlışlıkların yapıldığını belirten resmi açıklamalar daha çok bu çerçevede ele alınmalı. Zaten, böylesi bir esnekliği ve davranış değişikliğini gerekli kılan bir zeminde bulunuyordu PKK. Çünkü, cephe faaliyetlerine girmişti. Artık bir kaç grupla beraber ortak politikalar saptamak, bu politikaları ilişkiye girilen gruplarla birlikte uygulamak zorunluluğu vardı. Bu da belli bir esnekliği, hoşgörüyü, davranışların kontrolünü gerektirmekteydi. Bu esnekliğin, ama aynı zamanda pragmatizmin en ilginç örneğini, cephe içindeki Acilcilerin kendi içlerinde ortaya çıkan bir ayrılıkta ayrılanlardan birini vurmaları üzerine, cephe tarafından yapılan yapılan açıklamaya imza atmasıyla vermiştir. Pragmatizm diyoruz. Çünkü, bu bildiriye imza atan PKK bugün kendi içindeki bir ayrılık olayında ayrılan insanlardan bazılarını tutuklamış, bazılarını da ölümle tehdit etmektedir.

Evet bir çok sol grupta olduğu gibi PKK için de "birlik", tecritten bir kurtuluş, bir varoluş gerekçesiydi. Bu nedenle de, cephe içi ilişkilerde, amaçlanan sınıfsız toplumun demokratik ve geniş özgürlüklere sahip ilişkilerini bugünden cephe içinde ya da kendi örgütü içinde oluşturmak gibi bir perspektifin PKK'yı fazlaca ilgilendirmediği açığa çıkıyor. (Bugün FKBDC imzası ile yazılan yazılara, alınan ortak tavırlara bakıldığında, PKK'nın anı kurtarmak için, kendisinin bugün yaptıklarını yargılayan birçok yazıya imza attığı görülecektir.) PKK için cephe faaliyeti, bir araya gelmiş grupların üst düzeydeki temsilcilerinin bir araya gelmesi ve politik kararlar alması şeklindeki bir ilişkiydi.

Bunun dışında, ittifak yapan grupların tabanlarının bir araya gelmesi, ortak bir tartışma, mücadele ve bir kaynaşma platformu sağlamaları düşünülmeyecek, hatta özellikle kaçınılacak bir işleyiş biçimiydi. Doğaldı da bu, bir burjuva toplumunun insan ilişkilerinden bir kaç asır geride, özgürlüklerin, düşündüklerini özgürce ifade etme hakkının söz konusu *olmadığı, sınıflı* toplumlara has egemenlik ilişkilerinin en koyusunun marksist (!) bir terminolojiyle uygulandığı bir dünyanın militanlarını, başka bir dünyayla temasa sokmak ölümdü... Bu nedenle de tepede "bilinçli" önderlerin ilişkileri yeterliydi. Onlardan korkulmazdı. Ama taban, o güvenilmeyen, ne yapacağı belli olmayan, bu nedenle de demokratik, eşit ve özgür ilişkilerden uzak tutulan o taban, DY gibi "disiplinsiz", kendinden menkul hiyerarşilere prim *vermeyen, "liberal"* bir hareketle ilişkilerden ısrarla kaçınılmalıydı. Kaçınıldı da... Bu, baskının kişiliksizleştirdiği, özgürlüksüz ve sessiz dünya, özellikle DY'dan gelecek özgürlük, bağımsız kişiliklilik ve çok renklilik etkilerine karşı tahkim de edilmişti.

Ama cephe ilişkisinin, getirebileceği bu türden tehlikelerin yanında önemli avantajları da vardı tabii. .. Bu sayede, PKK gibi soldan tecrit olmuş bir örgüt tecritten kurtulmuştu. Ama daha da önemlisi bir beklenti idi. *Hayalden gerçeklik* haline dönüşebilirdi de bu. Eğer DY, PKK'yı Kürdistan'ın temsilcisi sayarsa... Evet bu, açık ya da gizli daima özlemi duyulan bir talepti PKK açısından. Kısacası, diğerleri gibi PKK açısından da "birlik", bazı sınırlayıcı ve görünüşte de olsa bazı davranış değişikliklerine yol açıcı sonuçları olsa da, bir süre daha yaşayabilmenin, sosyalizm adına her türlü olumsuzluğu barındıran yapıların varlıklarını sürdürebilmeleriinin yolunu açan bir avantaj da sağlıyordu. O nedenle de geçici sıkıntılara, özgürlük, demokrasi, eşitlik gibi *"zırvalara"* bir süre katlanılabilirdi. Suya düşülmüştü bir kere... Yılana sarılmak gerekirdi. Hatta yılana sıkı sarılmalı, bırakılmamalıydı.

Bugün gelinen noktada bazı sorular akla takılmıyor değil! Yazılı ve sözlü özeleştiriler yapan, buna uygun belli davranışlara giren PKK niçin yeniden tavır değiştirmektedir? Ve PKK'nın geçmişteki tutumunu bu kadar çabuk değiştirmesi zaten inanılması gereken birşey mi?

Birincisi, sol örgütlerin tümüne egemen olan, herhangi birisini ötekinden fazlaca ayırma şansına sahip olamadığımız bir sorunla karşı karşıya idik. 12 Eylül öncesi birbiri ile çatışmamış, kendi içinde benzeri olumsuzluklar yaşamamış örgüt çok azdı. Ve dolayısıyla birilerinin diğerlerini yargılayacağı değil, ortak olarak aşmak zorunda olduğumuz bir olumsuzluk ile karşı karşıya idik.

İkincisi, bu olumsuzluğu aşma özellikle buna eğilimli gruplar arasında belli bir ortak pratiğin yaşanmasını gerektiriyordu. Yani sol örgütler kendi aralarında sosyalizme uygun bir ilişki mantığı pratiğini yaşamalıydılar. Biz bu noktada, sorunu genel olarak solun sorunu olarak ele aldık. Ve bu konuda

geliştirmeye çalıştık. FKBDC bu süreçte olumlu bir sınav verdi. Fakat bugün de hala benzeri sorunlarla karşı karşıyayız.

Bir çok sol grup tarafından şaibeli, karanlık bir örgüt olarak değerlendirilen PKK, bizce nasıl değerlendiriliyordu ve bu değerlendirme onunla ittifaka girişimizde etkili olmuş muydu. DY eskiden beri sol örgütlerin "şaibeli", "karanlık" gibi, daha çok polisiye romanlar literatürüne dahil olan ve daha sonra da marksizmin belli bir yorumunca "sol" literatüre dahil edilen kavramlarla yaptığı tahlillere eğilimli değildi. Zaten bizler açısından, PKK'da ifrata varan bir biçimde ifade bulan olumsuzlukları yaratan düşünce sistematiği bir çok sol gruba da şamildir. Fakat bu konuda şunları söylemeden geçemeyeceğiz. Bu tür olumsuzluklar sol grupların geniş bir kesimine şamil olsa da PKK'nın bir orijinalitesi vardır. PKK haricindeki sol gruplar, yaptıkları olumsuzlukları resmi olarak tasvip etmemektedirler. Ama PKK'da bunlar resmi ve meşru davranışlar olarak formüle edilir. Öyleyse, PKK'yı diğerlerinden ayıran, niteliksel değil, niceliksel bir farktır. Bu nedenle bütün sol grupları olduğu gibi, PKK'yı da başka kriterlere göre değerlendiriyorduk.

PKK, Türkiye Kürdistanında, birkaç örgütü hariç tutarsak, dışardan bir merkeze bağlanma, İran ya da Irak Kürdistanındaki bir örgütün uzantısı olma geleneğine ters bir biçimde doğmuştu. Yani, Türkiye Kürdistanında belli bir dinamiğe dayanmış, bunun içinden oluşmuştu ve bu nedenle de "bağımsız" bir örgütlenmeydi. Ayrıca Türkiye Kürdistanı'nın belli bir sosyal gerçekliğine dayanmış, daha doğru bir deyişle o gerçekliğin bir ürünü olmuştu. Kürdistan gerçekliğine dışardan dayatılmış, suni bir hareket değil, bir dinamiğin ürünüydü... PKK, Kürdistan'da gelişen kapitalizmin yarattığı göçün neticesinde Kürdistan şehirlerine akın eden, köyden gelmiş işsiz gençlere dayanıyordu. Okuma olanağı elde edememiş, yoksul, köylü kökenli gençler yaşadıkları toplumun özelliklerini de taşıyorlardı. Bu nedenle de, aydınca bir bilincin sonucu olmaktan çok, belki ilkel ve tutucu olan, ama derin bir başkaldırı ve ihtilalcilik potansiyeline sahiptiler. Bir yandan TC devletinin terörüyle, öte yandan da Kürdistandaki reformist gelenekli yerleşik hareketlerce sıkıştırılmış bu potansiyel, PKK'nın önderliğinde, yıllarca biriktirilmiş kinin en ilkel ifadesiyle açığa çıktı... Bu patlayan kin ve nefret potansiyeli, bir yandan PKK önderliğini şekillerken, öte yandan da PKK önderliğinin dogmatizmle iç içe geçen aşırı pragmatizmi tarafından olmaması gereken bir biçimde şekilleniyordu.

İşte DY, PKK'yı bu olumlu ve olumsuz özelliklerinin birliğiyle değerlendiriyordu. Bir takım merkezlerden bağımsız oluşmuş ve ilkel bir biçimde ifade edilse de ihtilalci bir potansiyele sahip bu hareketle olumlu bir zeminde ilişkiden yanaydı. Fazlasıyla olumsuz bir biçimde ifade bulan bu potansiyel, ancak bir mücadele beraberliği içinde olumlu ve devrimci bir ifadeye büründürülebilirdi. Yeter ki, PKK ortaya çıkışında gösterdiği "Bağımsızlıkçı" ve ihtilalci özelliklerini bilinçli bir biçimde terketmesin. Ama terketti!

Kürdistanlı hareketlerin, bir kaçını istisna tutarsak, kaçınamadıkları bir kaderleri vardır. Sadece Türkiye Kürdistanında değil, bütün parçalarda ortak bir kaderdir bu... Bölgedeki belli devletlere bağlılık ya da daha yaygın şekliyle "Ortadoğu halklarının gönüllü kardeşi Sovyetlere" bağlılık... Acı bir kaderdir bu, ulusların bağımsızlığı için yola çıkanların, daha baştan belli bir devlete bağlanmaları, Kürdistanlı bir çok grubun ortak hastalığıdır. PKK ilk ortaya çıkışında bölge devletlerinin uzantısı bir örgüt olmamakla, öte yandan da Sovyetlere atfettiği "modern revizyonizm" tespiti ile bu olumsuz özellikten kendini muaf tutan birkaç örgütten biriydi. Ama bu "bağımsızlıkçı" eğilimi, PKK yurtdışına çıkmasıyla birlikte giderek terketmiştir. Önce bölge devletlerinden ya da etkin Kürt örgütlerinden bazılarına lanse olmayla başlanan bu süreç, modern revizyonizm tespitlerinin hasıraltı adildiği bir Sovyetseverliğe dönüşmüş, ve sonunda yayın organlarında "Kürt ulusal hareketinin dış desteksiz yaşayamayacağı ve Türkiye'de bir iç desteğe güvenemeyeceği" gibi tezlerle resmi bir ifadeye kavuşmuştur.

Başlangıçtaki bir başkaldırı da o ilkel bir biçimde ifade bulan ihtilalcilik özelliği de, ne geçmişindeki teorisizlikle, ne de bugünkü reel sosyalizmin tezleriyle kapsamli bir içeriğe ulaştırılabilirdi. O ancak, marksizmin devrimci bir yorumuyla, bu yorumun gerektirdiği insan ilişkileriyle basit bir başkaldırı özelliğinden, istikrarlı ve devrimci bir ihtilalciliğe dönüştürülebilirdi. Reel politikerlikle, Ortadoğu kurnazlıklarıyla, pragmatizmle olabilecek bir iş değildi bu... Olmadı da...

Bugün PKK, birzamanlar, emperyalizmin uşağı ilan ettiği I-KDP ile kol kola, yine bir zamanlar "modern revizyonist" olarak ilan ettiği Sovyetler Birliğini, artık önüne "yüce" yaftası iliştirilerek Dünya Devriminin bekçisi ilan etmekte (*), ama değişmeyen bir şey yine de var; yine örgüt içinde demokrasi yok, yine PKK merkeziyle farklı düşünenler hain ilan edilmekte, tutuklanmakta, fırsat bulunduğunda vurulmaktadır.

Ol hikaye budur!

PKK'DA OLAN SOL'A DA ŞAMİL

Şu ana kadar, solun genişçe bir kesiminde etkin olan olumsuzlukların en uç örneklerini sergileyen PKK'nın belli bir tarihsel kesit içindeki görünümünü, daha çok onunla yaptığımız ittifak açısından incelemeye çalıştık. Ama amacımız ne bir ittifakı analiz etmek, ne de tek başına PKK'yı değerlendirmek. Hem tek başına bir PKK değerlendirmesi, bu örgütte tipik bir biçimde ortaya çıkan olumsuzlukları anlamak için yanlış bir yöntem olur. Çünkü PKK'da sergilenen uygulamalar sadece bu örgüte özgü bir orijinalite değildir. Bu tür uygulamaların en tam sonuçlarını, uluslararası marksist hareketin tarihinde görebileceğimiz gibi, bugünkü uygulamalarda da görebiliriz. 1924 sonrası Sovyetlerinde, resmi tezlere aykırı düşenlerin toplama kamplarına gönderilmesi, kurşuna dizilmesi, ya da toplum dışına itilmesi, daha yakın tarihte Kamboçya'daki Pol-Pot rejiminin katliamları, ya da ülkemiz solunun geniş bir kesiminin kendileriyle farklı düşünen insanları mezarlarını kazdırarak vurmaları, tutuklamaları, hepsinde ortak olan bir düşünce sistematiğinden kaynaklanmaktadır. Bu nedenle ülkemiz solunun geniş bir kesiminde ortak olan bir düşünce sistematiğinin içinde yer almaktadır. PKK, sadece bu düşünce sistematiği içinde potansiyel olarak zaten saklı olan bazı davranış biçimlerini, ait olduğu şartların toplumsal ve kültürel özalliklerinden dolayı, çabucacık ve en uç noktada ortaya çıkarmasıyla diğerlerinden ayrılmaktadır. Bazıları, PKK'da görülen olumsuzlukları, sadece PKK'daki özelliklerde aramaktadırlar. Bu olumsuzlukların, onun, feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu Kürdistan'da en geri üretim ilişkileri içinde yaşayan sosyal çevrelere dayanmasına bağlamaktadırlar. Bu tespitler, gerçekliğin ancak bir kısmını izah etmektedir. Çünkü bu tezler, Türkiye'nin metropolü olan İstanbul'da ortaya çıkmış, hem de içinde zengin ailelerin kolejli çocuklarını bol miktarda barındıran bazı sol örgütlerin, PKK'nın yaptığı uygulamalara benzer uygulamalarını izah edememektedir. Öyleyse metropoldeki kolejli gençle, Kürdistan'ın işsiz gencini ortak bir davranışa sürükleyen şey, demokrasinin ve düşünce farklılıklarının belli bir kavranış biçimidir. Nedendir, kendisiyle farklı düşünenlere yöneltilen bu hoşgörüsüzlük? Nasıl bir beyin işleyişidir ki, örgütü içinde farklı düşünceleri açığa çıkartmak ve ortadan kaldırmak için istihbarat örgütü kurar? (**) Nasıl bir Marksistliktir ki bu, farklı siyasal tezlerin, gerçekliğin belli yönleri hakkında doğru düşünebildiği ve belli bir sosyal temeli olduğu gerçeğinin marksizm tarafından ispat edilmesine rağmen, bu farklılıkları polisiye önlemlerle ortadan kaldırmaya kalkar? Kısacası; neden, sosyalizm, bağımsızlık, özgür ve eşit toplum gibi ideallerle çıkılan yolda, her adımda bu ideallerle çatışan bir eylem çizgisi izlenir?

Evet, bu sorulara daha bir çok soru eklenebilir. Ama bu kadarıyla bile, Marksizme olağanüstü ters bir Marksistlik yapıldığı görülebilir. Sorulması gerekenin bir kısmını kapsayan bu sorunlara, yazımızın çerçevesi nedeniyle kısmi cevaplar vereceğiz. Ama bu kadarı bile, "soldaki olumsuzluklar" diye ifade ettiğimiz yüzlerce uygulamanın kaynağını, bütün yönleriyle olmasa da açığa çıkarabilir.

Bütün bu olumsuzlukların kaynağının, Marksizmin yanlış kavranılışı olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu cevap, yeterince açıklayıcı olmadığı gibi, bazı yanlışlıkları da taşır. Çünkü yukarıda sorularla ifade ettiğimiz olumsuzlukları yapmamak için Marksist olmaya gerek yoktur. Örneğin eleştirel bir düşünce yapısına sahip bir burjuva liberali, sözünü ettiğimiz olumsuzlukların hiçbirini yapmayabilir. Öyleyse sorun sadece, gerçekliğin marksistçe kavranılmaması değil, gerçekliğin "akli" olarak da kavranılamamasıdır.

Evet, kendisinden farklı düşünceleri açığa çıkartmak için kurulan istihbarat örgütleri, bu düşünceleri, emperyalizmin ya da cuntanın uzantısı olarak değerlendirme, ve bu nedenle de bunları savunanların ezilmesi, tutuklanması ya da öldürülmesinin mübah görülmesi, gerçeklikle akli bir bağlantı kurulamamasındandır. Çünkü bunlara göre, gerçeklik ya "saf doğru" olarak, ya da "saf yanlış" olarak kavranılır. Madem ki gerçekliği en doğru ve tek doğru olarak kavrayanlar kendileridir, ve bu da gün gibi aydınlıktır, o zaman bu doğruyu kabul etmeyenler ve eleştiri yöneltenler, bunu kasti bir biçimde yapmaktadırlar ve bu nedenle de hain, karşı-devrimci vs. idirler. Bu örgütler, kendileri gibi düşünmeyenler hakkındaki yargılarında gayet samimidirler. Çünkü bunlar, sonsuz yönleri olan gerçekliği yorumlamaya çalışan, birbirine tezat düşüncelerin, bu gerçekliğin belli yönlerini doğru olarak kavrayabileceğine akıl erdiremez. Dolayısıyla, birbirine tezat iki düşüncenin de, gerçekliğin belli yönlerini doğru, belli yönlerini de yanlış kavrayacağını anlayamazlar. Marksistler, diyalektik materyalizmin tam karşısında yer alan idealizmi saçmalık olarak bile değerlendirmezken, bu örgütler, sol platformda, hatta kendi örgütlerinde ortaya çıkan farklı bir düşünceyi, bu nedenle karşı-devrimin ajanlığı ile yaftalarlar. Anlayamadıkları, sonsuz olan gerçekliğin, bilgisinin *mutlak* olmadığıdır. Ne "yüce bir parti", ne de "yüce bir önder", gerçekliğin bütün yönlerinin mutlak bilgisine erişemez. Bu ancak peygamberlere ait bir meziyettir! Bakın bu örgütlerin dillerinden düşürmedikleri Lenin bu konuda ne diyor: "Diyalektik canlı, çok yanlı bilgidir; gerçekliğe doğru her ilerleyişinin yaklaşımının sayısız incelikleri vardır, içeriği budur... Kaba, basit metafizik materyalizm açısından bakılan felsefi idealizm, sadece bir saçmalıktır. Diğer yandan, diyalektik materyalizm açısından bakılan felsefi idealizm bilginin hatlarından, yanlarından, sınırlarından birisinin maddeden ve doğadan çözülen, tanrılaştırılan mutlak'a tek yanlılıkla, abartılarak 'taşkınca' geliştirilmesidir." (Felsefe Defterleri, Lenin)

Evet, bilginin gerçekliğe doğru ilerleyişinin sayısız yönleri vardır. Çünkü gerçeklik sonsuz yönlüdür. Ve doğru bilgi (bilimsel bilgi) gerçekliğin bu sonsuzluğu içinde gerçekliğe en yaklaşık olanıdır. Bu nedenle de mutlak değil, izafidir. Öyleyse, "tek doğru görüş", "mutlak doğrulara sahip önder" bütün bunlar birer safsatadır. Öyleyse, bir örgüt içindeki birbirinden farklı düşüncelerin hepsi de gerçekliğin belli bir ifade edilişidir. Bunlardan biri, gerçekliğe en yakın olanı olabilir, ama diğerleri de gerçekliğin abartılmış ya da eksik bir biçimde ifade edilişidir. Yani bir örgüt içinde ya da Marksizmin platformunda ortaya çıkan farklı görüşler, emperyalizm, cunta ya da karşı-devrim v.b. bir kaynaktan değil, çoğunlukla belli bir bilimsel ya da sosyal kaynaktan türerler. Bu nedenledir ki, Marksizm, örgüt içinde ortaya çıkan siyasal-ideolojik farklılıkların çözümü için, istihbarat örgütleri kurmak veya bu düşüncelerin sahiplerini tutuklamak, öldürmek gibi yöntemler değil, ideolojik mücadele yöntemini benimsemiştir. Bu alan, proleteryanın iktisadi ve siyasi mücadele alanlarına eşit önemdedir. İdeolojik mücadele alanının sorunları, hiç bir biçimde polisiye önlemlerle çözülemez. Ama ancak, kendi düşüncelerini "mutlak doğru" olarak kabul edenler, daha doğru bir deyişle farklı düşünenlerin bilimsel ve toplumsal kaynaktan olduğunu göremeyenler, düşünceleri polisiye önlemlerle ortadan kaldırmaya çalışırlar. Mutlak doğruyu onlar bilmektedir. Zaten kendi mutlak doğru düşüncelerinin dışındaki her görüş, mutlak yanlıştır. Hatta yanlış bile değildir, karşı-devrimin örgüt içine sızmasıdır. O nedenle her türlü tedbirle başı ezilmelidir. Örneğin bu düşüncelerin doğal sonucuna göre, Ekim devriminde Lenin'in ayaklanma önerisine karşı çıkan ve bunu ifşa eden Bolşevik Parti Merkez Komite üyelerinden Kamanev ve Zinovyev hemen Lenin tarafından asılmalıydı, ya da Ekim devrimi öncesinde her konuda Lenin'le ayrı düşünen Troçki'nin Bolşevik Parti Merkez Komitesine girmesi ya da Ekim devriminin en önemli örgütü olan Kızıl Ordu'nun komutanı olması büyük bir zaaftır. O daha başlangıçta bir pundunа getirilip, temizlenmeliydi.

Kısacası, kendi örgütünün ya da örgütü içinde en yetkili organ ya da kişinin, tek ve mutlak doğruyu temsil ettiği düşünüldüğünde, ve buna bağlı olarak bu tek ve mutlak doğruya yöneltilen itirazların bilimsel ve toplumsal nedenlerden kaynaklandığı kabullenilmediğinde, ortaya çıkan tek şey bu itirazları ve eleştirileri şiddetle ortadan kaldırmaktır. O noktada artık, işçi sınıfının üç temel mücadele biçiminden biri olan ideolojik mücadele ortadan kalkmakta, onun yerini polisiye tedbirler almaktadır. Dolayısıyla bu tür örgütlerde demokrasi kesinlikle olamamaktadır. Artık örgüt, tek ve mutlak doğrunun otoriter hakimiyetine girmiştir. Bu noktada, örgütte sığ bir düşünce dünyası oluşur. Fikri çeşitliliğin yarattığı çok renklilik, canlılık ve düşünsel gelişmesi durur. Zoraki bir biçimde birbirine benzeyen atomlaşmış insanlar yığınıyla örgüt kaskatı kesilir. Hele örgüt içinde, düşünceleri kovalayan bir istihbarat örgütünün varlığında, militanlar birbirleriyle düşünce alışverişi, farklı fikirlerin tartışılmasını yapamadıkları gibi, en doğal insani ilişkiyi de kuramazlar. Çünkü artık karşısında muhtemelen bir istihbarat üyesi vardır. Ve anlatacaklarınız yetkili organlara jurnal olarak gidecektir. Böylece, insani ilişki kaybolur, militanlar atomize olurlar, bu köleleştirilmiş, suskunlaştırılmış insanlar yığını üzerinde katı, diktatörce bir hakimiyet kurulmuş olur. Çünkü parti saflarında eleştiri kalkmıştır. Bir örgütü canlı tutacak ve sürekli geliştirecek tek, en önemli öge eleştiridir. Bakın bu konuda Engels ne diyor: "Bir partinin kucağında daha ılımlı, daha aşırı akımların gelişmesi, birbirleriyle savaşması, onun yaşaması ve gelişmesi için gereklidir... İşçi hareketi, varolan toplumun en sert eleştirisine dayanır, eleştiri onun yaşam ögesidir. Böyle olunca, kendisini eleştiriden nasıl kaçabilir, tartışmayı nasıl önlemek isteyebilir? Başkasından kendimiz için söz özgürlüğünü, yalnızca bunu kendi saflarımızda ortadan kaldırmak için mi istiyoruz?" (İşçi Sınıfı Partisi Üzerine)

Evet, sosyalizm, özgür bir toplum için yola çıkanlar, artık özgürlüğü kendi saflarındaki özgürlüğü ortadan kaldırmak için ister hale gelirler. Örgüt içinde farklı düşüncelere tahammülsüzlük ve onları şiddetle bastırma eğilimi, doğal olarak dışındaki örgütlere de yönelir. Çünkü tek ve mutlak doğruya sahip olan tek örgüt olduğundan, dışındaki her grup ve örgüt yanlışı kasti bir biçimde savunan düşmandır artık. Böylece içinde demokrasi ögesinin olmadığı bir örgütün bütün faaliyetleri, zincirleme olumsuzluklar halini alır. Giderek tek ve mutlak doğru görüşü savunan örgüt olduğu fikri, bağnazca bir iman haline gelir. Sonuçta böylesi bir örgütte "ben merkezcilik" gelişir. Yani her şeyi kendinden izaha başlar, herşeyin merkezi kendisi olmaya başlar. Dışındaki herşeyi kendiyle izah etmeye çalışır, tarih bile kendisinden önce ve sonra diye yorumlanır.

Artık kitleler, kendi arkasındaysa bilinçlidir. Kendisinin saflarında değilse, bilinçsiz ve kandırılmışlardır. Böylece tarih, bir yanılgılar tarihidir. Dışındaki örgütler, eğer kendisinin görüşlerini olumlu buluyorsa dosttur, ama yine de arada mesafe bırakılan bir dostluktur bu... Ama genelde herşey kendisine düşmandır, çünkü kendi tek ve mutlak doğrusunu kabul etmemektedirler. Böylece örgütsel bir paranoya başlar. Artık dünya, ilkel toplulukların yorumladıkları gibi yorumlanır. Dünya, "kendi" topluluğundan olanlar ve olmayanlardan oluşur. Kendi topluluğunun dışındakiler, şüpheli ve düşmandırlar. Paranoyaya tutulan bir örgüt için, kendi dışındaki herkes onu ortadan kaldırmak için planlar yapan düşmanlardır. Paranoya ve "ben merkezcilik" birbirini tamamlar. Artık, emperyalizmden cuntaya, oradan herhangi bir sol örgüte ve kendi saflarındaki eleştirilere kadar uzanan, kendine karşı bir komplolar zinciri olarak yorumlanır dünya... İsrail'in Lübnan'a, TC ordusunun Irak'a saldırması, bu örgütün oralardaki varlığından dolayıdır. ABD'den İsrail'e, oradan TC Devletine, Avrupa'daki sosyal demokratlardan, bir sol gazetedeki yazarlara, ordan örgüt içinde eleştiri yapan birisine kadar herşey ve herkes, bu tek ve mutlak doğruyu savunan örgüte karşıdırlar. Artık cunta ile kendi örgütü içinde farklı düşünen biri aynılaşır, düşmanlar karışır. Tabii cuntaya karşı yöneltilen her saldırı biçiminin, bu örgütün resmi tezleriyle farklı düşünenlere karşı uygulanması da doğal hale gelir. Çünkü, bütün "düşmanlar" aynılaşmıştır. Sonuçta, marksistçe bir analiz yapma değil, basit mantıki bir düşünce bile ortadan kalkar. 150 yıllık sosyalizm tarihinde, Marksın ya da Leninin kendileriyle aynı düşünmeyenleri neden öldürmediklerini ya da tutuklamadıklarını sorabilecek basit bir eleştirel ve mantıki düşünme yeteneğini bile kaybederler.

Bu örgütlerin dünyasında bilimsel düşünce, eleştirellik, özgün kişilikler, yerini bağnazca bir imana, kölece bir boyun eğişe bırakır. Her türlü duygu sömürücülüğü, bilimsel şüpheciliğin yerini alır. Artık bir takım önderlerin ve partilerin isimleri önüne "yüce", "ulu", "şanlı" gibi yaftalar eklenir, marksistlik bir bilimsel eleştirellik olmak yerine, tekke müritliğine dönüşür, mantık yerini dogmaya, eleştirellik yerini kölece boyun eğişe, ilericilik yerini köylü kurnazlığına bırakır... Bakın birileri ne diyor: "Oysa Marksizm bir doktrin olmadan önce, bir araştırma yöntemidir. Bir tekke şeyhi değildir Marks. Belli bir çağda, belli bir bölgede yaşamış her insan gibi, bir çok zaafları olan bir düşünce adamı. İnsanlığa en büyük armağanı: Diyalektik... Konserve hakikatler sunan bir şarlatan değildir Marks. Marksizm tenkittir, şüphedir, araştırma yöntemidir."

Yüce sosyalizm ya da bağımsız bir ulus amacıyla yola çıkanlar, her adımlarında bu amaçlarının tam tersi bir eylem çizgisiyle, açıktır ki, amaçlananın dışında bir yere varacaklardır.

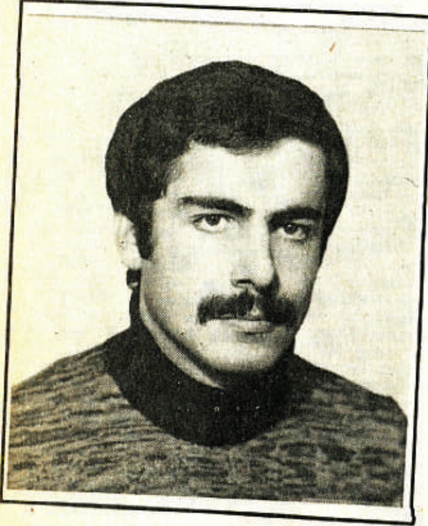
DİPNOTLAR:

(*) PKK ile 1982 Aralığında bu konu üzerinde aramızda tartışmalar oldu ve PKK'nın bu tavrı ile FKBDC ilişkilerinde yeni bir dönem başladı.

(**) PKK hareketinin kendi içinde bir istihbarat örgütü olduğunu ortak ilişkilerimiz döneminde öğrendik. Ama işin ilginç yanı, PKK'nın bu örgütlenmeyi Filistin hareketlerinden ödünç almasıdır. Yani sadece PKK'nın değil, Ortadoğu usulü örgütlenmenin bir özelliği bu!

DEVRİMCİ İŞÇİ

Anıları önderimiz Yaşamları onurumuzdur

Ahmet Pehlivan (1953 ...)

1953'de Artvin'de doğdu. Lise yıllarında devrimci mücadeleye katıldı. Orta Doğu Teknik Üniversitesinde gençlik mücadelesinin ön saflarında yer aldı. 1976-77 yıllarında ODTÜ Öğrenci Temsilciliği Konseyi başkanı idi. Rektör Hasan Tan'a karşı yürütülen büyük direnişte öğrenci kitlesinin büyük güvenini kazandı.

1977 yılında Ankara semtlerinde sürmekte olan anti-faşist mücadeleye katıldı. Aynı yıl yakalandı. Daha sonra Karadeniz bölgesinde çeşitli şehirlerde devam etti kavgaya. 1979 yılında Samsun'da yakalandı. Ağır işkence gördü. Direndi. 1980'de bu sefer İç Anadolu bölgesindeydi. Niğde-Nevşehir yöresinde devrimci mücadeleyi örgütledi, yürüttü. 1980 yılında Fatsa şenlikleri kadar önemli bir olay olan Hacı Bektaşi Veli Kültür Şenliğini düzenledi. 12 Eylülden sonra bir ara yurt dışına çıktı. Sonra geri döndü. Kırsal alanda devrimci hareketin örgütlenmesinde yerini aldı.

Tokat yöresinde güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

15 Mayıs 1984 tarihinde bizlere yazdığı son mektupta şunları söylüyordu:

"... oradaki arkadaşlarla doğrudan konuşarak tartışmayı ben de çok istiyorum. Ama oraya gelmek istemiyor canım. Belki yalnız olsam, hemen gelir, sizlerle tartışır dönerdim. Ama buradaki arkadaşların bana benim onlara ihtiyacım olduğundan dolayı şu anda oraya gelmeyi düşünmüyorum.

Belirtmeliyim ki bugün içine girilen arayış, başlangıçtaki olumsuz sayılabilecek yanlarına rağmen dönemi aşmak için bir panzehir olacak. Gelişmemiş ve geliştiği noktadan geriye doğru sayan kişilikler giderek kendini arama ve kendini gerçekleştirme çabasına giriyorlar...

Ancak bu araştırma tartışma toplumu anlama, onun dinamiklerini yakalayıp onları geliştirme ve örgütleme faaliyeti kişilerin kendilerini bulması ve gerçekleştirmesi yani dünyayı yorumlama ve eylemine yönelmesi tek başına başarılabilecek bir iş değil. Hem tek başına böyle bir faaliyete yönelmenin zorunluluğu da yok. Tüm bu çabalar dünyayı yorumlama ve dönüştürmeye yönelenlerin b i l e r e k katıldıkları bir kollektif çabaya dönüştürülmelidir. Çabaların kollektifleştirilmesi bireyin katılımını da güçlendirecek, bireyi daha yetkinleştirecektir..."

M. Ali Sağıt (? ...)

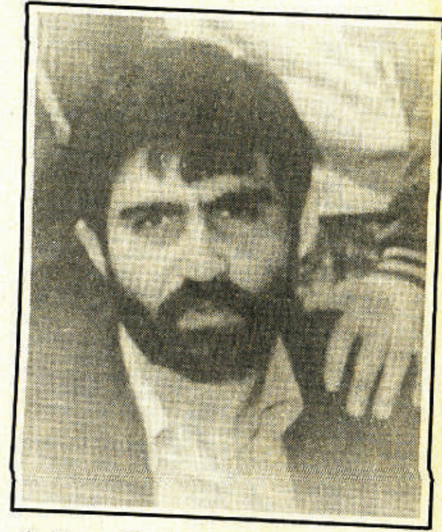
5 Mayıs sonrası başlayan operasyonlar sırasında, Denizli'de güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

Arkadaşımızın direnme ruhu ve inancı güçlü bir geleceğin önemli köşe taşlarından birisi olacaktır. Mücadelesi, mücadelemizde yaşayacaktır.

Sen Ahmet, içimizden biri; bizler gibi gülen, ağlayan; dertleriyle, acılarıyla, sevinçleriyle, eksiği, fazlası ile... Yoksun artık aramızda. Şişmanlığına takılamayacağız. Sporda yaptığın hareketleri, koşmanı taklit edemeyeceğiz. Ya hele "misket" oynayışın... Hatırlıyor musun? Öldün diye ağıtlar dizmeye, övgüler düzmeye gerek yok. Seni olduğundan başka, bizden başka biriymişsin gibi göstermeye gerek yok. Biliyoruz, *böyle şeyleri yazarsak kızarsın, gülmemizi istersin, ağız dolusu. Senin gül*düğün gibi, beyaz dişlerini parlatarak... Aramızdan biriydin, bizim gibi sıradan biri... Bir fark var tabii. Sen biraz erken terkettin safları. Bizi yalnız bıraktın, hepsi okadar.

Zaman kahpe zaman Ahmet. Ne cenazene katılabiliyoruz, ne mitralyöz sesleriyle uğurlayabiliyoruz seni. Bir iki damla gözyaşı. Biraz kahır. Ellerimizi dizlerimize vuruyoruz çaresiz. "Zamanla unutur insan, 20.yüzyılda en fazla bir yıl sürer ölüm acısı" derler. Bakalım, göreceğiz. Hem zaten *unutsak ne olur ki*, o kadar çok Ahmet'iz ki yaşayan. Yaşayacaksın nasılsa bizler *yaşadıkça.*

Ayhan Gökvelioğlu (1956 ...)

1956'da Tokat'ın Bolus köyünde doğdu. Sivas Devlet Demir Yolları Cer Atölyesinde işçi olarak çalışırken, 1974-1975'de TSİP'te mücadeleye başladı. 1975'de Dev-Genç çalışmalarında aktif bir önderdi. 1977'de işçi ve mahalle çalışmalarının önderlerinden oldu. Aynı dönemde İl Komite üyesiydi. 1977 ortalarında *sivil faşistlerle giriştiği silahlı* çatışma sonucu yakalandı. Sivas, Amasya, Sinop, Bolvadin, Erzincan cezaevlerinde yattı. Sivas, Amasya ve Erzincan cezaevlerinde yattığı dönemde siyasi ve diğer mahkumların katılımlarını da sağlayarak direniş ve isyanlar örgütledi, önderliği üstlendi. 1980'de cezaevinden çıktı, yaklaşık 15 gün sonra operasyon altındaki arkadaşlarına yardım ederken tekrar yakalanarak cezaevine girdi. 12 Eylül günlerinde cezaevinden çıktı ve kırsal faaliyetlere girdi. Bölge Komitesinde üyelik üstlendi. Hareketin merkezi darbeler yediği dönemde aktif ve kararlı tavırlarıyla, mücadele arkadaşlarına moral ve güç verdi. En zor koşullar altında bile devrime olan inancı ve mücadele kararlılığı sarsılmadı. Toparlanma faaliyetlerine katıldı, kırsal alanda çeşitli görevler üstlendi.

Tokat'ta güvenlik güçleri ile girdiği çatışmada öldürüldü.

Devrimcilik, günlük bir yaşam, bir uğraştı onun için. Yaşamın küçük sorunlarından başlayan bir süreç olarak görüyordu devrimciliği...

Aralık 1983'de bir arkadaşına yazdığı mektupta şunları diyordu:

"... Hepimiz kendi durumumuzla başka şeyleri kıyaslarsak, iyi ve kötü, ileri veya geri ölçüler buluruz. Anlayış bu mu olmalı? Yoksa kendimizi kıyaslamadan kavga mı yürütmeliyiz? Tatmin olamama hangi ölçülere göre belirlenebilir? İyi bir asker olmak mı en iyisi, yoksa bir başka faaliyetin yürütülmesi mi? Hangisi diğerinden geri... 'Kimse farketmeden' yapılan mütevazi görevler değersiz midir

Herkeste bir takım gedikler olmalı, sorun bunları kapatmak değil mi? Bugün bizdeki eksiklik, *yaşantının içinde coşkumuzu arttıran heyecan ve sıcaklık sağlayan kavga* biçimleri mi? Yoksa yeni insan olmamızdaki eksikliklerimiz mi bu ve benzeri düşüncelere iten neden. Biz yeniyi mi yaratacağız, eskiyle mi cebelleşip etkisinde mi kalacağız. Bu toplumun pisliklerini yarınımıza taşırken bir selektör olamayacak mıyız? Bugünümüzü (dünü demek daha doğru sanırım) yarına, geleceğimize ne kadar *taşıma hakkımız* var?.."

Mustafa Özenç'in "O Büyük Gün Geldiğinde" şiirini ilk okuduğunda "Ant olsun Mustafa yoldaş, hasta *olsam da*, vurulup yaralansam da yanına gelecek, toprağını kucaklayacağım!" *demişti.* Ve bu şiiri tüm arkadaşların ezberlemesini, amlamını değerlendirmesini istemiş, kendisi de hemen ezberlemişti.

Veysel Güney — *Ensar Karahan*

Alaybey Yılmaz — *Hasan Gök*

Satılmış Şahin Dokuyucu — *Arif Duran*

12 Eylül Sonrası Haziran Şehitleri